

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUĎĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA ÚČETNICTVÍ A FINANČÍ

STUDIJNÍ PROGRAM: N6208 EKONOMIKA A MANAGEMENT

STUDIJNÍ OBOR: ÚČETNICTVÍ A FINANČNÍ ŘÍZENÍ PODNIKU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ANALÝZA ÚČETNÍCH VÝKAZŮ A JEJICH
VZÁJEMNÉ VAZBY VE VYBRANÉ ÚČETNÍ
JEDNOTCE

VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
ING. MIROSLAVA VLČKOVÁ

AUTOR
Bc. MICHAELA KUTHANOVÁ, DiS.

2013

Zadání

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH

Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Michaela KUTHANOVÁ**
Osobní číslo: **E10516**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Analýza účetních výkazů a jejich vzájemné vazby ve vybrané účetní jednotce**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Cílem práce je definovat a určit provázanost účetních výkazů sestavených dle české účetní legislativy, analýza těchto výkazů a zhodnocení jejich využitelnosti pro finanční analýzu.

Osnova:

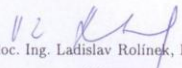
1. Úvod
2. Analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty a jejich nedostatků
3. Zhodnocení vzájemných vazeb účetních výkazů
4. Podklady pro finanční analýzu
5. Analýza účetních výkazů ve vybrané účetní jednotce
6. Finanční analýza dat získaných z účetních výkazů, její zhodnocení a návrhy možných opatření
7. Závěr
8. Přehled použité literatury
9. Přílohy

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: 50 - 60 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

PILAŘOVÁ, I., PILÁTOVÁ, J. 2011. Účetní závěrka, základ daně a finanční analýza podnikatelských subjektů roku 2011. Praha: 1. VOX, 2011. 180 s. ISBN 978-80-874-8002-1.
SEDLÁČEK, J. 2011. Finanční analýza podniku. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2011. 152 s. ISBN 978-80-251-3386-6.
VOCHOZKA, M. 2011. Metody komplexního hodnocení podniku. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 246 s. ISBN 978-80-247-3647-1.
Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.
Zákon č.563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Miroslava Vlčková
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce: 1. března 2012
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2013

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
dě!:an

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jilek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. V platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Chtěla bych poděkovat především vedoucí diplomové práce, Ing. Miroslavě Vlčkové, za obětavost, cennou pomoc a podnětné diskuse při tvorbě této práce.

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Podklady pro finanční analýzu	5
2.1	Účetní závěrka.....	5
2.2	Rozvaha.....	7
2.2.1	Základní charakteristika rozvahy.....	7
2.2.2	Aktiva podniku	7
2.2.3	Pasiva podniku.....	9
2.3	Výkaz zisku a ztráty	10
2.4	Příloha k účetní závěrce a výroční zpráva.....	14
2.5	Výkaz cash flow a přehled o změnách vlastního kapitálu	15
3	Vzájemné vazby mezi účetními výkazy	17
4	Vypovídací schopnost účetních výkazů.....	19
5	Finanční analýza podniku	23
5.1	Charakteristika finanční analýzy.....	23
5.2	Metody a ukazatele finanční analýzy	24
5.2.1	Fundamentální a technická analýza	24
5.2.2	Třídění elementárních metod finanční analýzy	25
5.3	Horizontální a vertikální analýza absolutních ukazatelů.....	26
5.4	Analýza poměrových a rozdílových ukazatelů	28
5.4.1	Analýza ukazatelů rentability	28
5.4.2	Analýza ukazatelů zadluženosti.....	30
5.4.3	Analýza ukazatelů likvidity a čistého pracovního kapitálu	32
5.4.4	Analýza ukazatelů aktivity.....	34
5.4.5	Analýza ukazatelů provozní činnosti.....	36

5.4.6	Závěr poměrové analýzy.....	36
5.4.7	Analýza rozdílových ukazatelů.....	37
5.5	Souhrnné metody hodnocení výkonnosti podniku	38
6	Metodika	40
7	Charakteristika firmy a její výkazy.....	45
8	Horizontální a vertikální analýza	55
8.1	Horizontální a vertikální analýza rozvahy	55
8.2	Horizontální a vertikální analýza výkazu zisku a ztráty	64
9	Analýza poměrových a rozdílových ukazatelů	72
9.1	Analýza ukazatelů rentability.....	72
9.2	Analýza ukazatelů zadluženosti	75
9.3	Analýza ukazatelů likvidity a pracovního kapitálu	76
9.4	Analýza ukazatelů aktivity	77
9.5	Ukazatele provozní činnosti	79
10	Altmanův model a Index důvěryhodnosti IN05	81
11	Shrnutí výsledků a návrhy možných řešení.....	83
12	Závěr.....	86
	Summary	88

Seznam použité literatury

Seznam tabulek a schémat

Seznam zkratk a symbolů

Přílohy

1 Úvod

Každý subjekt, ať podnikatelský či založený za jiným než podnikatelským účelem, musí svou hospodářskou činnost určitým způsobem prokazovat. Údaje vykazované v těchto systémech mají sami o sobě sníženou vypovídací schopnost a neposkytují úplný obraz o kvalitě hospodaření podniku, neboť informace ve výkazech charakterizují momentální stav, jedná se o absolutní ukazatele, o které nemůže podnik opírat žádné finanční či investiční rozhodování. Částky obsažené v účetních výkazech získávají smysl až při jejich porovnání s ostatními a k tomuto účelu slouží rozbor účetních výkazů, zejména metody finanční analýzy.

Jak již z názvu diplomové práce vyplývá, hlavním cílem je provést analýzu účetních výkazů a následně dle zjištěných výsledků navrhnout řešení pro zlepšení dané situace. Rozbor podniku zahrnuje velké množství metod a nástrojů, ale z kapacitních důvodů je nelze všechny použít. Práce je zaměřena na analýzu absolutních ukazatelů ve výkazech a metody, které se hojně v praxi využívají a není třeba k jejich aplikacím nákladný software. Komparace ukazatelů je prováděna z hlediska časového, analyzována a porovnávána jsou data za účetní období 2006 – 2011.

Teoretická část je složena ze čtyř dílčích částí. První oddíl pojednává o podkladech, které jsou pro analýzu výkazů důležité, tzn. zejména informuje o účetní závěrce a následně se zabývá obsahem jednotlivých účetních výkazů. V této části bylo čerpáno zejména ze Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, z Vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví a z Českých účetních standardů pro podnikatele. Kniha *Jak číst finanční výkazy* od Martina Landy [1] a publikace od I. Pilařové a J. Pilátové [2] pomohly objasnit některé informace z platné legislativy. Jelikož jednotlivé výkazy nejsou od sebe vzájemně odděleny, 2. oddíl této části pojednává o vzájemné provázanosti výkazů. Každé zobrazení reality je určitým zjednodušeným modelem, a to platí i v případě vyčíslení situace podniku prostřednictvím výkazů. Třetí část se zabývá vypovídací schopností účetních výkazů nejen při účtování dle české legislativy a řeší také problémy při komparaci subjektů.

Analýza účetních výkazů je finančním rozbohem podniku, proto poslední oddíl teoretické části informuje o důvodech sestavení finanční analýzy, metodách, ukazatelích, ale i o problémech tohoto rozboru. Práce se zaměřuje pouze na ty ukazatele, které jsou

použity v praktické části a opírá se o informace získané z nemalého množství publikací týkajících se finančních analýz, z nichž bych ráda vyzdvihla publikace od Adriany Knápkové a Drahomíry Pavelkové [3], Evy Kislíngrové a Jiřího Hnilici [4] a Jaroslava Sedláčka [5].

Metodika práce je při zpracování této oblasti velice důležitá, neboť u ukazatelů i metod finanční analýzy existují různé modifikace. Tato část konkretizuje použité matematické operace v praktické části a poskytuje informace o charakteru jednotlivých ukazatelů.

Praktická část aplikuje poznatky získané v teoretické části na účetní výkazy konkrétní účetní jednotky. Úvodem je stručně charakterizována analyzovaná společnost a podrobněji její výkazy. Pro tuto oblast bude čerpáno z účetních závěrek dané společnosti. Kvalitní seznámení s výkazy považuji pro řádné provedení analýzy za důležité, proto je tato kapitola velice podrobná a zaměřená na hlavní činitele, které budou v dalších kapitolách analyzovány. Zde budou použity převážně induktivní i deduktivní metody poznání. Po seznámení s účetními výkazy bude následovat horizontální a vertikální analýza. Jde o dva propojené systémy, bez rozboru jednoho typu může dojít k nepravdivým závěrům. V horizontální analýze byly zjišťovány diference a tempa růstu jednotlivých položek, a to za použití řetězových indexů. Základnou vertikální analýzy bude bilanční suma a výkony. Další oddíl praktické části se bude zabývat analýzou poměrových a rozdílových ukazatelů, konkrétně rentability, zadluženosti, likvidity a pracovního kapitálu, aktivity a základních ukazatelů provozní činnosti. Souhrnnou finanční situaci podniku bude charakterizovat předposlední kapitola, a to prostřednictvím bankrotních modelů. Závěr praktické části bude obsahovat shrnutí výsledků a návrhy možných řešení pro zlepšení situace daného podniku.

V diplomové práci byly použity také metody kauzální analýzy pro zjištění působení dílčích ukazatelů na celkovou hodnotu. Každý model je pouhým zjednodušením reality, výsledky jednotlivých ukazatelů jsou ovlivněny mnoha faktory, vnějšími i vnitřními, a také omezenou vypovídací schopností. Závěry z analýz jsou velice závislé na znalostech a zkušenostech analytika.

2 Podklady pro finanční analýzu

2.1 Účetní závěrka

Účetnictví podává informace o takových hospodářských operacích, při kterých se mění výše a struktura majetku či závazků účetní jednotky v průběhu její existence. Účetnictví je založeno na podvojném zápisu účetních informací. Na účetní položky se nahlíží jednak z hlediska formy, jednak z hlediska zdrojů jejich krytí. Mezi základní právní normy upravující český účetní legislativní rámec pro podnikatele patří Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví a České účetní standardy pro podnikatele, které rozepisují ustanovení vyhlášky. Výsledek hospodaření je v tomto systému rozdílem mezi výnosy a náklady subjektu, tudíž nemusí být, a ve většině případů ani není, totožný s cash flow podniku. To je rozdíl oproti daňové evidenci, ve které je výsledek hospodaření zjišťován odečtením příjmů od výdajů.

Povinností každé účetní jednotky je sestavovat účetní závěrku, kterou lze definovat jako soubor přehledně uspořádaných informací, jejichž základnou je účetnictví. Údaje v ní obsažené slouží pro získání přehledu o finanční pozici subjektu, o objemu a změnách majetku a zdrojů, z nichž je majetek financován a o důvodech těchto změn a také o hospodářském výsledku účetní jednotky. Na informace v účetní závěrce jsou kladeny požadavky spolehlivosti, srovnatelnosti, srozumitelnosti, úplnosti a významnosti.

Povinnost sestavovat účetní závěrku vyplývá ze Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, rozsah a způsob jejího sestavování, obsah a další informace nalezneme ve vyhlášce pro podnikatele. Účetní závěrka je tvořena souborem finančních výkazů. Každá účetní jednotka musí vytvořit rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu, která doplňuje informace obsažené v těchto výkazech. Subjekty, jejichž účetní závěrka musí být ověřena auditorem, jsou povinny vydávat výroční zprávu. Přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu musí vždy sestavovat auditované účetní jednotky, které k rozvahovému dni a za bezprostředně předcházející účetní období vlastní aktiva brutto ve výši vyšší než 40 mil. Kč a současně úhrn jejich čistého ročního obrátu je vyšší než 80 mil. Kč. Z důvodu identifikace účetní jednotky musí účetní závěrka obsahovat název účetní jednotky, sídlo, identifikační číslo, právní formu podnikání, předmět činnosti, rozvahový den či jiný

okamžik, k němuž se účetní závěrka sestavuje, okamžik sestavení závěrky a podpisový záznam statutárního orgánu.

Účetní závěrka je sestavena v plném nebo zjednodušeném rozsahu, u něhož rozvaha a výkaz zisku a ztráty neobsahuje položky označované arabskými číslicemi. Ve zjednodušeném rozsahu ji sestavují subjekty vedoucí účetnictví ve zjednodušeném rozsahu a tuto formu vykazování mohou také použít účetní jednotky, jejichž účetní závěrka nepodléhá auditu, vyjma akciových společností, které ji musí mít vždy v rozsahu plném. Každá účetní závěrka musí být sestavena dle určitých zásad. Nejdůležitější zásadou je věrné a poctivé zobrazení skutečnosti. Zobrazení je věrné, pokud obsah položek účetní závěrky odpovídá skutečnému stavu. Poctivé zobrazení znamená, že účetní jednotka používá takové účetní metody, které vedou k dosažení věrnosti. Řádná účetní závěrka je sestavována k poslednímu dni účetního období. [6].

Pokud je účetní jednotka v pozici ovládající či řídicí osoby nebo uplatňuje podstatný vliv v jiné účetní jednotce, sestavuje konsolidovanou účetní závěrku. Je-li účetní jednotka obchodní společností, která emituje cenné papíry registrované na regulovaném trhu cenných papírů v členských státech Evropské unie, musí sestavovat účetní závěrku dle mezinárodních účetních standardů.

Subjekty zapsané v obchodním rejstříku mají povinnost zveřejnit účetní závěrku, popř. výroční zprávu, pokud její sestavení jim ukládá zákon, a to předepsaným způsobem. Povinnost zveřejnění je splněna okamžikem odeslání dokumentů rejstříkovému soudu. Účetní závěrka se uloží do sbírky listin obchodního rejstříku. Lhůta pro zveřejnění není zcela jednoznačná pro všechny subjekty. Zákon o účetnictví stanovuje lhůtu pro zveřejnění pouze subjektům, které podléhají auditu. Ty musí zveřejnit tyto dokumenty do 30 dnů po ověření účetní závěrky auditorem a po schválení příslušným orgánem. Nejzazším termínem je konec následujícího účetního období, do této doby musí všechny auditované společnosti zveřejnit výkazy bez ohledu na to, zda došlo k jejich schválení či nikoliv. Lhůtu pro společnosti, které nemají audit ze zákona povinný, zákon o účetnictví nestanovuje. Obchodní zákoník pouze říká, že podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku předloží rejstříkovému soudu listiny zakládající do sbírky listin bez zbytečného odkladu od vzniku rozhodné skutečnosti [7].

Vzhledem k tomu, že výkazy účetní závěrky jsou základním kamenem finanční analýzy a znalost obsahu základních položek a vzájemných vazeb mezi nimi je pro volbu správných postupů velice důležitá, následující kapitoly se jimi budou detailněji zabývat.

2.2 Rozvaha

2.2.1 Základní charakteristika rozvahy

Rozvaha podává informace o majetku a finanční situaci podniku. Jedná se o výkaz, z něhož lze jeho analýzou identifikovat silné a slabé stránky podniku a další jeho charakteristiky. Nalezneme v něm stavy aktiv a pasiv k určitému datu, tedy informaci o tom, jaký majetek účetní jednotka vlastní a z jakých zdrojů byl tento majetek pořízen ke zvolenému datu, vyjádřený v peněžních jednotkách.

V rozvaze je majetek podniku označován jako aktiva, pasiva představují zdroje krytí. Každý majetek musí být kryt z nějakých zdrojů, proto platí tzv. zlaté bilanční pravidlo, které říká, že součet čistých aktiv musí být roven součtu pasiv.

Vyhláška č. 500/2002 Sb. detailně popisuje obsah jednotlivých aktivních a pasivních položek, forma výkazu je upravena její přílohou č. 1. Mezi základní složky aktiv patří pohledávky za upsaný základní kapitál, dlouhodobý majetek, oběžná aktiva a ostatní aktiva. Součástí pasiv podniku je vlastní a cizí kapitál a také ostatní pasiva. Pro přehlednost uvádím agregovaný tvar aktiv a pasiv rozvahy v tabulkách 26 a 27 uvedených v příloze.

2.2.2 Aktiva podniku

Dle Obchodního zákoníku se majetkem podniku rozumí souhrn všech věcí, peněz, pohledávek a jiných majetkových hodnot, které patří podnikateli a slouží k jeho podnikání.

První kategorií aktiv rozvahy jsou pohledávky za upsaný základní kapitál, které představují stav nesplacených akcií či podílů. Jedná se o pohledávky za jednotlivými upisovateli, tedy společníky, akcionáři či členy družstva. Jsou protipoložkou základního kapitálu. Předmětem finanční analýzy jsou tehdy, pokud dojde ke změně výše této položky.

Dlouhodobý majetek se od oběžného majetku liší zejména dobou použitelnosti a opotřebením. Stálá aktiva slouží podniku delší dobu než jeden rok a jejich opotřebení je vyjádřeno ve formě odpisů, jejichž sumou získáme velikost oprávek. Oběžný majetek se neopotřebovává, nýbrž spotřebovává najednou a slouží podniku kratší dobu než jeden rok. Nelogickým zařazením do oběžného majetku dle kritéria času je kategorie dlouhodobých pohledávek. Jejich analýza tedy probíhá vně dlouhodobých aktiv.

Položky mající přechodný charakter mezi majetkem a náklady jsou uváděny v kategorii časového rozlišení. Patří sem náklady, komplexní náklady a příjmy příštích období. Tyto

účty se používají z důvodu, aby byly splněny účetní zásady a aby účetní závěrka věrně a poctivě zobrazovala skutečnost.

Aktiva jsou vykazována ve třech hodnotách. Brutto hodnoty představují prvotní ocenění majetku, tedy například pořizovací cenu. Korekce koriguje ocenění majetku tak, aby ocenění aktiv lépe odpovídalo realitě. Do tohoto sloupce jsou zapisovány stavy oprávek a opravných položek k rozvahovému dni. Netto hodnota pak představuje současnou účetní hodnotu majetku. Pokud dochází k odepisování pouze dlouhodobého majetku, mohlo by se na první pohled zdát, že sloupec korekce je u oběžného majetku nevyužit. Oběžný majetek se sice neodepisuje, ale jsou u něho také vytvářeny opravné položky, které značí přechodné snížení hodnoty, a to z důvodu výstižnějšího zobrazení reality v účetní závěrce. Nejčtenější výskyt opravných položek je u kategorií pohledávek.

Při analýze dlouhodobého majetku je důležité stáří tohoto majetku. Pokud bychom například analyzovali dva podniky, jejichž hodnota brutto dlouhodobých aktiv je stejná, ale jeden podnik má nově pořízené zařízení a druhý převážně odepsaná aktiva, nemůžeme učinit závěr, že velikost majetku je u obou podniků stejná. Proto se pro výpočty ve finanční analýze převážně používají hodnoty čistého majetku, aby nedocházelo ke zkreslení výstupů. Dalším důvodem analýzy netto aktiv je fakt, že tato hodnota váže kapitál. Dále je třeba si uvědomit, že do čistých hodnot dlouhodobého majetku vstupuje jak odepisovaný, tak i neodepisovaný majetek, tzn. snížení sumy čistého dlouhodobého majetku, nemusí mít jen vztah ke změně velikosti opotřebení. Netto hodnota dlouhodobého majetku je také ovlivněna odpisovou politikou účetní jednotky [3].

V rámci oběžných aktiv je hojně využívaná analýza pohledávek, při které se používají všechny sloupce rozvahy. Netto hodnota pohledávek nám řekne velikost vázaného kapitálu, ale toto samotné číslo neumí podat obraz o platební morálce zákazníků. Výši brutto pohledávek se dobře sleduje vývoj prostředků „zamrzlých“ v nezaplacených fakturách a analýza korekce může podniku naznačit podstupovaná rizika. Analýza v běžných cenách nečiní žádné problémy, protože pohledávky jsou necitlivé na změnu inflace [8].

Majetková struktura podniku je ovlivněna mnoha faktory, například typem podniku, odvětvím, finanční politikou apod. Podnik s technicky náročnější výrobou má obvykle vysoký podíl stálých aktiv, subjekty z terciární sféry mají většinou nižší podíl oběžných aktiv než výrobní podnik. Absolutní výše majetku dle rozvahy má nízkou vypovídací schopnost. Při porovnání dvou podniků, kdy první z nich má vykázan majetek v rozvaze

v hodnotě 10 mil. Kč a druhý pouze 5 mil. Kč nelze stanovit závěr, že první podnik je úspěšnější, je třeba porovnat efektivnost využití aktiv. Pokud oba podniky vykazují stejné tržby, závěr, že první podnik je úspěšnější není správný. Důležité jsou i informace o způsobu financování majetku. Pokud firma pořizuje majetek převážně z leasingu, jeho celkový majetek v rozvaze bude nízký, neboť majetek pořízený leasingovou formou a závazky plynoucí z něj jsou evidovány dle českého práva v podrozvahové evidenci. Z tohoto důvodu je pro analýzu důležitá i kapitálová struktura majetku, tedy pasiva, která jsou předmětem následující kapitoly.

2.2.3 Pasiva podniku

Pasiva rozvahy podávají informaci o tom, jaká výše a struktura zdrojů byla použita k financování aktiv účetní jednotky. Velikost pasiv závisí na velikosti podniku, rychlosti obratu kapitálu (čím rychleji se kapitál obrací, tím méně je ho potřeba), na stupni automatizace, robotizace (čím je použití techniky vyšší, tím více kapitálu jednotka potřebuje) aj. Optimální velikost pasiv je důležitá z hlediska hospodárnosti účetní jednotky. Při jejím stanovení musíme brát v úvahu náklady na kapitál, majetkovou strukturu podniku, požadavky věřitelů apod.

Pasiva můžeme dělit z různých hledisek. Pro účetnictví je základním kritériem vlastnictví zdrojů, pasiva se dělí na vlastní a cizí kapitál. Vlastní kapitál není stálou veličinou, mění se v závislosti na výsledku hospodaření. Tento kapitál by měl být schopen odpovědět na otázky, kolik celkových prostředků bylo do podniku k rozvahovému dni vlastníky vloženo, k jakým změnám ve struktuře došlo za poslední účetní období a na jaké účely byl celkový zisk, kterého podnik dosáhl za celou dobu své existence použit. Z tohoto důvodu se vlastní kapitál dělí na základní kapitál, kapitálové fondy, fondy ze zisku a výsledky hospodaření.

Cizí kapitál představuje závazky podniku, u kterých se očekává budoucí snížení ekonomického prospěchu po jejich vyrovnání. Tyto závazky pocházejí z minulých událostí. Aby položka byla závazkem, jejímu vypořádání se nemůže subjekt vyhnout, k vypořádání dochází budoucím převodem aktiva a okolnost, která podnik zavazuje, se již udála. Do cizího kapitálu spadají nejen dluhy (dlouhodobé a krátkodobé závazky, bankovní úvěry a finanční výpomoci), ale i rezervy, které jsou charakterizovány jako dlouhodobé zdroje, které si společnost vytváří pro krytí budoucích výdajů a případných rizik. Podnik například očekává v budoucnu rozsáhlý jednorázový výdaj, proto ze zásady opatrnosti si

vytvoří do budoucna rezervu. Rezervy jsou tedy brány jako budoucí závazek podniku, proto spadají do cizího kapitálu [1].

Podnik používá cizí kapitál z několika příčin, například nedisponuje-li dostatečně velkým vlastním kapitálem pro určité potřeby. Mnozí podnikatelé si neuvědomují, že financování cizím kapitálem je mnohdy levnější než použití vlastních zdrojů. Za cizí kapitál subjekt platí úroky, které jsou součástí nákladů, snižuje se tedy výsledek hospodaření, ze kterého firma platí důchodovou daň. Tato úspora je nazývána daňovým efektem, který můžeme vypočítat jako součin úroku a daňového štítu (jedna minus daňová sazba). Současně při použití cizího kapitálu působí finanční páka, tzn. zvyšuje se rentabilita vlastního kapitálu. Na druhou stranu cizí kapitál zvyšuje zadluženost a ohrožuje finanční stabilitu podniku. Každý další dluh je dražší, protože věřitelé se více obávají o svůj kapitál [9].

Časové rozlišení pasiv se opět používá z důvodu vykázání věrného a poctivého obrazu o předmětu účetnictví. Do této kategorie patří výdaje a výnosy příštího období.

Ve finanční analýze je věnována patřičná pozornost nejen dluhům, které získáme odečtením rezerv od cizího majetku, ale také se analyzují tzv. čisté dluhy, které jsou rozdílem dluhů a krátkodobého finančního majetku. Pro analýzy je také důležité specifikovat, které položky jsou z časového hlediska dlouhodobé (vlastní kapitál, rezervy, dlouhodobé závazky a bankovní úvěry) a které krátkodobé (krátkodobé závazky, běžné bankovní úvěry a krátkodobé finanční výpomoci).

2.3 Výkaz zisku a ztráty

Základními stavebními prvky výkazu zisku a ztráty jsou výnosy a náklady. Výkaz informuje o finanční výkonnosti účetní jednotky, slouží k posouzení schopnosti podniku zhodnocovat vložený kapitál a konkretizuje, které náklady a výnosy za jednotlivé činnosti se podílely na tvorbě výsledku hospodaření běžného období, který je následně zobrazen v rozvaze jako jediný údaj.

Jednotlivé položky výkazu jsou definovány Vyhláškou č. 500/2002 Sb. Může být sestaven v druhovém či účelovém členění, jejichž strukturu nalezneme v přílohách této vyhlášky. Při druhovém členění jsou například náklady rozděleny na osobní náklady, mzdové náklady apod. Nejistíme účel, například, zda jde o mzdové náklady administrativní či výrobní. Zajímají-li nás náklady na správu, odbyt apod., je vhodné

použít druhou formu výkazu, která sleduje příčinu vzniku jednotlivých položek. U obou typů členění jsou zachovány tři oblasti tvorby zisku, a to provozní, finanční a mimořádná oblast. Rozdíly v účelovém a druhovém členění jsou pouze v provozní oblasti. Pokud se jednotka rozhodne pro účelové členění, v příloze k výkazům musí zveřejnit rovněž provozní náklady v druhovém členění. Pro přehlednost uvádím provozní oblast obou typů výkazu zisku a ztráty v tabulkách 28 a 29 uvedených v příloze.

Peněžní částky, které podnik v daném období účelně vynaložil na získání výnosů, představují náklady podniku. Výnosy jsou peněžní částky, které podnik získal ze svých činností za dané období. Výsledek hospodaření je dán odečtením nákladů od výnosů. Nákladové a výnosové položky se neopírají o skutečné hotovostní toky, tzn. výsledný čistý výnos neodráží skutečnou hotovost, kterou podnik získal. U této problematiky se uplatňuje aktuální princip, tzn. výnosy se uznávají v období, ve kterém byly realizovány a náklady se uznávají jen takové, které se v daném období podílely na tvorbě výnosů. Pokud podnik nakoupí zboží a neprodá ho, nemůže uplatnit náklady na tento nákup, protože v daném období nezískal žádný výnos. Náklad na prodané zboží vznikne až při prodeji tohoto zboží. U těchto případů je zřejmá věcná souvislost. Existují ale i náklady, například nepřímé, které nesouvisí s konkrétním výnosem, administrativní náklady jsou placeny stále, i když podnik v daném období nedosáhl výnosů. Některé náklady se týkají více období, např. nájem placený na dva roky. Pak je zapotřebí dodržovat časovou souvislost a používat účty časového rozlišení, dohadné položky a ostatní účty k tomu určené [1].

Každý řádek výkazu zisku a ztráty je označen písmenem, číslicí či znaménkem plus nebo hvězdičkou. Písmeny se označují nákladové položky, římské číslice představují výnosové položky. Ve formuláři se položky ještě drobněji člení na podpoložky, které jsou označovány arabskými číslicemi. Znaménka jsou použita u těch řádků, které vznikly matematickou operací jednotlivých položek. Výkaz neobsahuje sloupec s názvem matematické operace, uvádím ho jako pomocný nástroj pro pochopení vazeb mezi danými položkami.

Z velikosti hodnot lze identifikovat některé charakteristiky podniku. Má-li podnik vysoké hodnoty v položkách týkajících se zboží, jde o podnik zaměřující se na obchodní činnost. U výrobního podniku jsou důležité výkony a výkonová spotřeba.

Obchodní marže je dána rozdílem tržeb za prodej zboží a nákladů vynaložených na prodané zboží. Nejedná se o zisk, protože z ní dochází k platbám dalších nákladů, jako jsou mzdy, nájemné apod.

Správná analýza výrobního podniku musí obsahovat analýzu výkonů a výkonové spotřeby. Výkony jsou výnosovou položkou a zahrnují výnosy z prodeje vlastních výrobků a služeb, změnu stavu zásob vlastní činnosti a aktivaci. Pokud se výkony zvýší, je třeba zjistit příčinu, zda došlo k růstu tržeb, což je pozitivně vnímaná situace, nebo pouze vzrostly zásoby bez zvýšené poptávky. Výkonovou spotřebu představují náklady, které se vztahují k výkonům podniku. Jedná se o spotřebované nákupy a služby. Spotřebované nákupy představují spotřebu materiálu, energie apod. Mezi služby řadíme opravy a udržování, cestovné, nájemné aj. Součtem obchodní marže a rozdílu mezi výkony a výkonovou spotřebou dostáváme přidanou hodnotu, kterou lze charakterizovat jako hodnotu, kterou účetní jednotka přidá svou činností k hodnotě nakupovaných meziproductů. Nejedná se tedy pouze o rozdíl výnosových a nákladových položek ve výrobní sféře, ale je zde zahrnuta i obchodní činnost. Přidaná hodnota také není identická se ziskem podniku, protože z ní jsou placeny další nákladové položky, jako odpisy, daně a poplatky, ostatní provozní náklady atd. Cílem subjektu je rostoucí přidaná hodnota, které může být dosaženo například snížením spotřeby či zvýšením objemu výkonů [3].

Odečtením dalších provozních nákladových položek a přičtením ostatních provozních výnosových položek, které jsou vymezeny v tabulce 28 k přidané hodnotě získáme první výsledek hospodaření, a to výsledek hospodaření z provozní činnosti. Při rozboru ostatních položek bychom měli dodržovat pravidlo, že pokud změna některých položek není pravidelná (například mimořádný prodej majetku), neměla by vstupovat do analýzy.

Výkaz zisku a ztráty dále obsahuje výsledek hospodaření z finanční činnosti, který je ovlivněn výnosy a náklady týkajícími se finančního majetku (cenné papíry, dividendy, podíly na zisku, výnosové a nákladové úroky, kurzové zisky a ztráty, manka, schodky a škody na finančním majetku aj.)

Sumou těchto dvou výsledků hospodaření dostáváme výsledek hospodaření za běžnou činnost před zdaněním. Odečtením daně z příjmů za běžnou činnost od této částky získáme výsledek hospodaření za běžnou činnost.

Do mimořádné činnosti podniku se řadí operace, které nejsou běžné, vyskytují se nahodile a bývají neobvyklé. Jako příklad můžeme uvést škody na majetku způsobené přírodní katastrofou či náhradu této škody od pojišťovny. Do této části výkazu spadají i opravy chyb minulých období či důsledky změn účetních metod. Odečtením

mimořádných nákladů a daně z mimořádné činnosti od mimořádných výnosů vznikne mimořádný výsledek hospodaření.

Celkový výsledek hospodaření je sumou výsledku hospodaření za běžnou a mimořádnou činnost. Výsledek hospodaření za účetní období představuje čistý účetní zisk podniku, výsledek hospodaření před zdaněním představuje hrubý účetní zisk firmy. Základním motivem podnikání je dosažení kladného výsledku hospodaření, tedy zisku. Zisk je řazen do monetárních cílů podnikání a spolu s rentabilitou je rozhodující pro strategické a taktické rozhodování. Při krátkodobém rozhodování může ustoupit do pozadí, pokud je například ohrožena likvidita podniku. Při rozborech existuje v různých modifikacích. Ve finanční analýze je často používán zisk před zdaněním (EBT), a to z toho důvodu, aby změna daňové sazby v čase nezkreslovala výstupy. Investoři preferují analýzu zisku před zdaněním a úroky (EBIT), který bývá klíčovou vstupní veličinou pro měření produkční síly aktiv. Chceme-li analyzovat zisk, který bude nezávislý na daňové politice, způsobu financování a odpisové politice, použijeme zisk před zdaněním, úroky a odpisy (EBITDA). Akcionáře zajímá čistý zisk (EAT), který je synonymem hospodářského výsledku za účetní období a je určen k rozdělení mezi podnik a držitele všech akcií. Velikost efektu pro akcionáře držící kmenové akcie měří čistý zisk EAC. Čistý provozní zisk po zdanění (NOPAT) představuje provozní zisk vygenerovaný v souvislosti s hlavní činností podniku. Nejde o provozní zisk ve smyslu zákona o účetnictví, ale o zisk, který charakterizuje efekt dosažený z daného portfolia aktiv [10].

Základní kategorie zisku s jejich vazbou na výkaz zisku a ztráty shrnuje tabulka 1:

Tabulka 1: Základní kategorie zisku a jejich obsah ve výkazu zisku a ztráty

Popis ve výkazu zisku a ztráty	Označení	Druh zisku
Výsledek hospodaření za účetní období	EAT	Čistý zisk
+ daň z příjmů za běžnou činnost		
+ daň z příjmů za mimořádnou činnost		
= Výsledek hospodaření před zdaněním	EBT	Zisk před zdaněním
+ nákladové úroky		
= (není ve výkazu obsažen)	EBIT	Zisk před úroky a zdaněním
+ odpisy		
= (není ve výkazu obsažen)	EBITDA	Zisk před úroky, zdaněním a odpisy

Zdroj: Vlastní zpracování

I přesto, že se ukazatel zisku hojně ve finanční analýze používá, pro posouzení firmy z hlediska jejího fungování a existence je lepším měřítkem ukazatel cash flow, protože podnik může být ziskový, ale současně i platebně neschopný. O výkazu cash flow, který informuje o příjmech a výdajích účetní jednotky v minulém období pojednává následující kapitola.

2.4 Příloha k účetní závěrce a výroční zpráva

Povinnost sestavovat přílohu k účetní závěrce vyplývá ze Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Vyhláška č. 500/2002 Sb. upravuje její obsah. Příloha, která je v praxi velmi podceňována, vysvětluje a doplňuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Přispívá k objasnění skutečností, které jsou významné z hlediska externích uživatelů účetní závěrky, aby si mohli vytvořit správný pohled na finanční situaci a výsledky hospodaření podniku, provést srovnání s minulostí a predikovat možný budoucí vývoj. Poskytuje tedy velmi cenné informace pro finanční analýzu. Obsahuje všeobecné údaje o účetní jednotce, o účetních zásadách, metodách oceňování a způsobech odpisování. Je třeba vysvětlit každou významnou položku ve výkazech, vymežit pohledávky a závazky po splatnosti, informovat o půjčkách a úvěrech, jejich úrokových sazbách, o najatém majetku i veškerých věcných břemenech a zástavních právech. Dále se uvádí např. průměrný přepočtený stav zaměstnanců během účetního období, uzavřené transakce mezi spřízněnými stranami, výše celkových nákladů na odměny auditorské společnosti atd.

Výroční zpráva je vymezena zákonem o účetnictví a povinně jí sestavují auditované společnosti, vyjma účetních jednotek, které mají povinnost auditu dle zvláštního právního předpisu. Cílem výroční zprávy je podat ucelené, komplexní a vyvážené informace o vývoji výkonnosti a hospodářském postavení účetní jednotky. Měla by informovat nejen o minulém vývoji účetní jednotky a o jejím postavení nejméně za dvě bezprostředně předcházející účetní období, ale i o současné činnosti a předpokládaném vývoji. Skutečnosti, které nastaly až po rozvahovém dni jsou také součástí tohoto dokumentu. Obsahuje finanční i nefinanční informace, jako například prováděné aktivity v oblasti výzkumu a vývoje, ochrany životního prostředí apod. Důležitou součástí je nejen účetní závěrka a zpráva auditora, ale i zpráva představenstva, která komentuje jednotlivé aspekty podnikání. Nalezneme v ní vlastnickou strukturu podniku, jeho poslání a hlavní činnosti, vize, strategické cíle a cesty, majetkovou a kapitálovou strukturu, finanční výsledky účetní

jednotky a její výhled, ale také i její marketingovou, obchodní, výrobní i investiční politiku a vztahy s okolím [8].

2.5 Výkaz cash flow a přehled o změnách vlastního kapitálu

Úkolem finančního managementu je zajistit růst majetku firmy, protože majetek představuje hlavní trvalý a bezpečný zdroj zisku. Zisk ovšem nestačí, podnik musí mít také v každém okamžiku dostatečný stav peněžních prostředků, aby mohl vyrovnat své splatné závazky, jinak je platebně neschopný a může mu hrozit konkurz apod. Proto je důležité nejen sledování majetkové a kapitálové struktury podniku, ale i plánování příjmů a výdajů, a to z důvodu obsahového a časového nesouladu mezi náklady a výdaji, výnosy a příjmy a ziskem a stavem peněžních prostředků. Cash flow vyjadřuje reálné toky peněz a jejich zásobu v podniku. Vysoký stav peněžních prostředků je zejména pro malé a střední podniky důležitější než ziskovost [9].

Cash flow, neboli výkaz o peněžních tocích, podává informace o příjmech a výdajích, které podnik v účetním období zrealizoval. Zachycuje vznik a použití peněz a peněžních ekvivalentů. Popisuje vývoj finanční situace podniku, identifikuje příčiny změn této situace a slouží jako nástroj pro posouzení likvidity. Jeho obsah a uspořádání jednotlivých položek je upraven Vyhláškou č. 500/2002 Sb. (§ 40 - 43), postup při sestavování výkazu a příklad jeho možného řešení nalezneme v Českém účetním standardu 023 [6].

Základem cash flow je krátkodobý likvidní majetek, tedy peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty. Tvorba a užití finančních zdrojů se sleduje ve třech oblastech, a to v oblasti provozní, investiční a finanční. Oblast provozní činnosti tvoří jádro nefinančního podniku, jsou v ní zaznamenány základní aktivity subjektu a ostatní činnosti, které nelze zařadit do ostatních oblastí. V rámci této činnosti se vytvářejí peníze na úhradu nájemného, úroku apod. a je hlavním zdrojem vnitřního financování firmy, protože aby byl podnik schopen získat vnější zdroje financování, musí vytvářet peněžní toky z běžných obchodních transakcí. Situace, kdy nefinanční společnost vykazuje záporné cash flow z provozní činnosti několik let po sobě je signálem vážných budoucích problémů.

Oblast investiční činnosti se týká dlouhodobého majetku a činností souvisejících s úvěry a půjčkami spřízněným osobám, mezi které patří například podniky ve skupině, firmy mající společného člena top managementu, členové statutárních, dozorčích a řídicích orgánů aj. Cash flow z investiční činnosti podává informace o tom, v jaké míře podnik vynakládá peníze na pořízení dlouhodobého majetku. Peněžní toky v této oblasti tedy

poukazují hlavně na rozšíření či zúžení provozní kapacity podniku a záporné cash flow značí pozitivní situaci pro budoucí vývoj podniku.

Finanční oblast se týká pasivní části rozvahy vyjma krátkodobých závazků a bankovních úvěrů, rezerv a časového rozlišení pasiv, protože ty jsou součástí oblasti provozní. V cash flow z finanční činnosti nalezneme peněžní toky, které vedou ke změně vlastního kapitálu a dlouhodobých závazků a lze z něj odvodit pravděpodobnost potřeby dalších peněžních přítoků, které musí podnik získat od svých vlastníků a věřitelů [11].

Pro vykázání peněžních toků v provozní oblasti existují 3 metody, a to čistá přímá metoda, nepravá přímá a nepřímá metoda. Odlišnost spočívá ve vstupních položkách. Přehled o peněžních tocích sestavený za investiční a finanční činnost tyto metody nerozlišuje. Výchozí základnou pro zjišťování cash flow je vždy účetnictví podniku.

Konečný stav peněžních prostředků získáme, když výslednou částku získanou jednou z uvedených možností doplníme o cash flow z investiční a finanční činnosti a počátečním stavem peněžních prostředků a ekvivalentů. Celkové cash flow můžeme zlepšit například tím, že omezíme zásoby či sezónní výkyvy poptávky, snížíme režijní náklady, prodáme pohledávky faktoringové společnosti, přesvědčíme zákazníky, aby hradily naše pohledávky dříve apod. Pokud přehled o peněžních tocích sestavuje externí uživatel, je omezen pouze na informace uvedené v účetní závěrce. Analýzou si může udělat obraz o hospodářské činnosti podniku, ale pro detailnější rozbor jsou tyto informace nedostačující. Pro efektivní hodnocení a plánování finanční politiky je třeba čerpat údaje také ze syntetických i analytických účtů a ostatních interních dokladů.

Jak již bylo zmíněno v úvodní kapitole, přehled o změnách vlastního kapitálu, stejně jako přehled o peněžních tocích, musí vždy sestavovat podle zákona o účetnictví auditované účetní jednotky, které k rozvahovému dni a za bezprostředně předcházející účetní období vlastní aktiva brutto ve výši vyšší než 40 mil. Kč a současně úhrn jejich čistého ročního obratu je vyšší než 80 mil. Kč. Dle Vyhlášky č. 500/2002 Sb. musí tento dokument podávat informace o snížení nebo zvýšení jednotlivých složek vlastního kapitálu mezi dvěma rozvahovými dny. Samostatně je třeba vyčíslit i vyplacené dividendy a zdroje, ze kterých bylo čerpáno. Přehled navazuje na základní informace o změnách vlastního kapitálu, které jsou obsaženy v rozvaze, a blíže je specifikuje. Formulář pro tento přehled není vymezen legislativou. Vzhledem k tomu, že nás zajímají změny jednotlivých složek vlastního kapitálu, měl by každý účet obsahovat počáteční stav, přírůstek, úbytek a konečný zůstatek daného zdroje.

3 Vzájemné vazby mezi účetními výkazy

Charakteristiky jednotlivých výkazů byly uvedeny v předchozích kapitolách. Pro analýzy je také důležité pochopit i jejich vzájemnou provázanost. Každý účetní případ je v účetnictví vždy zanesen na dva účty, které jsou navzájem souvztažné. Z hlediska promítnutí v účetních výkazech existují různé kombinace souvztažných účtů. Může se jednat o kombinaci výsledkového účtu s rozvahovým.

Výsledek hospodaření je spojovacím článkem mezi rozvahou a výsledovkou. Jelikož rozvaha zobrazuje majetkovou a finanční strukturu, výsledek hospodaření je její součástí. V rozvaze je zjišťován jako rozdílová položka mezi aktivy a pasivy a ve výkazu zisku a ztráty je rozdílem mezi náklady a výnosy, kde je dokumentovaná i jeho tvorba a struktura.

Rozvaha i výkaz zisku a ztráty jsou postaveny na aktuálním principu, poskytují informace o finanční situaci a ziskovosti podniku, ovšem neinformují o způsobu, jakým společnost vyprodukovala a použila peněžní prostředky. Pokud vyčleníme z rozvahy všechny operace, které mají vliv na změnu peněžních prostředků a ekvivalentů a zařídíme těmto položkám zvláštní bilanci, získáme výkaz cash flow. Prostřednictvím analýzy peněžních toků zjistíme konečný stav peněžních prostředků a ekvivalentů, který je totožný se stavem v rozvaze.

Podle toho, jaké výkazy daná hospodářská transakce ovlivňuje, rozlišujeme 4 základní typy. Prvním typem je ziskově peněžní transakce, která ovlivňuje peněžní prostředky a výsledovku, např. nákup služeb v hotovosti. Náklad je zde současně výdajem, výnos příjmem. Dochází zde tedy k čistému peněžnímu toku. Druhý typ, ve kterém se položky účtují do rozvahy a cash flow se nazývá peněžně účinná transakce. Operace jsou výsledkově neúčinné a jedná se například o zaplacení závazku. Dále existují položky, které jako takové neovlivňují cash flow, ale jen rozvahu a výsledovku. Spotřeba materiálu se projeví ve zvýšení nákladu a úbytku aktiv. Posledním typem jsou operace, které ovlivňují z výkazů pouze rozvahu. Jedná se tedy o nepeněžní a neziskové transakce.

Z výše uvedeného lze říci, že rozvaha, výkaz zisku a ztráty a přehled o peněžních tocích tvoří soustavu tří bilancí, kde rozvaha je základem, výkaz zisku a ztráty, jakožto pomocná bilance, vysvětluje proces tvorby výsledku hospodaření, který je součástí pasiv v rozvaze a pomocný výkaz cash flow vysvětluje změny a důvody změn peněžní prostředků a ekvivalentů. Kumulovaná částka těchto prostředků se dostává do rozvahy na aktivní

stranu. Pokud účetní jednotka tvoří přehled o změnách vlastního kapitálu, existuje vazba mezi tímto přehledem a vlastním kapitálem podniku, tedy částí pasivní strany rozvahy [12].

Pro pochopení provázanosti položek je důležitá i příloha k účetní závěrce, popř. výroční zpráva. Může se stát, že účetní jednotka vykazuje například prodané cenné papíry, ale podle rozvahy nedošlo k úbytku oproti minulému období, protože v účetním období nastal i jejich nákup. Příloha k účetní závěrce by měla pak informovat o nákupech a prodejkách finančního majetku, neboť z výkazů není pohyb zřejmý. Z rozvahy také není jasné, kolik pohledávek z celkové částky je po splatnosti a další vlastnosti pohledávek, které jsou zejména pro finanční analýzu důležité. Tyto dokumenty napomáhají k objasnění informací obsažených ve výkazech a analytik by je měl tvořit tak, aby odpověděly na veškeré možné otázky potenciálních uživatelů.

4 Vypovídací schopnost účetních výkazů

Účetní závěrka by měla vystihovat skutečný stav podniku. Účetní výkazy ale ne vždy dokumentují přesně ekonomickou realitu hospodaření účetní jednotky, protože existuje účetní a daňová legislativa, v nich vymezené určité zásady a postupy, které mohou hodnotu podniku i její hospodaření výrazně změnit a další faktory. Legislativa nestačí pohotově řešit zneužitelné mezery v účetních a daňových předpisech, které mohou deformovat vypovídací schopnost výkazů a dávají prostor pro kreativní účetnictví.

Existují dvě základní kategorie problémů, které snižují vypovídací schopnost účetních výkazů. Prvním jsou skutečnosti, díky nimž účetní výkazy nepostihují přesně ekonomickou realitu, druhým problémem je omezené srovnání podniků z různých příčin.

Zásadním problémem v první kategorii je orientace na historické účetnictví. Většina majetku není oceňována aktuální hodnotou, tudíž velikost majetku v rozvaze neodpovídá realitě, vypovídací schopnost bilance je značně zkreslená a tím je ovlivněn i výsledek hospodaření. Odpisy dlouhodobého majetku částečně tento problém snižují, ale technická a ekonomická doba životnosti je odlišná a účetní stav neodpovídá stavu reálnému. Při pohledu na účetní výkazy je třeba si také uvědomit, že existují nepeněžní vlivy, které se v účetní závěrce neobjeví, jako například kvalita pracovní síly, sociální vztahy, změna technologie atd. Účetní data mohou obsahovat chyby či záměrné odchylky, mohou být zkreslená či poškozená při přenosu a tím i účetní závěrka a následná finanční analýza nebude odpovídat skutečnosti. Vzhledem k odlišnosti období, za které jsou výkazy sestaveny a data jejich povinného zveřejnění, může být aktuální finanční pozice v době provádění rozboru zcela jiná. Položky s názvem „ostatní“ bývají ve výkazech problémem z hlediska obsahu. Ke zkreslení reálné situace podniku může dojít také při změně účetní politiky a metod subjektu. Problémem rozvahy je fakt, že zobrazuje stav k určitému časovému okamžiku, nemůže tedy poskytnout informace o dynamickém vývoji jednotlivých položek, opomíjí časovou hodnotu peněz, neboť nepracuje s vlivem vnějších faktorů, které mohou mít na některé položky velký vliv.

Ke zkreslení účetní závěrky a její analýzy dochází nejen díky výše charakterizovaným vnitřním skutečnostem, ale také díky vnějším vlivům. Inflace, zejména při posuzování jednotlivých období činí analýzu nepřesnou. U dlouhodobých závazků a pohledávek není brán v úvahu faktor času, jsou oceňovány nominální hodnotou. Změny v ekonomickém prostředí, jako např. změny úrokových sazeb či kurzů měn a změny v legislativě,

mimořádné a sezónní události a mnoho dalších vnějších faktorů ovlivňují data obsažená v účetních výkazech [3].

Porovnat podnik s jiným subjektem je značně problematické, a to jak z hlediska vnějších tak vnitřních podmínek v účetní jednotce. Aby porovnání účetních závěrek odlišných jednotek přineslo kvalitní výstupy, musely by podniky mít obdobnou strukturu a výši vstupů, produkovat srovnatelné výrobky, mít podobný okruh zákazníků, používat obdobné technologie, což v realitě, nedokonalé konkurenci je obtížné. Firmy také musí být porovnatelné z geografického, historického, legislativního a jiných hledisek. Vyvinula se řada metod, které umožňují alespoň porovnání s odvětvovými průměry či zjištění stavu, v jakém se podnik nachází.

Srovnání podniků komplikují také používané odlišné účetní metody, které zákon povoluje, neboť řada skutečností je v kompetenci účetní jednotky, jako např. odpisová politika, ocenění apod. Obtížně lze srovnat účetní závěrku podniku vedoucího účetnictví podle české legislativy se subjektem, který účtuje dle mezinárodních standardů. I přes to, že obě formy účetnictví mají stejný cíl – podat informace o finanční situaci a výkonnosti podniku, způsob vykazování položek je značně odlišný a porovnání těchto dvou podniků bez předchozí úpravy přinese nesmyslné výstupy.

Prvním problémem je vymezení dlouhodobého majetku. Podle IAS/IFRS se za dlouhodobý majetek považuje takové aktivum, u něhož je pravděpodobné, že podnik z něj bude mít v budoucnu prospěch. V české legislativě chybí kritérium užitku a firma může mít v majetku i ta aktiva, která žádný budoucí prospěch nepřinesou. Tím dochází samozřejmě k nadhodnocení majetku podniku ve výkazech.

U majetku i závazků činí značný problém jejich ocenění. Převážná část položek majetku je oceněna historickou cenou, neberou se tedy v úvahu tržní změny, ignorují se změny kupní síly a tím se zkresluje i výsledek hospodaření. Změna tržní ceny se bere v úvahu jen při jejím poklesu, pak se vytvoří v rámci zásady opatrnosti opravná položka. Dojde-li ale k tržnímu růstu hodnoty položky, podle českého zákona se položka nepřeceňuje a je vykázána v původní hodnotě. Majetek podniku pak neodpovídá skutečnosti. Dle IAS/IFRS lze dlouhodobý majetek přecenit na reálnou hodnotu i směrem nahoru.

V aktivech podniku se nevykazuje majetek pořízený formou leasingu. Tím dochází k podhodnocování dluhů, protože závazky z leasingových smluv nejsou součástí cizích zdrojů. Podnik se tak jeví jako méně zadlužený než v realitě skutečně je.

Existují nehmotná aktiva, která nejsou v majetku zařazena, přitom na nich může být do jisté míry závislá úspěšnost celého podniku. Jedná se například o kvalitu pracovní síly, dobré dodavatelsko–odběratelské vztahy apod. Tyto složky jsou hodnoceny pouze při nákupu či prodeji podniku v podobě goodwillu, který se dle českého práva odepisuje a tím ztrácí svou hodnotu v čase, což nemusí odpovídat realitě. Podnik účtující dle mezinárodních účetních standardů goodwill neodepisuje, ale každoročně testuje na snížení hodnoty.

Oběžný majetek obsahuje i položky, které se v podniku používají déle než jeden rok. Typickými příklady jsou dlouhodobé pohledávky nebo náhradní díly. Tím dochází ke zkreslení ukazatele běžné likvidity. Dle IAS/IFRS jsou tyto položky součástí dlouhodobého majetku a náhradní díly se odepisují. Pohledávky a závazky jsou oceňovány svou nominální hodnotou, není u nich tedy respektován faktor času a dochází k jejich nadcenění. Podle IAS/IFRS jsou dlouhodobé pohledávky a závazky oceněny metodou současné hodnoty.

Účetní jednotka si může zvolit způsob odepisování majetku, stanovit si tvorbu a rozpouštění rezerv a opravných položek. Použité metody ovlivňují výsledek hospodaření. Podstatou rezervy je zisk, ale dle legislativy je vykázána v nákladech, což snižuje výsledek hospodaření a současně se účtuje do dlouhodobých závazků, tedy zvyšuje se velikost cizího kapitálu. V případě tvorby rezervy se snižuje daňový základ a daňová povinnost se odkládá do budoucna. Ale pokud podnik v budoucnu očekává ztrátu, současná daňová povinnost uhrazena nebude. Slabší výkonnost podniku lze řešit rozpuštěním rezervy, zisk podniku vzroste a nepozorný analytik může stanovit závěr, že podnik byl úspěšný. Z těchto a dalších důvodů česká legislativa zpřísňuje podmínky tvorby a čerpání rezerv. V IAS/IFRS nelze tvořit například rezervy na budoucí ztráty, pouze na současné závazky plynoucí z minulých událostí.

Vliv událostí, jako například změna účetní politiky či oprava chyb, patří do mimořádných výnosů a nákladů běžného období a nedochází k jejich přehodnocení v předešlých obdobích, což zkresluje výsledky podniku při provedení analýzy v čase. Podle IAS/IFRS se údaje musí zpětně přepočítat [13].

Z výše uvedeného vidíme, že účetní závěrka podniku sestavená v různém právu může vypadat úplně jinak. V obou systémech je definováno věrné a poctivé zobrazení, ale položky se vykazují jiným způsobem a účetní závěrka přinese odlišné výsledky. Pokud firma účtuje dle mezinárodních účetních standardů je zákonné být v rozporu s českou

legislativou. Není-li při použití účetních metod stanovených českými právními předpisy dosaženo věrného a poctivého zobrazení reality, účetní jednotka se může odchýlit od nařízení a legislativy. Z těchto důvodů lze učinit závěr, že účetní závěrka dle české legislativy zobrazuje realitu hůře než podle mezinárodních účetních standardů.

Vypovídací schopnost účetní závěrky může částečně zkvalitnit její externí audit. Smyslem této ověřovací činnosti je vyjádření názoru nezávislé osoby o tom, zda je účetnictví v souladu s předpisy a zda údaje v účetní závěrce podávají věrný a poctivý obraz o majetku, zdrojích, nákladech, výnosech a výsledku hospodaření. Auditovaná účetní závěrka neznamena 100 % správnost účetnictví a bezchybnou závěrku. Auditor při své činnosti neověřuje všechny účetní operace, snaží se zachytit významné nesprávnosti, aby účetní závěrka obsahovala méně nesprávností, než kdyby auditovaná nebyla. Následná finanční analýza by u řádně provedeného auditu měla mít lepší vypovídací schopnost.

5 Finanční analýza podniku

5.1 Charakteristika finanční analýzy

Předchozí kapitoly se zabývaly účetními výkazy a položkami v nich. Sestavením těchto výkazů by nemělo účetnictví končit, měla by následovat analýza dosažených výsledků, tedy finanční analýza. V praxi se lze často setkat s názorem, že analyzovat účetní výkazy není nutné a postačují souhrnné údaje z účetní závěrky. Ty však nemají dostatečnou vypovídací schopnost, poskytují informace o momentálním stavu, ale pro podnik jsou důležité vývojové tendence v čase a jeho stabilita. Vhodné je také porovnání s konkurencí téhož oboru či s odvětvovými průměry. Manažer musí mít úplný a detailní obraz o hospodaření podniku a nemůže se při investičních a finančních projektech rozhodovat jen na základě zůstatků či obrátů jednotlivých účtů. Částky obsažené v účetních výkazech získávají smysl až při jejich porovnání s ostatními údaji.

Finanční analýza slouží ke komplexnímu zhodnocení podniku, zkoumá jeho zdraví a výkonnost a je neodmyslitelnou součástí systematického řízení finanční stránky podniku. Jejím úkolem je zjistit, které činitele a s jakou intenzitou přispěly k aktuální finanční situaci podniku. Je zpětnou vazbou všech aktivit firmy, pomáhá odhalit, zda je podnik ziskový, zda má vhodnou kapitálovou strukturu, zda využívá efektivně svých aktiv, zda se mu podařilo naplnit jeho finanční cíle a řadu dalších skutečností. Námitkou proti finanční analýze je fakt, že zkoumá minulý vývoj a to, co již proběhlo v minulosti, firma neovlivní. Její výsledky však mohou poskytnout cenné informace pro budoucnost podniku [14].

Aby poskytovala co nejdůležitější obraz o účetní jednotce, je velice důležité vybrat vhodné ukazatele, které odpovídají konkrétním potřebám podniku a způsob jejich vyčíslení. Finančních ukazatelů se postupem času vyvinulo značné množství, v této oblasti ovšem neplatí, „čím více, tím lépe“. Manažer musí vybrat takové ukazatele, které testují nejzávažnější skutečnosti, jejichž interpretace má význam a upozorňují na problém, který vyžaduje hlubší analýzu. Zároveň ovšem nelze vyvozovat závěry pouze na základě jednoho ukazatele. Dalším krokem ve finanční analýze je porovnání získaných dat s historickými výsledky podniku, s konkurencí v daném odvětví či s plány účetní jednotky. Při porovnání výsledků s doporučenými hodnotami musí mít podnik na paměti, že jde pouze o orientační hodnoty, které nemají univerzální platnost. Ekonomická realita je složitější a nedá se vyčíslit jednou optimální hodnotou daného kritéria, kterého by podnik měl dosahovat za každých okolností. Konečnou fází finanční analýzy by mělo být nejen

vyhodnocení dosažených výsledků, ale také návrh a realizace opatření pro změnu nedostačujícího stavu [15].

Základním zdrojem informací je účetní závěrka, která je výstupem účtování a zvolených metod v daném období. Účetní výkazy se do jisté míry podřizují potřebám finanční analýzy. Účtování probíhá na základě účtové osnovy, která umožňuje sestavovat výkazy s určitou vypovídací schopností o stavu rentability, aktivity, likvidity i zadluženosti podniku. Výkazy jsou uspořádány tak, aby se finanční analýza mohla provést bez zbytečné časové ztráty. Pokud nás zajímá například likvidita oběžného majetku, v rozvaze jsou aktiva rozdělena na stálý a oběžný majetek, není tedy třeba složitějším způsobem zjišťovat výši tohoto majetku.

Finanční analýza však absorbuje nedostatky účetního výkaznictví, proto nemůže být o nic pravdivější. Každý záznam o účetní realitě je určitou redukcí, nevystihuje stoprocentně skutečnost. Finanční výkazy jsou značnou agregací původních účtů a ne vždy musí být jasné, co která položka obsahuje, zejména externí analytik nemá dostatečné informace. Finanční situaci nelze zjistit pouhým výpočtem, celkový obraz analytik domýšlí úsudkem na základě zkušeností. Čím více informací o společnosti vlastní, tím větší má šanci vyhotovit analýzu s vysokou vypovídací schopností. Finanční analýzu komplikuje nejen nedostatek informací a možná kreativita v účetnictví, ale také skutečnost, že tento systém není kodifikovaný, žádným způsobem legislativně upraven právními předpisy jako například účetnictví nebo daňová problematika. Tato situace způsobuje nejednotnost terminologie, postupů a nejednoznačnost výkladu výsledků. Stejným pojmům je přiřazován různý obsah ale i různé pojmy jsou spojeny s představou stejného obsahu. I přes neexistenci oficiální metodiky finanční analýzy se postupem času vyvinuly obecně přijímané analytické postupy a techniky, které jsou v praxi používány [16].

5.2 Metody a ukazatele finanční analýzy

5.2.1 Fundamentální a technická analýza

Díky rozvoji ekonomických, matematických a statistických věd vznikla celá řada metod v rámci finanční analýzy. K hodnocení ekonomických procesů se obvykle v ekonomii používají dva základní přístupy, a to fundamentální a technická analýza. Fundamentální, neboli kvalitativní analýza je založena na znalostech vzájemných souvislostí mezi ekonomickými a mimoekonomickými jevy, na zkušenostech a subjektivních odhadech odborníků. Závěry jsou odvozeny zpravidla bez použití algoritimizovaných postupů.

Metody kvalitativní analýzy, jako například SWOT analýza, metoda Balanced scorecard či Argentino model, jsou zaměřeny na vlivy ekonomického prostředí, fáze života podniku a charakteru podnikových cílů. Technická, neboli kvantitativní analýza využívá matematických, statistických a dalších algoritmizovaných metod ke zpracování dat a následnému posouzení výsledků. Vzhledem k tomu, že finanční analýza pracuje s matematickými postupy, řadí se spíše do kategorie technických metod. Oba přístupy jsou si ale poměrně blízké a vzájemně se prolínají. Pro hodnocení výsledků technické analýzy je zapotřebí mít fundamentální znalosti o ekonomických procesech. Proto je nezbytné oba dva typy analýz pro komplexní posouzení firmy vzájemně kombinovat.

V rámci technické analýzy jsou využívány pro finanční analýzu dvě základní skupiny metod, elementární a vyšší metody. Elementární metody pracují s ukazateli a při výpočtech využívají základní aritmetiku a procentní výpočty. Jsou oblíbené pro svou jednoduchost i přesto, že mohou vést leckdy k zavádějícím výsledkům. Mezi tyto metody, které budou podrobněji rozebrány v dalších kapitolách, řadíme například horizontální a vertikální analýzu, analýzu poměrových ukazatelů a další. Vyšší metody finanční analýzy vyžadují hlubší znalosti z oblasti matematické statistiky a ekonomiky a pro jejich rozbroj je nutné kvalitní softwarové vybavení. Z těchto důvodů se tyto metody ve firemní praxi běžně nepoužívají a při jejich potřebě je provádějí většinou specializované firmy. Vyšší metody můžeme rozdělit na metody matematicko-statistické, jejichž součástí jsou například bodové a intervalové odhady ukazatelů, regresní a korelační analýza, faktorová a diskriminační analýza a nestatistické metody finanční analýzy, kde využívají například neuronové sítě, teorii matných množin či matematickou logiku.

5.2.2 Třídění elementárních metod finanční analýzy

Vzhledem k tomu, že elementární metody jsou ve finanční analýze podniky hojně využívány, následující kapitoly se jimi a jejich ukazateli budou blíže zabývat. Elementární, neboli základní metody finanční analýzy pracují s ukazateli, které jsou buď přímo položkou účetních výkazů, nebo představují hodnoty z nich odvozené. Ukazatele jsou často charakterizovány jako číselné zobrazení ekonomické činnosti podniku v různých měřících jednotkách. V peněžních jednotkách jsou vyjádřeny ty, které jsou přímo převzaty z účetních výkazů. Matematickými operacemi ale můžeme získat i výsledky v jiných jednotkách, např. v procentech. Ukazatele se třídí podle řady hledisek. Pro finanční analýzu jsou důležité např. ukazatele absolutní a relativní, intervalové a okamžikové, rozdílové i poměrové [17].

Na základě třídění ukazatelů můžeme metody finanční analýzy rozdělit na:

- 1) Analýzu absolutních ukazatelů, tedy horizontální a vertikální analýzu.
- 2) Analýzu poměrových ukazatelů, kam spadají analýzy ukazatelů rentability, zadluženosti, likvidity, aktivity, provozní činnosti, ukazatele na bázi finančních fondů a cash flow i analýzy týkající se provozní činnosti podniku.
- 3) Analýzu rozdílových ukazatelů (analýza fondů finančních prostředků), ve které dle užitých hodnot rozeznáváme ukazatele čistého pracovního kapitálu, peněžně-pohledávkového fondu a čistých pohotových prostředků.
- 4) Analýzu soustav ukazatelů, kam se řadí pyramidové rozklady a predikční modely.

Následující kapitoly popisují pouze metody, které budou následně aplikovány v praktické části této práce.

5.3 Horizontální a vertikální analýza absolutních ukazatelů

Absolutní ukazatele, tedy údaje obsažené přímo v účetních výkazech, vyjadřují určitý jev bez vztahu k jinému jevu. Někdy jsou označovány také jako extenzivní ukazatele, neboli ukazatele množství, které nesou informaci o objemu, představují kvantitu v jejich přirozených jednotkách, kterými jsou u účetních výkazů peněžní jednotky. V rámci absolutních ukazatelů rozeznáváme stavové a tokové veličiny. Stavové ukazatele nesou informaci o stavu k určitému časovému okamžiku. Tento typ ukazatelů obsahuje rozvaha. Tokové údaje, které se vyskytují ve výkazu zisku a ztráty i v přehledu o peněžních tocích, vypovídají o vývoji ekonomické skutečnosti za určité období, o změně extenzivních ukazatelů, k níž došlo za určitou dobu. U těchto typů je rozdíl v citlivosti na délku období. Tokové ukazatele jsou závislé na délce období, za které je sledujeme, stavové veličiny jsou necitlivé k času. Výše všech absolutních ukazatelů je velice citlivá na velikost podniku, což komplikuje jejich použití při porovnání výsledků různých firem [8].

Horizontální a vertikální analýzou se částečně nedostatky absolutních ukazatelů odbourají. Tyto metody finanční analýzy jsou výchozím bodem pro zhodnocení podniku. Umožňují vidět původní absolutní údaje ve výkazech v určitých relacích. Používají se pro získání přehledu o majetkové a finanční situaci podniku, výnosů, nákladů, vývoje výsledku hospodaření a peněžních toků. Cílem těchto analýz je především rozbor minulého

vývoje podniku, jeho příčin a následné provedení určitých omezených závěrů o finančních vyhlídkách podniku.

Horizontální analýza slouží k porovnání jednotlivých položek výkazů v čase. Umožňuje odhalit změny, ke kterým v hodnocené firmě dochází a hlavní trendy jejího hospodaření. Díky ní zjistíme, jak se daná veličina změnila oproti jinému období. Nástrojem této metody pro kvantifikaci meziroční změny jsou diference a indexy. Použitím rozdílu zjistíme, o kolik se v absolutním vyjádření jednotlivé položky změnilo. Indexy slouží k měření dynamiky ekonomických jevů. Položku běžného období vydělíme položkou základního období. Chceme-li vědět, na kolik procent se daná položka změnila v daném období oproti základnímu období, index vynásobíme stem. Pro vyjádření tempa růstu dané položky, tedy o kolik procent činí její změna musíme odečíst od indexu jednotku. Podle zvoleného základního období rozlišujeme řetězové a bazické indexy. Problém u indexů nastává v případě, že jmenovatel je roven nule, protože v oboru reálných čísel nelze nulou dělit. V těchto případech a také v situaci, kdy položka v minulém období byla velmi nízká a v následujícím období velice vzrostla a index nabývá vysokých nepřehledných hodnot, se pro analýzu změny používají pouze diference. K nejasnostem u indexů může dojít i tehdy, pokud má čitatel a jmenovatel odlišná znaménka, například podnik přejde ze zisku do ztráty či naopak. Při výpočtech musíme použít absolutní hodnotu. Pokud čitatel vykazuje zápornou hodnotu a jmenovatel je kladné číslo, před absolutní hodnotu patří znaménko mínus, které značí, že jde o pokles položky.

Vertikální analýza spočívá ve vyjádření jednotlivých položek účetních výkazů jako procentního podílu ke zvolené základně. Díky ní spatříme změny, které nám horizontální analýza neukáže, například zvýšení podílu určité položky na bilanční sumě. V rozvaze je většinou základnou rozvahový součet. V případě potřeby analyzovat i jiné rozvahové skutečnosti lze za základnu zvolit i jinou sumární položku, například velikost celkových oběžných aktiv apod. Základna výkazu zisku a ztráty není již tak jednoznačná, můžeme použít veškeré výnosy nebo zkoumat podíl jednotlivých nákladů na celkových nákladech. Vzhledem k tomu, že smyslem podniku je generovat tržby, často se na jednotlivé položky dívá z hlediska toho, jakou část tržeb tvoří. A protože cílem není vydělávat prodejem dlouhodobého majetku, v úvahu často připadají jen tržby za prodej zboží, vlastních výrobků a služeb [4]

5.4 Analýza poměrových a rozdílových ukazatelů

Pro finanční analýzu jsou poměrové ukazatele základním metodickým nástrojem, které slouží pro zhodnocení všech složek finanční rovnováhy. Rozdílové ukazatele se používají k řízení finanční situace podniku, a to s orientací na jeho likviditu. Oproti horizontální a vertikální analýze, které sledují vývoj jedné veličiny, poměrová analýza poměřuje položky vzájemně mezi sebou a ukazuje finanční situaci v dalších souvislostech. Základními předpoklady je výběr vhodných ukazatelů a jejich správné naplnění z finančních výkazů. Výsledky samy o sobě nemají vysokou vypovídací schopnost, proto dochází k jejich porovnání pro zjištění trendu v čase, se situací v odvětví, s vybraným konkurentem či s doporučenými hodnotami, které díky individualitě každého podniku lze brát pouze jako orientační [3].

Mezi základní poměrové ukazatele patří ukazatele rentability, likvidity, zadluženosti, aktivity a kapitálového trhu. Některé publikace řadí do této oblasti také analýzu ukazatelů provozní činnosti a analýzu na bázi finančních fondů a cash flow. Za základní rozdílové ukazatele jsou považovány čistý pracovní kapitál, peněžně-pohledávkový finanční fond a čistý peněžní fond. [5].

5.4.1 Analýza ukazatelů rentability

Ukazatele rentability přináší základní obraz o efektivitě podnikání a dokáží identifikovat, zda je výhodnější pracovat s vlastním či cizím kapitálem. Rentabilita neboli výnosnost je ukazatelem, který nám říká, jaký je poměr mezi finančními prostředky, které byly vytvořeny činností podniku a finančními zdroji, které byly použity k jejich dosažení. Nejobecnější tvar tohoto ukazatele je tedy poměr zisku a vloženého kapitálu. V kapitole 2.3 byly charakterizovány základní druhy zisku. Při výpočtech ukazatelů rentability je velice důležité použít správný typ zisku, aby výsledek nepostrádal logiku. Dle „naplnění“ čitatele a jmenovatele rozlišujeme několik druhů ukazatelů [4].

Ukazatel rentability celkových aktiv (ROA) by měl vystihovat, jakého efektu bylo dosaženo z celkového majetku. Vzhledem k tomu, že ve jmenovateli je dána celková suma aktiv, tedy těch, které jsou kryty jak z vlastního tak z cizího kapitálu, čítec by měl obsahovat celkový výnos, tedy výnos jak pro vlastníky, tak pro věřitele. Tím je zisk před úroky a zdaněním (EBIT), který měří výkonnost podniku bez vlivu zadlužení a daňového zatížení. Pokud by byl použit ve jmenovateli čistý zisk (EAT), ukazatel bude ovlivněn strukturou financování podniku díky odečteným úrokům a nebude jej možné použít

pro komparaci podniků s odlišnou kapitálovou strukturou. Dochází zde i k odečtení daní, nelze tedy srovnávat podniky s rozdílnými daňovými podmínkami. Takto vypočtený ukazatel lze použít pouze v rámci firmy a vyjadřuje schopnost managementu využít celková aktiva ve prospěch vlastníků podniku. Pokud čistý zisk zvýšíme o zdaněné úroky, ROA bude poměřovat vložené prostředky nejen se ziskem, ale i s úroky, tedy i se zdaněnou odměnou věřitelům za zapůjčený kapitál, tedy skutečnou cenou cizího kapitálu [5].

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) představuje návratnost vlastního kapitálu a analyzují jí především vlastníci pro zjištění, zda jejich kapitál přináší dostatečný výnos za podstupované riziko. Zde je úkolem zjistit výnos pro vlastníky, z tohoto důvodu se v čitateli používá čistý zisk (EAT). Jmenovatel je zde diskutabilní a je třeba zvážit, které z fondů do něj budou zahrnuty. Pokud je kapitál určen například pro budoucí rozdělení mezi zaměstnance, není vhodný tento fond do ROE zahrnovat. Zde dochází k odpovědi, proč vlastního kapitál je dražší než cizí kapitál. Investoři požadují oprávněně při zapůjčení kapitálu vyšší úrok, než jaký by získali při investování v bance, protože podstupují větší riziko. Proto cena vlastního kapitálu placená ve formě dividendy nebo podílu na zisku je vyšší než cena cizího kapitálu ve formě úroku [5]. Zatímco rentabilita aktiv se považuje za imaginární ukazatel, ze kterého nelze bez podrobných znalostí o podniku a způsobu jeho financování vyvozovat leckdy příliš pravdivé závěry, například kvůli dofinancování ve formě úvěrů od majitelů společnosti, rentabilita vlastního kapitálu se může použít i pro srovnávání s konkurenty v odvětví. Problémem je zde možné podhodnocení ziskovosti subjektu, protože poměr zisku ku vlastnímu kapitálu je počítán k určitému datu. Ale zisk, který je součástí vlastního kapitálu, se tvoří postupně, není ve své výši v podniku přítomen jako zdroj financování po celou dobu. Dochází tedy k výpočtům s vyšším jmenovatelem, než jaký subjekt měl skutečně k dispozici a výsledek je nižší [3].

Rentabilita tržeb (ROS) představuje zisk vztažený k tržbám či výnosům. Tržby obsahují nejčastěji pouze tržby za prodej zboží a služeb a výkony, neboť ostatní tržby nejsou hlavní výdělečnou činností. ROS pak ukazuje, kolik korun zisku připadne na jednu korunu tržeb, tedy výši marže společnosti, která je důležitá pro hodnocení úspěšnosti podnikání. Při použití výnosů ukazatel udává, kolik zisku připadá na jednu korunu celkových výnosů podniku. Zisk v čitateli může mít různou podobu. Pokud použijeme čistý zisk, dostáváme ukazatel ziskové marže. Pokud její výše bude pod oborovým průměrem, ceny výrobků jsou buď relativně nízké nebo náklady vysoké. Pro komparaci podniků je vhodné použít zisk před úroky a zdaněním. Při provádění například cenové

kalkulace se použije zisk před zdaněním, protože je pozitivní, aby zisková marže zahrnovala i zdroje na úhradu daně z příjmů. Odečtením ROS od jednotky získáme **ukazatel nákladovosti** [5].

Rentabilita vlastního kapitálu se často rozkládá na rentabilitu celkového kapitálu a finanční páku. Další možné rozložení rentability je na rentabilitu aktiv, složenou finanční páku a daňové břemeno. Zde záleží, jakých výsledků chceme dosáhnout. První rozklad je používán při zjištění výdělečné schopnosti podniku pro jeho majitele, druhý rozklad při zjištění zisku všech zainteresovaných stran. Finanční páka vzniká při použití cizího kapitálu a způsobuje zvýšení rentability vlastního kapitálu. **Ukazatel finanční páky** udává, kolikrát převyšuje celková výše zdrojů objem kapitálu a využívá se k vyjádření vlivu cizího kapitálu na výnosnost vlastního kapitálu. Rentabilita celkových aktiv se dále rozkládá na **rentabilitu tržeb** a **obrat aktiv**, který měří, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy. Rozklady, které budou podrobně charakterizovány v metodice a použity v praktické části této práce, lze zjistit, jak které veličiny ovlivňují celkový výsledek.

Existují další typy a modifikace rentability, jako například **rentabilita úplatného kapitálu** (ROCE), **výnosnost čistých aktiv** (RONA) či ukazatele, které rozlišují fixní a variabilní náklady a pak se výnosnost tržeb měří prostřednictvím **koeficientu hrubého rozpětí**, který udává, kolik procent z 1 Kč tržeb tvoří příspěvek na úhradu fixních nákladů a tvorbu zisku. Při různých analýzách se používá v čitateli namísto zisku hodnota cash flow z provozní činnosti, které není na rozdíl od zisku ovlivněno použitými způsoby odepisování [9].

Ukazatele rentability se často využívají při rozhodování o budoucích aktivitách subjektu a bývají součástí motivační složky odměn managementu. Čím vyšší je jejich výsledek, tím je lepší. Výše rentability by měla být minimálně rovna aktuální úrokové sazbě, která by byla nabídnuta při vložení daného objemu peněz. Každé podnikání a investiční projekt přináší určité riziko, proto je třeba přičíst k úrokové sazbě rizikovou prémii, která se odvíjí od podstupovaného rizika. V praxi mohou existovat projekty, které vykazují rentabilitu nižší než minimální požadovaná výše, a přesto budou v podnikání zachovány, a to z důvodu určité strategie subjektu. Všechny ukazatele rentability se prezentují v procentním vyjádření, proto je třeba je vynásobit stem [18].

5.4.2 Analýza ukazatelů zadluženosti

Ukazatele zadluženosti přináší informace týkající se úvěrového zatížení firmy. Sledují vztah mezi cizími a vlastními zdroji podniku. Slouží jako indikátory výše rizika, které

subjekt nese při daném poměru a struktuře kapitálu. Vysoká zadluženost ještě neznamená negativní situaci, například ve fázi expanze společnosti vysoká finanční páka pozitivně přispívá k rentabilitě vlastního kapitálu. Zadluženost tedy může přispět k vyšší rentabilitě a zvýšit tržní hodnotu podniku. V ukazatelích zadluženosti se vychází buď z rozvahy a počítá se rozsah, ve kterém dluhy financují aktiva nebo se srovnávají položky výkazu zisků a ztráty z důvodu, aby se určilo, kolikrát jsou náklady na cizí kapitál pokryty vytvořeným ziskem [5].

Základním ukazatelem je **celková zadluženost**, která je počítána jako cizí zdroje ku aktivům celkem. Za předlužený podnik se považuje takový subjekt, jehož dluhy jsou vyšší než hodnota majetku a ukazatel tedy vyjde větší než 100 %. Řada autorů odborné literatury považuje celkovou zadluženost za optimální, jejíž výsledek se pohybuje mezi 30 – 60 %. Zde se musí respektovat příslušnost k odvětví, v každé sféře je zadluženost ekonomiky odlišná a proto jde pouze o orientační hodnotu. Při analýze nesmíme opomenout také objem majetku, který je pořízen leasingovou formou. Doplnkem ukazatele celkové zadluženosti je **kvóta vlastního kapitálu**, která vyjadřuje finanční nezávislost podniku. Součet těchto dvou ukazatelů je roven jedné a informují o finanční struktuře podniku [9].

Míra zadluženosti poměří cizí a vlastní kapitál. Koeficient zadluženosti a jeho vývoj je velmi významný např. pro banku při žádosti o úvěr, protože dokáže signalizovat, do jaké míry by mohly být nároky věřitelů ohroženy. Ve finanční analýze se také využívá jeho převrácená hodnota, která je nazývána jako **míra finanční samostatnosti podniku** [5].

Při analýzách zadluženosti není důležitá pouze finanční struktura podniku, ale také struktura zdrojů z hlediska splatnosti, která souvisí s velikostí rizika, neboť krátkodobé dluhy přináší sice menší náklady, ale vyšší riziko nemožnosti splacení. Proto se vypočítává také například **podíl dlouhodobých cizích zdrojů na celkových cizích zdrojích** apod [3].

Důležitá je také druhá skupina ukazatelů na bázi výsledovky, která zohledňuje schopnost podniku splácet náklady na cizí kapitál. Výchozí položkou v této skupině bývá zisk před úroky a zdaněním. Základním ukazatelem v této skupině je **úrokové krytí**, které informuje o tom, kolikrát převyšuje zisk placené úroky, tedy kolikrát je podnik schopen zaplatit úroky ze svých úvěrů poté, co uhradí všechny další náklady spojené s jeho provozem, vyjma daní, které se odvíjí od výše zaplacených úroků. Bude-li tento ukazatel roven jedné, znamená to, že ke krytí nákladových úroků je zapotřebí celého zisku. Existuje všeobecné doporučení, aby nákladové úroky byly kryty minimálně pětkrát. Dalšími

ukazateli v této skupině jsou různé modifikace úrokového krytí, například lze použít zisk před úroky, zdaněním a odpisy či místo zisku použít opět cash flow, protože často vypovídá o zdraví podniku lépe než ukazatele založené na zisku [4].

Problémem u těchto ukazatelů je fakt, že řada podniků má své cizí zdroje ve skutečnosti půjčené od svých mateřských či dceřiných společností nebo přímo od svých vlastníků. V těchto případech jsou pojmy cizí kapitál a zadluženost zavádějící. Dalším problémem je skutečnost, že každé aktivum je jiné, zejména co se likvidnosti a jejich skutečné hodnoty týče. Dluhy také mají jinou výši úroků a rozdílné požadavky na jejich splácení [19].

5.4.3 Analýza ukazatelů likvidity a čistého pracovního kapitálu

Schopnost jednotlivých složek aktiv přeměnit se rychle a bez větších ztrát na peněžní prostředky označujeme jako jejich likvidnost neboli absolutní likviditu. Nejlikvidnějším aktivem jsou peníze, stálý majetek je nejméně likvidní. Na straně pasiv jsou likvidní krátkodobé dluhy, vlastní kapitál představuje nejméně likvidní složku. Pokud výši splatných závazků poměříme s výší likvidních aktiv, získáváme likviditu podniku, neboli relativní likviditu, která vyjadřuje míru schopnosti podniku uhradit v blízké budoucnosti své závazky a vyjadřuje finanční stabilitu. Pokud je finanční rovnováha podniku narušena, hovoříme o platební neschopnosti, tzn. splatné dluhy jsou vyšší než realizovatelná hodnota aktiv [9].

Ukazatele likvidity avizují, zda je firma schopna vyrovnat své dluhy, když nastane doba jejich splatnosti. Porovnávají závazky vůči disponibilním prostředkům. Ukazatele lze rozdělit na klasické a doplňkové. Mezi klasické ukazatele řadíme běžnou, pohotovou (rychlou) a okamžitou (peněžní) likviditu. Doplňkové ukazatele se týkají analýzy pracovního kapitálu, doby splatnosti krátkodobých závazků a kapitalizace [4].

Běžná likvidita, nebo také likvidita 3. stupně, poměřuje veškerá oběžná aktiva s krátkodobými závazky. Jde o poměrně hrubý ukazatel platební schopnosti, u něhož se za přijatelný stav považují hodnoty v intervalu 1,5 – 2,5. Záleží ovšem na odvětví. Zcela jistě je problematická hodnota menší než 1. V tomto případě nelze závazky uhradit z oběžných aktiv a firma musí použít dlouhodobé zdroje či prodat majetek. S touto problematikou souvisí ukazatel pracovního kapitálu, který jsem zařadila mezi doplňkový typ. Výsledná hodnota značí, kolikrát je subjekt schopen uspokojit závazky svých věřitelů z vlastněných aktiv, pokud by je v daném momentě přeměnil na peníze. Nevýhodou je její vysoká citlivost na strukturu a ocenění zásob a splatnost, dobytost a bonitu pohledávek. Pro lepší vypovídací schopnost se doporučuje nezahrnovat do ukazatele pohledávky

po lhůtě splatnosti, nedobytné pohledávky a neprodejné zásoby, případně je přecenit na reálnou cenu [5].

Rychlá likvidita, označována též jako likvidita 2. stupně, částečně odbourává nevýhody běžné likvidity a lépe vystihuje momentální platební schopnost, protože nepracuje se zásobami a dlouhodobými pohledávkami. V čitateli se objeví pouze krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek. Jmenovatel je složen opět z krátkodobých závazků. Prahovou hodnotou dle literatury je 1. Při analýze likvidity je vhodné zkoumat rozdílnost běžné a rychlé likvidity, při které zjistíme váhu zásob v podniku. Společnosti zabývající se službami mají pohotovou likviditu téměř identickou s likviditou běžnou. Významné rozdíly mohou nastat u výrobních podniků a podniků s velkým objemem dlouhodobých pohledávek [20].

Vzhledem k tomu, že krátkodobé pohledávky mohou být různě bonitní a mít odlišnou dobu splatnosti, další ukazatel, **peněžní likvidita**, pracuje pouze s peněžními prostředky a ekvivalenty. Má-li analytik interní informace, jmenovatel je složen pouze z okamžitě splatných závazků. V opačném případě se používají opět krátkodobé dluhy. Ukazatel by měl nabývat hodnot v intervalu 0,2 – 0,5. Je-li vyšší, svědčí tato situace o neefektivním využívání finančních prostředků [3].

Z hlediska časového období rozlišujeme krátkodobou a dlouhodobou likviditu, které se liší nástroji používanými k jejich ovlivňování. Tyto tři ukazatele likvidity řadíme mezi krátkodobý typ a jsou ovlivňovány na úrovni krátkodobého finančního plánování, a to například nástroji pro řízení stavu zásob, pohledávek a hotovosti. Dlouhodobou likviditu lze ovlivňovat pouze v delším časovém období a nástroji jsou zejména analýzy efektivnosti investičních projektů či celková firemní strategie [1].

Výše uvedené ukazatele hodnotí likviditu podniku pouze k určitému datu, což pro predikci budoucího vývoje nestačí. Proto se doporučuje plánovat budoucí likviditu pomocí prognózy cash flow, tedy prostřednictvím plánu příjmů a výdajů. Využívají se ukazatele na bázi peněžních toků, např. **likvidita z provozního cash flow**, která je poměrem cash flow z provozní činnosti a krátkodobých cizích zdrojů [3]. Doplnkem ukazatelů likvidity je také **ukazatel solventnosti** firmy, který poskytuje obraz o tom, jak je podnik schopen splácet závazky z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Obsahem čitatele je cash flow, ve jmenovateli se od závazků odečte finanční majetek. Solventnost firmy by měla být vyšší než 30 % [21].

Pokud hodnota ukazatele běžné likvidity je příliš vysoká, dochází ke zbytečně vysoké hodnotě čistého pracovního kapitálu a drahému financování. Analýzu likvidity bychom měli doplnit nejen sestaveným finančním plánem, ale i analýzou pracovního kapitálu. Rozdílem oběžných aktiv a krátkodobých závazků získáváme **čistý pracovní kapitál**, který představuje dispoziční zdroj pro financování běžného chodu společnosti. **Krátkodobou finanční stabilitu** podniku zjistíme pomocí podílu čistého pracovního kapitálu na oběžných aktivech, jehož optimum je v rozmezí 30 – 50 % [3]. Likviditu vyjadřuje také **obrat pracovního kapitálu**, který se používá pro zjištění schopnosti firmy vytvářet z vlastní hospodářské činnosti přebytky použitelné k financování potřeb. Je podílem ročních tržeb a průměrného čistého pracovního kapitálu. Do tohoto ukazatele se promítá délka pracovního cyklu [5].

Z důvodu opatrnosti se doporučuje, aby dlouhodobá aktiva byla kryta z dlouhodobých zdrojů. Poměrem těchto dvou hodnot získáme **ukazatel kapitalizace**, jehož hodnota vyšší než jedna značí krytí stálých aktiv i krátkodobými zdroji [4].

Vyšší likvidita snižuje nejen nebezpečí platební neschopnosti, ale také výnosnost podniku, protože peníze mají nižší ziskovost než nové stroje a technologie. Likvidita a rentabilita spolu úzce souvisí, podnik musí usilovat o optimální likviditu a strukturu aktiv a současně o co nejvyšší rentabilitu. Tyto dva ukazatele jsou považovány za kritéria finančního zdraví. Výsledná likvidita je také závislá na vztahu managementu k riziku. Čím nižší likviditu podnik akceptuje, tím vyšší přijímá riziko. Například za riskantní se považuje financování stálých aktiv krátkodobými závazky [9].

Před provedením závěru je vhodné hodnoty všech typů likvidity porovnat s odvětvím či s konkurencí. Pokud analytik získá potřebné informace, nevychází pouze z údajů ve výkazech, ale do krátkodobých závazků zahrne také anuitu závazků vyplývajících z leasingových smluv, splátky dlouhodobých bankovních úvěrů aj [3].

5.4.4 Analýza ukazatelů aktivity

Ukazatele aktivity poskytují informaci o tom, jak podnik úspěšně využívá svá aktiva, zda velikost jednotlivých složek majetku vzhledem k aktivitám subjektu je přiměřená. Mít optimální výši majetku je pro podnik velice důležité, pokud vlastní větší množství, než potřebuje, část aktiv je nevyužita a přináší zbytečné náklady. V opačném případě dochází k utlumení celkového vývoje společnosti. Dle informací, které nám ukazatele přinesou, je můžeme dělit na tři skupiny, a to na ukazatele vyjadřující vázanost kapitálu, obratovost aktiv a dobu obratu aktiv.

Ukazatelé vázanosti aktiv měří produkční efektivnost podniku a podávají informaci o intenzitě využití aktiv pro dosažení tržeb. Vázanost celkových aktiv je podílem aktiv na ročních tržbách a čím je tento ukazatel nižší, tím lépe pro podnik. Pokud dochází k jeho snižování, znamená to, že podnik expanduje, aniž by musel zvyšovat finanční zdroje. [5].

Kolikrát se aktiva obrátí za daný časový interval, udávají **ukazatele typu obratu**. Jedná se o inverzní podobu ukazatelů vázanosti aktiv, platí zde tedy naopak snaha o vysokou hodnotu. Tyto ukazatele poměří tržby s určitou skupinou netto aktiv. **Obrat celkových aktiv** udává počet obrátek za daný časový interval, tedy v návaznosti na účetní závěrku, kolikrát se aktiva obrátí za účetní období. Ukazuje, jak se zhodnocují aktiva bez ohledu na zdroje jejich krytí. Minimální doporučená hodnota je jedna, nižší hodnota představuje vysokou majetkovou vybavenost a jeho neefektivní využití. Vydělením ročních tržeb zásobami získáme **ukazatel obratu zásob**, jehož podstatou je informace, kolikrát je během roku každá položka zásob přeměněna v hotovost, tedy prodána a znovu uskladněna. Výsledek tohoto ukazatele může být velice zkreslený, neboť číselník je uveden v tržních cenách a je tokovou veličinou a jmenovatel, zásoby, které představují stav, se uvádějí v pořizovacích cenách, tedy v nákladové výši. Pro reálnější hodnotu by bylo vhodné v čitateli použít namísto tržeb náklady na prodané zboží a ve jmenovateli průměrnou roční zásobu. Pokud ukazatel obratu zásob bude nízký a ukazatele likvidity vysoký, lze předpokládat, že podnik vlastní zastaralé zásoby a jejich reálná hodnota bude nižší než hodnota účetní. [5].

Vyšší vypovídací schopnost než to, kolikrát ročně dojde k obratu určité položky rozvahy, mají informace, jakou dobu má subjekt vázány finanční prostředky v aktivech, tedy **ukazatele dob obratu**. Jedná se o převrácené hodnoty ukazatelů obratu vztažené k určitému období. **Doba obratu zásob** se počítá jako podíl zásob, resp. průměrné zásoby a tržeb, resp. nákladů či denní spotřeby vynásobený počtem dnů. Ukazatel udává, jakou dobu trvá přeměna peněžních fondů přes výrobní proces opět do peněžní formy. **Doba obratu pohledávek** charakterizuje délku průměrné splatnosti pohledávek, tzn. kolik dní firma poskytuje v průměru dodavatelský úvěr. Jedná se tedy o analýzu účtu pohledávek z obchodních vztahů a vypočítá se jako poměr průměrného stavu těchto pohledávek k průměrným denním tržbám na obchodní úvěr vynásobený počtem dnů. Ukazatele doby obratu pohledávek je vhodné srovnat s poskytovanou dobou splatnosti, čímž zjistíme platební morálku odběratelů a sílu vyjednávací pozice firmy vůči zákazníkům. **Doba obratu závazků** analogicky měří platební morálku firmy vůči dodavatelům, tedy za kolik dní hradí v průměru firma své dluhy vůči obchodním partnerům. Snahou podniku je,

aby doba obratu závazků byla vyšší než doba splatnosti pohledávek. Pak firma využívá k podnikání bezúročnou dodavatelskou úvěry, což je z hlediska ukazatele aktivity výhodné, ale zhoršuje se likvidita a zvyšuje se zadluženost podniku. Samotné ukazatele obratu pohledávek či závazků se příliš nepoužívají, protože informace o tom, kolikrát za rok firma získá finanční prostředky ze svých pohledávek či vydá na zaplacení závazků nejsou zajímavé. Sečteme-li dobu obratu zásob a dobu splatnosti pohledávek a odečteme-li dobu úhrady krátkodobých závazků, získáme **obratový cyklus peněz**, který říká, jaká je průměrná doba mezi platbou za nakoupený materiál, jeho přeměnou na finální statek a přijetím platby za tento výrobek [22].

5.4.5 Analýza ukazatelů provozní činnosti

Výrobní ukazatele sledují vývoj základních aktivit podniku a uplatňují se ve vnitřním řízení firmy. Existuje jich celá řada. Mezi nejvíce sledované patří **ukazatele produktivity práce**, které zachycují výkonnost podniku ve vztahu k nákladům na zaměstnance. V rámci této skupiny se analyzuje například produktivita práce z přidané hodnoty či tržeb, průměrná mzda apod. Použití přidané hodnoty pro potřeby těchto analýz má lepší vypovídací schopnost než použití tržeb, neboť přidaná hodnota je definována jako rozdíl tržeb (hodnoty produkce) a mezispotřeby (náklady na suroviny, materiál a služby), tzn. není ovlivňována faktory, jako například růstem podílu nakupovaných vstupů apod. Při změně vstupů nedochází ke změně účinnosti živé práce, tzn. že ukazatel založený na přidané hodnotě se nezmění na rozdíl od ukazatele založeného na tržbách. **Mzdová produktivita** udává, kolik výnosů či jak velká přidaná hodnota připadá na 1 Kč vyplacených mezd [9].

Firmu také může zajímat, jaké je zatížení výnosů celkovými náklady či zatížení spotřebovaným materiálem a energiemi. Pro tato zjišťování se používají **ukazatele nákladovosti a materiálové náročnosti výnosů**. Poměříme-li hodnotu dlouhodobého majetku v zůstatkových cenách s hodnotou tohoto majetku v pořizovacích cenách, získáme **průměrné odepsání majetku**. Stupeň využití dlouhodobého majetku charakterizuje hodnota **ukazatele dlouhodobého majetku**, která se vypočítá jako podíl výnosů ku hodnotě majetku v pořizovacích cenách. Struktura analýzy provozních ukazatelů je závislá na konkrétních potřebách managementu a na odvětví, v němž se subjekt nachází.

5.4.6 Závěr poměrové analýzy

Poměrová analýza je nedokonalým obrazem finanční situace podniku, protože vychází z účetních výkazů, které vykazují určité nedostatky popisované v předchozích kapitolách.

Kritizována je také pro její časté poměrování stavových veličin s tokovými a nízkou schopnost vysvětlovat jevy. Přesto je pro svou jednoduchost velmi používána a výsledky ukazatelů se dají charakterizovat jako určité síto, které zachytí ty aspekty finančního řízení, které potřebují další hlubší analýzu. Vzhledem k tomu, že při výpočtech dochází k vyjádření velikosti jednoho jevu připadající na měrnou jednotku druhého jevu, jejich citlivost na velikost srovnávaných podniků je výrazně nižší než u analýzy absolutních ukazatelů. Umožňuje provádět analýzu časového vývoje finanční situace podniku a také jsou její hodnoty používány jako vstupní údaje různých matematických modelů pro predikci budoucnosti, hodnocení rizik apod. Výběr ukazatelů je podřízen hlavně cílům měření. Analýza musí být zaměřena na zkoumaný problém či na prováděné rozhodování [5].

Mezi jednotlivými druhy ukazatelů existují souvislosti. Změna faktorů jednoho typu ukazatele může vyvolat změnu v hodnotě jiného ukazatele. Například pokud se zvýší doba obratu zásob, musí být z něčeho financována. Předpokládáme-li financování pouze prostřednictvím závazků z obchodního styku, dojde ke snížení likvidity podniku. Kvůli velikosti nákladů na financování se firmě vyplatí substituovat vlastní kapitál cizími zdroji a rentabilita je vyšší. Na druhou stranu se zvyšuje zadluženost firmy. Vyšší podíl vlastního kapitálu na financování aktiv představuje zpravidla vyšší finanční stabilitu. Další souvislost nalezneme například mezi rentabilitou a aktivitou, čím více se aktiva podniku otáčejí, tím více generují zisku. Z těchto a dalších příkladů lze stanovit závěr, že změna hodnoty ukazatelů aktivity, likvidity a zadluženosti mají vliv na velikost ukazatele rentability.

5.4.7 Analýza rozdílových ukazatelů

Tyto ukazatele jsou označovány jako fondy finančních prostředků a mezi nejvýznamnější ukazatel patří **čistý pracovní kapitál**, který představuje rozdíl mezi oběžným majetkem a krátkodobými cizími zdroji. Pracuje se stejnými položkami rozvahy jako pracuje ukazatel likvidity, jeho výše také ovlivňuje platební schopnost podniku. Konstrukce tohoto ukazatele je založena na oddělení oběžného majetku od dlouhodobých aktiv a rozlišení dlouhodobého a krátkodobého kapitálu. Čistý pracovní kapitál představuje tu část oběžného majetku, která je financována dlouhodobými zdroji a představuje tak finanční polštář, který umožní firmě pokračovat v podnikání i za nepříznivé situace [3].

Při dokonalých informacích o krátkodobých cizích zdrojích vstupují do tohoto ukazatele pouze dluhy se splatností od 3 do 12 měsíců, a to z toho důvodu, aby se oddělila část

finančních prostředků, která musí být použita na brzkou úhradu splatných dluhů od části relativně volné, která je chápána právě jako finanční fond.

Na čistý pracovní kapitál existují dva pohledy, a to pohled manažera a vlastníka. Manažer chápe tento fond jako tu část oběžného majetku, která je financována vlastním kapitálem a dlouhodobým cizím kapitálem. Růst položek oběžných aktiv či pokles krátkodobých závazků způsobí přírůstky čistého pracovního kapitálu. Jedná se o analýzu čistého pracovního kapitálu z pozice aktiv. Vlastník má právo rozhodovat o dlouhodobém financování. Velikost a struktura dlouhodobého kapitálu je v jeho kompetenci a je závislá na přístupu k riziku. Například při averzi k riziku požaduje, aby dlouhodobý kapitál byl vyšší než stálá aktiva. Sám vždy určuje, jaká výše dlouhodobého kapitálu případně na financování běžné činnosti, tzn. oběžných aktiv. Čistý pracovní kapitál je pro něj běžně pracujícím dlouhodobým kapitálem, jehož zdrojem je růst dlouhodobého kapitálu či pokles stálých aktiv. V případě vlastníka se jedná o analýzu tohoto ukazatele z pohledu pasiv [5].

Čistý pracovní kapitál, stejně jako ukazatel běžné likvidity, je ovlivněn způsobem oceňování a obsahuje i málo likvidní položky. Pro vyloučení zásob a nelikvidních pohledávek se používá ukazatel **peněžně-pohledávkového finančního fondu**, který je rozdílem takto upravených oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Tento fond souvisí svojí charakteristikou s pohotovou likviditou.

Čistý peněžní fond, který je rozdílem pohotových finančních prostředků a okamžitě splatných závazků určuje okamžitou likviditu. Mezi finanční prostředky jsou řazeny peněžní prostředky a ekvivalenty, nebo pouze hotovost a peníze na běžných účtech. Pak tento fond vyjadřuje nejvyšší stupeň likvidity. Na rozdíl od čistého pracovního kapitálu není tento ukazatel ovlivněn oceňovacími technikami. Na druhou stranu je snadno manipulovatelný přesunem plateb k okamžiku potřeby ovlivnit likviditu [5].

5.5 Souhrnné metody hodnocení výkonnosti podniku

Výsledkem finanční analýzy by mělo být zhodnocení celkové finanční situace subjektu a návrh zlepšení do budoucna. Vytvořit si představu o situaci ve firmě na základě poměrových a rozdílových ukazatelů by mohlo vést k nepřilíživým závěrům. Záleží na analyzovaných ukazatelích, z nichž jedna skupina může dosahovat dobrých výsledků, ale jiná může signalizovat určité problémy. Pro celkové hodnocení musí docházet k propojení jednotlivých výsledků dílčích oblastí. V průběhu let byly vytvořeny souhrnné indexy pro hodnocení podniku, které můžeme rozlišit na bankrotní a bonitní. Cílem

bonitních modelů je predikce finančního zdraví účetní jednotky, ke které se používá bodové hodnocení pro zařazení do škál. Zda subjektu hrozí v blízké budoucnosti úpadek, předznamenávají bankrotní modely.

Mezi bankrotními a bonitními modely neexistuje striktně vymezená hranice. Oba typy se snaží zjistit finanční situaci podniky, tedy zda je podnik „zdravý“ či se nachází ve finanční tísní. Mezi nejznámější modely patří například Kralickův rychlý test, Grünwaldův index bonity, Indexy důvěryhodnosti manželů Neumaierových (IN95, IN99 a IN01), Tafflerův model či Altmanovo Z-scóre.

Altmanův index pracuje s některými poměrovými ukazateli a ukazuje je v určitých souvislostech. Má napovědět, zda firma v následujících dvou letech zkrachuje, a to s velice vysokou úspěšností.

I přes to, že vznikl v USA a jeho aplikace v českém prostředí je zejména díky odlišné vlastnické struktuře společností, kde řadu firem řídí přímo majitelé, diskutabilní, patří mezi nejznámější a nejpoužívanější modely. Z tohoto důvodu vznikly indexy IN, které jsou odvozené od Altmanova modelu a jsou lépe aplikovatelné na české prostředí [23].

Inka a Ivan Neumaierovi sestavili pro české podnikatelské podmínky indexy důvěryhodnosti. Stejně jako Altmanův model pracují s určitými ukazateli, jimiž přidělují na základě praktických zkušeností váhy. Poslední modifikací byl Index důvěryhodnosti IN05, který je českými ekonomy dlouhodobě považován jako nejvhodnější pro hodnocení finančního zdraví českých podniků. Velikost výsledku uvádí, s jak velkou pravděpodobností spěje společnost k bankrotu a zda vytváří hodnotu [24].

6 Metodika

Cílem této diplomové práce je definovat a určit provázanost účetních výkazů, analyzovat je a zhodnotit jejich využitelnost pro vybrané metody finanční analýzy. Pro tento záměr budou analyzovány účetní výkazy firmy Taconova Production, s. r. o. Rozbory budou prováděny z hlediska času a budou se týkat rozvah a výkazů zisků a ztrát za účetní období 2006 – 2011. Při analýzách se vychází z účetních závěrek a výročních zpráv této auditované společnosti, které jsou zveřejněny v obchodním rejstříku.

Horizontální analýza porovnává jednotlivé položky v čase, odhaluje změny a trendy v hospodaření podniku. Výpočty jsou provedeny dle následujících vztahů:

$$\text{Absolutní změna} = \text{běžné období} - \text{předchozí období} \quad (1)$$

$$\text{Tempo růstu} = (\text{položka běžného období} / \text{položka předchozího období}) - 1 \quad (2)$$

Vertikální analýza zjistíme procentní podíl na zvolené základně. U rozvahy byla za základnu zvolena bilanční suma, u výkazu zisků a ztrát tržby za prodej výrobků a služeb.

Vztahy pro výpočty ukazatelů rentability:

Ukazatele rentability poměří zisk s určitou veličinou a dokáží informovat o efektivnosti podnikání. V praktické části byly použity vzorce zjišťující výnosnost aktiv, tržeb a vlastního kapitálu. Rentabilita vlastního kapitálu patří mezi velice sledovanou veličinu, proto je jí věnována patřičná pozornost.

$$\text{Rentabilita aktiv (ROA)} \quad 1. \text{ pro vlastníky i věřitele: } ROA = \frac{EBIT}{A} \quad (3)$$

$$2. \text{ pro management podniku: } ROA = \frac{EAT}{A} \quad (4)$$

$$\text{Rentabilita tržeb (ROS)} \quad 1. \text{ zisková marže: } ROS = \frac{EAT}{Hl. T} \quad (5)$$

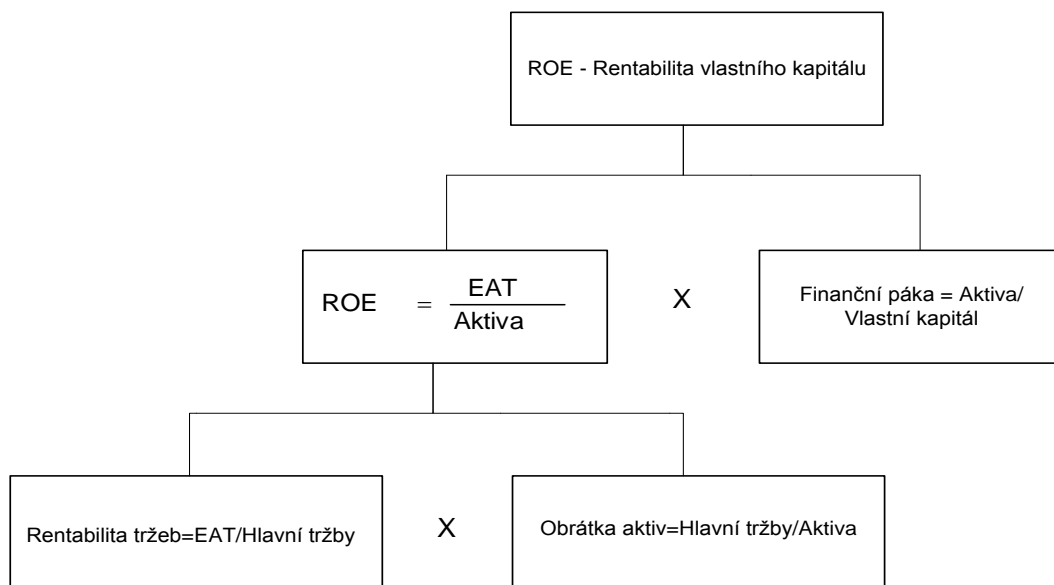
$$2. \text{ pro komparaci: } ROS = \frac{EBIT}{Hl. T} \quad (6)$$

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

$$ROE = \frac{EAT}{VK} \quad (7)$$

Rozklad ROE v rámci vnitropodnikové analýzy:

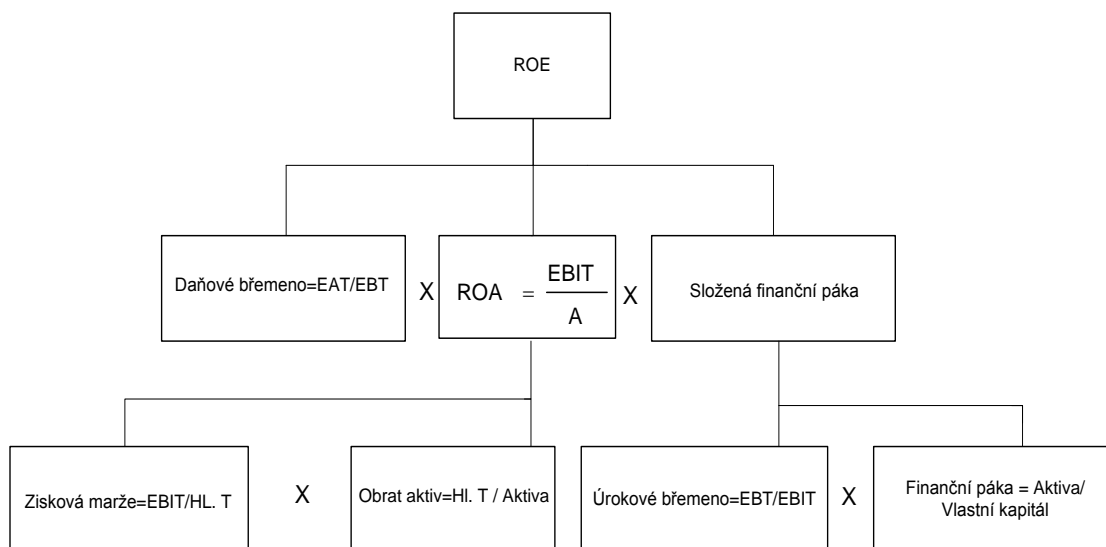
Schéma 1: Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

Zdroj: Vlastní zpracování

Rozklad ROE pro komparaci:

Schéma 2: Rozklad ROE pro komparaci

Zdroj: Vlastní zpracování

Vztahy pro výpočty ukazatelů zadluženosti:

Tyto ukazatele přinášejí informaci o úvěrovém zatížení firmy. Míru krytí majetku cizím kapitálem znázorňuje celková zadluženost, jejíž součet s kvótou vlastního kapitálu činí 1. Převýšení zisku nad placenými úroky je nazýváno ukazatelem úrokového krytí.

Při výpočtech ukazatelů zadluženosti bývá důležitá také struktura majetku např. z hlediska času, proto bývá počítána i například dlouhodobá zadluženost.

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{CZ}{A} \cdot 100 \quad (8)$$

$$\text{Kvóta vlastního kapitálu} = (1 - \text{Celková zadluženost}) \quad (9)$$

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{CZ}{VK} \quad (10)$$

$$\text{Míra finanční samostatnosti} = \frac{VK}{CZ} \quad (11)$$

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{N \text{ úroky}} \quad (12)$$

Vztahy pro výpočty ukazatelů likvidity a pracovního kapitálu:

Pro vyjádření finanční stability a schopnosti podniku splatit své závazky byly použity poměrové ukazatele likvidity a rozdílové ukazatele týkající se pracovního kapitálu. Pro výstižnější závěr byly odečteny pohledávky po lhůtě splatnosti. Krátkodobou finanční stabilitou se rozumí poměr čistého pracovního kapitálu a upravených oběžných aktiv o pohledávky po lhůtě splatnosti. Rozdílové ukazatele se opět liší používanou částí oběžného majetku

$$\text{Běžná likvidita} = OA - \frac{\text{Pohledávky po lhůtě splatnosti}}{KZ} \quad (13)$$

$$\text{Rychlá likvidita} = \frac{KFM + KP - \text{krátkodobé pohledávky po lhůtě splatnosti}}{KZ} \quad (14)$$

$$\text{Peněžní likvidita} = \frac{KFM}{KZ} \quad (15)$$

$$\text{ČPK} = OA - \text{ohledávky po lhůtě splatnosti} - KZ \quad (16)$$

$$\text{Krátkodobá finanční stabilita} = \frac{\text{ČPK}}{OA - \text{pohledávky po lhůtě splatnosti}} \quad (17)$$

$$\text{Čistý peněžně – pohledávkový fond} = OA - \text{zásoby} - \text{pohledávky po lhůtě splatnosti} - KZ \quad (18)$$

$$\text{Čistý peněžní fond} = KFM - KZ \quad (19)$$

Vztahy pro výpočty ukazatelů aktivity:

Hospodaření s aktivy a vázanost finančních prostředků v nich sledují ukazatele aktivity. Doba obratu pohledávek byla modifikována kvůli charakteru analyzované firmy.

$$\text{Vázanost celkových aktiv} = \frac{A}{\text{Hl. T}} \quad (20)$$

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \frac{\text{Hl. T}}{A} \quad (21)$$

$$\text{Obratový cyklus peněz} = \text{DO P} - \text{DO KZ} \quad (22)$$

$$\text{DO P} = \frac{P}{\text{Hl. T}} \cdot 360 \quad (23)$$

$$\text{DO P z obchodního styku} = \frac{\text{průměrné P z obchodního styku}}{\text{Hl. T}} \cdot 360 \quad (24)$$

$$\text{DO externích pohledávek z obchodního styku} = \frac{\text{průměrné externí pohledávky}}{\text{externí tržby}} \cdot 360 \quad (25)$$

$$\text{DO KZ} = \frac{KZ}{\text{Hl. T}} \cdot 360 \quad (26)$$

$$\text{DO Z z obchodního styku} = \frac{\text{průměrné externí závazky z obchodního styku}}{\text{externí tržby}} \cdot 360 \quad (27)$$

$$\text{DO externích závazků z obchodního styku} = \frac{\text{průměrné externí závazky z obchodního styku}}{\text{externí tržby}} \cdot 360 \quad (28)$$

Vztahy pro výpočty ukazatelů provozní činnosti:

V provozní činnosti se sledují zejména ukazatele týkající se personální sféry, zejména vztahy mezi náklady na pracovníky a výkony podniku a jejich vývoje. Dlouhodobý majetek tvoří převážnou část aktiv podniku, proto jeho podrobnější rozbor je pro podnik také důležitý.

$$\text{Výkonnost ve vztahu k nákladům na zaměstnance} = \frac{Os. N}{PH} \quad (29)$$

$$\text{Produktivita práce} = \frac{PH}{\text{počet zaměstnanců}} \quad (30)$$

$$\text{Průměrná roční mzda} = \frac{Mz. N}{\text{počet zaměstnanců}} \quad (31)$$

$$\text{Mzdová produktivita} = \frac{PH}{Mz. N} \quad (32)$$

$$\text{Nákladovost výnosů} = \frac{V}{N} \quad (33)$$

$$\text{Stupeň odepsanosti DHM} = \frac{\text{odepisovaný DHM v ZC}}{\text{odepisovaný DHM v PC}} \quad (34)$$

$$\text{Produktivita DHM} = \frac{V}{\text{odepisovaný DHM v PC}} \quad (35)$$

Souhrnné metody hodnocení výkonnosti podniku

Pro predikci budoucího vývoje je zapotřebí předchozí ukazatele vidět v určitých souvislostech. V rámci této práce byl použit Altmanův model a Index důvěryhodnosti IN05, který patří mezi nejpoužívanější v českém prostředí. Oba modely pracují s určitými kritérii hodnocení a jejich vahami. Společnými hodnocenými ukazateli jsou rentabilita aktiv a jejich obrat.

Altmanův model

$$0,717 \cdot K1 + 0,847 \cdot K2 + 3,107 \cdot K3 + 0,42 \cdot K4 + 0,999 \cdot K5 \quad (36)$$

kde $K1 = \text{ČPK} / A$, $K2 = \text{Nerozdělený zisk} / A$, $K3 = \text{EBIT} / A$, $K4 = \text{VK} / \text{CZ}$, $K5 = T / A$

Index důvěryhodnosti IN05

$$0,13 \cdot K1 + 0,04 \cdot K2 + 3,97 \cdot K3 + 0,21 \cdot K4 + 0,09 \cdot K5 \quad (37)$$

kde $K1 = A / \text{CZ}$, $K2 = \text{EBIT} / N$ úroky, $K3 = \text{EBIT} / A$, $K4 = T / A$, $K5 = \text{OA} / \text{KZ}$

7 Charakteristika firmy a její výkazy

Podnik s dnešním názvem Taconova Production, s. r. o. vznikl 7. 2. 1996 pod názvem OSTACO, spol. s r. o. K přejmenování společnosti došlo v roce 2011, a to na základě rozhodnutí mateřské společnosti a změny jejího názvu. Sídlem firmy je po celou dobu existence město Velešín. V této společnosti existuje útvar nákupu, výroby, prodeje a administrativy. Účetnictví je zabezpečováno externí firmou.

Hlavním výrobním programem subjektu je komplementace – úprava a montáž domovních a průmyslových armatur. Jedná se o komponenty pro vytápění, vyvažovací a odvodušňovací ventily, komponenty pro chlazení, klimatizace, solární stanice, sanitární techniku apod. Armatury monitorují například tlak v zařízeních, vyrábí se také pojistné sady pro topná zařízení, které odpouští přetlak apod. Od roku 2002 je dále předmětem činnosti firmy zprostředkování obchodu a reklamní činnost.

Společnost Taconova Production, s. r. o, byla založena jako výrobní závod mateřské společnosti Taconova Group AG, (dříve OSTACO AG), která je jejím jediným společníkem, přímo ovládající osobou, která po celou dobu existence společnosti vlastní 100 % hlasovacích práv. Sídlí ve švýcarském městě Undorf, které se nachází nedaleko Zürichu. Jiné propojené osoby s analyzovanou společností neexistují. Vzájemné vztahy, na jejich základě jsou poskytována či přijímána příslušná plnění, jsou upraveny vnitřní směrnici „Handbuch Managementsystem Taconova Group AG“.

Při pohledu na účetní výkazy bez znalostí výročních zpráv, dalších informací a bez použití matematických či jiných operací lze zjistit určité skutečnosti. Vzhledem k tomu, že podnik vykazuje tržby za zboží i tržby za prodej vlastních výrobků, lze učinit závěr, že jde o společnost s výrobní i obchodní činností. U subjektu existuje účet základního kapitálu, nejedná se tedy o osobu samostatně výdělečně činnou, ale o obchodní společnost. Společnost má zaměstnance, existují závazky k nim i závazky ze sociálního a zdravotního pojištění. Společnost nevlastní žádný dlouhodobý nehmotný a finanční majetek, ani zásoby. Vystává zde otázka, jak může být výrobním podnikem bez zásob. Ta bude patrně zodpovězena až při prostudování výroční zprávy. Podnik nevytváří opravné položky k oběžnému majetku, existují pouze oprávky k dlouhodobému majetku, používá pro svou činnost částečně cizích zdrojů a nevykazuje žádnou mimořádnou činnost. Výsledky činnosti podniku v letech 2006 – 2011 uvádím pro přehlednost v tabulkách 30 a 34 uvedených v příloze.

Dlouhodobý majetek společnost eviduje v pořizovacích cenách. Pro účetní účely respektuje hranici uznatelnosti dlouhodobého majetku dle zákona o dani z příjmů, tedy dlouhodobým hmotným majetkem se rozumí stavby a pozemky bez ohledu na pořizovací cenu a dobu použitelnosti a ostatní dlouhodobý hmotný majetek s dobou použitelnosti delší než jeden rok a vstupní cenou nad 40 000 Kč. Firma Taconova Production, s. r. o. po celé analyzované období vlastní budovu, automobil, kopírovací stroj, zkušební a montážní zařízení, etiketovací stroje, paletové regály, vysokozdvizný vozík a stožáry na vlajky. Veškerý majetek odepisuje lineárním způsobem. K nejvýznamnějším změnám v dlouhodobém hmotném majetku patřila přístavba výrobní haly v roce 2007 v celkové hodnotě necelých 17 mil. Kč, přičemž 2,6 mil. Kč představuje přeúčtování z nedokončeného hmotného majetku z roku 2006. V roce 2011 došlo k přírůstku hodnoty pozemků o necelých 3,5 mil. Kč.

V příloze účetní závěrky analyzované firmy je stanoveno, že o každém majetku s nižší hodnotou je účtováno do nákladů v roce jeho pořízení. Dle Vyhlášky č. 500/2002 Sb., pro podnikatele, se dlouhodobý nehmotný majetek, který nepřekročí stanovenou hranici účtuje skutečně do nákladů, ale dlouhodobý hmotný majetek na účet Ostatního dlouhodobého hmotného majetku či do zásob. Obě varianty představují změnu aktivního účtu. Vzhledem k tomu, že účetní jednotka vykazuje drobný majetek v zásobách a ty účtuje způsobem B, i drobný hmotný majetek je účtován v konečné fázi do nákladů. Principem účtování zásob způsobem B je nepoužívání účtů týkajících se pořízení a skladování materiálu a zboží, nýbrž veškeré části pořizovacích cen zásob jsou alokovány přímo do nákladů na účty Spotřeba materiálu a Prodané zboží. V průběhu roku tedy nedochází k zaúčtování příjmků a výdejků zásob, podnik musí být ale schopen v každém okamžiku vyčíslit stav zásob, proto musí vést skladovou evidenci. Na konci účetního období účetní jednotka musí převést počáteční stav zásob do nákladů, a následně konečný stav zásob z nákladů do rozvahy.

Vzhledem k tomu, že společnost Taconova Production, s. r. o. byla založena jako výrobní závod švýcarské společnosti, dochází zde ke specifickým operacím se zásobami. Zásoby jsou dováženy ze zahraničí k přepracování a komplementaci a následně dochází k jejich navrácení ve změněné podobě zpět. Při těchto operacích je důležitá dohoda mezi partnery, zda se budou zásoby předávat bez vzájemné fakturace jejich ceny, dále je důležitý způsob účtování a konkrétní druh zásoby, jde-li o skladované zásoby, či o zásoby v průběhu technologického procesu výroby či jiných výkonů a samozřejmě platné právní předpisy a vnitřní účetní pravidla každé firmy. V případě analyzované firmy

se jedná o zásoby přijaté ke zpracování. Podle Českého účetního standardu 015 o těchto skutečnostech přijímající firma účtuje v podrozvahové evidenci, kde uvede druh zásob a jejich ocenění a zásoba přijatá ke zpracování zůstává v majetku dodavatele. Předmětem fakturace budou pouze služby s komplementací spojené. V tuzemsku firma nakupuje pouze obalový a pomocný materiál, který je ihned spotřebován a nevykazuje tedy v aktivech rozvahy žádný stav zásob k rozvahovému dni.

Pokud firma vykazovala v analyzovaném období dlouhodobé pohledávky, jednalo se pouze o odloženou daňovou pohledávku, která byla zúčtována pro dodržení zásady opatrnosti. V účetní závěrce musí být zohledněna veškerá rizika a budoucí ztráty a jedním z nástrojů pro splnění této povinnosti je metoda odložené daně, která se používá z důvodu rozdílného náhledu na nákladové položky z účetního a daňového hlediska. Cílem odložené daně je vyjádřit přechodné rozdíly v účetnictví, které na ní mají vliv, jako např. rozdílné zůstatkové ceny dlouhodobého majetku, které plynou z různých odpisových metod a přecenění, opravné položky k pohledávkám a zásobám, tvorba účetních rezerv apod. Vznikne-li aktivní základ odložené daně z uvedených rozdílů, účetní jednotka vykazuje odloženou daňovou pohledávku. Typickým příkladem je situace, kdy účetní hodnota majetku je nižší než daňová hodnota. V tomto případě jsou účetní náklady vyšší než daňové, daň je počítána z vyšší částky než je účetní výsledek hospodaření, jedná se tedy o daňově nepříznivé období a dochází ke zvyšování aktiv a výsledku hospodaření. Odložená daňová pohledávka je charakterizována jako částka daně z příjmů, která bude v budoucnu ušetřena [25].

Ve společnosti Taconova Production, s. r. o. bylo o odložené daňové pohledávce účtováno v letech 2007 a 2008, kdy celkové odložené daňové pohledávky z titulu tvorby rezerv a neuplatněné daňové ztráty byly vyšší celkové daňové závazky. Společnost tvoří rezervu na nevybranou dovolenou, rezervu na odměny a na daň z příjmů. Jelikož tvorba těchto rezerv nepřináší daňový efekt, neboť nejsou daňově uznatelné, účetní výsledek hospodaření je nižší než daňový základ. Rozdíl vynásobený očekávanou daňovou sazbou pro další období představuje výši odložené daně. Podnik realizoval ztrátu, a jelikož předpokládal, že v následujících obdobích bude realizovat zisk, účtoval o odložené daňové pohledávce. Odloženou daň účetní jednotka nikomu neodvádí, ale má vliv na výsledek hospodaření, který je určen k rozdělení.

Pro další analýzu krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů je důležité vyčlenění pohledávek po lhůtě splatnosti. Následující tabulka 2 poskytuje shrnutí stavů za období 2006 – 2011:

Tabulka 2: Krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů v letech 2006 - 2011

Datum	Pohledávky celkem	Pohledávky po lhůtě splatnosti
stav k 31. 12. 2006	16 000 Kč	0 Kč
stav k 31. 12. 2007	137 000 Kč	128 000 Kč
stav k 31. 12. 2008	11 000 Kč	11 000 Kč
stav k 31. 12. 2009	2 000 Kč	0 Kč
stav k 31. 12. 2010	1 000 Kč	0 Kč
stav k 31. 12. 2011	264 000 Kč	0 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě účetních závěrek společnosti Taconova Production, s. r. o.

I přes to, že v roce 2007 byly pohledávky po lhůtě splatnosti relativně vysoké, firma důvěřovala v jejich zaplacení a nevytvořila opravnou položku. Nedošlo ani k odpisu pohledávky. Vzhledem k velikosti firmy a obratu nejde o vysoké částky a lze učinit závěr, že řízení pohledávek vůči odběratelům je ve společnosti kvalitní. Na druhou stranu nesmíme opomenout skutečnost, že primárním cílem společnosti je výroba pro mateřskou společnost, externích odběratelů není příliš mnoho a řízení pohledávek není tolik náročné.

V krátkodobém finančním majetku vykazuje firma pouze peníze v hotovosti a na bankovních účtech. Vzhledem k tomu, že spolupracuje se zahraničím, pro přepočítání transakcí v cizí měně používá denní kurz ČNB a v průběhu roku účtuje o realizovaných kurzových ziscích a ztrátách. Aktiva a pasiva v zahraniční měně jsou k rozvahovému dni přepočítávána dle oficiálního kurzu ČNB. Nerealizované kurzové zisky a ztráty jsou zachyceny ve výsledku hospodaření.

Jak vidíme v tabulce 33 uvedené v příloze, kromě roku 2011 vždy cizí zdroje převyšují v absolutní hodnotě vlastní kapitál. Základní kapitál se po dobu analyzovaného období neměnil. Od 13.10.2000 je ve výši 10,6 mil. Kč. Před tímto datem činil 100 tis. Kč. Společnost nevytváří statutární a ostatní fondy, pouze zákonný rezervní fond, který slouží k úhradě případných ztrát v následujících obdobích a u obchodní společnosti typu s. r. o. musí výše rezervního fondu činit alespoň 10 % základního kapitálu. V prvním roce, kdy společnost vytvoří zisk, musí do tohoto fondu převést alespoň 10 % hodnoty čistého zisku,

ne však více než 5 % hodnoty základního kapitálu. V dalších letech musí odvádět alespoň 5 % z čistého zisku a to až do vytvoření jeho minimální výše, v případě společnosti Taconova Production s. r. o. jde o částku 1,06 mil. Kč, kterou na konci roku 2011 společnost ještě nedosahuje a musí docházet k dalšímu plnění.

Výsledek hospodaření z minulých let představuje zdroje vytvořené v minulých letech po zdanění, které se stávají součástí vlastního kapitálu. V případě analyzovaného podniku jde vždy o zisk a jedná se o prostředky, které nebyly převedeny do fondů a zůstávají nadále k použití dle rozhodnutí vlastníka.

Čistý výsledek hospodaření za účetní období je součástí pasiv podniku. Následující období po jeho vzniku je na základě rozhodnutí společnosti přerozdělován do fondů, mezi společníky apod. V případě společnosti Taconova Production s. r. o. dochází pouze k naplňování rezervního fondu v zákonné výši a zbytek čistého zisku je ponechán ve společnosti jako nerozdělený zisk minulých let.

I přesto, že rezervy jsou tvořeny účetní jednotkou, považují se za cizí zdroje, neboť z nich plyne určitý závazek s neurčitou výší nebo časovým určením. Lze ji čerpat pouze na účel, na který byla tvořena a jen do výše, v jaké byla vytvořena. Nemůže mít tedy aktivní zůstatek. Rezervy rozdělujeme na daňově neúčinné, tedy účetní rezervy a rezervy dle Zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách, pro zjištění základu daně, které jsou daňově účinné. Firma Taconova Production s. r. o. tvořila po celé období pouze daňově neúčinné rezervy. V roce 2006 vznikla sice rezerva na opravu dlouhodobého majetku ve výši 150 tis. Kč, ale nebyly splněny podmínky daňové uznatelnosti, byla tvořena jen jedno období. Od roku 2009 je tvořena rezerva na daň z příjmů, která představuje odhad splatné daně a není u ní pochyb o věřiteli, lhůtě splatnosti ani účelu. Vytváří se z důvodu, že okamžik sestavení účetní závěrky předchází okamžiku stanovení výše daňové povinnosti. V následujícím účetním období společnost rezervu rozpustí a zaúčtuje zjištěnou daňovou povinnost. Společnost hradí v průběhu účetního období zálohy na daň z příjmů, které jsou započítávány vůči rezervě, a ta je vykázána v rozvaze pouze ve výši tohoto rozdílu. Zaplacené zálohy jsou vykázány v aktivech v položce Stát – daňové pohledávky.

V položce Ostatní rezervy má společnost zachyceny další účetní rezervy, a to rezervu na nevybranou dovolenou a rezervu na odměny. Rezerva na dovolenou je ve společnosti tvořena k rozvahovému dni na základě analýzy nevybrané dovolené za účetní období a průměrných mzdových nákladů včetně nákladů na sociální zabezpečení a zdravotní

pojištění dle jednotlivých zaměstnanců. Účetní a daňové řešení nevybrané dovolené a odměn je v mnohých situacích problematické, neboť respektovat ustanovení zákona o účetnictví o časové souvislosti nákladů a výnosů a tedy zaúčtovat tyto skutečnosti jako dohadné položky pasivní není přípustné pro zákon o daních z příjmů a jeho vymezení daňově uznatelných nákladů. Z daňového hlediska jsou preferovány rezervy, které na rozdíl od dohadných položek nejsou daňově účinné, nesnižují základ daně, ale zase nerespektují časovou souvislost. I přes to, že Nejvyšší správní soud při jedné kauze uvedl, že náhrady za nevybranou dovolenou lze účtovat na dohadné účty pasivní, analyzovaná společnost účtuje tyto skutečnosti na účet rezerv. Tento postup v analyzovaném období je dle mého názoru lepší, neboť v té době platilo ustanovení zákoníku práce o zániku nároku na nevyčerpanou dovolenou do konce následujícího kalendářního roku. Zaměstnavatel tedy nemohl dopředu vědět, zda dojde v dalším období k jejímu čerpání, či proplacení, nebo propadnutí. Na druhou stranu si myslím, že je nelogické vykazovat tuto skutečnost pod označením B. I. 4. – Ostatní rezervy, neboť do těchto rezerv spadají hlavně rezervy na rizika a ztráty. Možná by bylo lepší používat Rezervu na důchody a podobné závazky. Nemyslím si, že by odměna za nevyčerpanou dovolenou byla rizikovou složkou pro podnik. Novelou zákoníku práce účinnou od 1. 1. 2012 již nedochází ke zrušení zániku práva na dovolenou jejím nevyčerpáním do konce následujícího roku, tzn. právní nárok na ni trvá. I v tomto období dochází ke sporům mezi jednotlivými auditory i daňovými poradci, jak vykazovat tuto položku. V době klesající sazby daně z příjmů právnických osob je logické, že účetní jednotka preferuje daňově uznatelné náklady v současnosti. Provázanost zákonů, vyhlášek a standardů je velice silná, a pokud bych měla samostatně řešit tento účetní problém, přikláněla bych se k dohadnému účtu pasivnímu v případě, že nevyčerpaná dovolená bude skutečně proplacena v příštím roce, účetní rezervu bych použila při nejistotě proplacení v následujícím účetním období. V obou variantách platí, že v běžném období dojde k vykázání cizích zdrojů a nákladů.

Dlouhodobé závazky firmy Taconova Production s. r. o. jsou složeny ze závazků ke společníkům a odložených daňových závazků. Závazky ke společníkům představují závazky k mateřské firmě a jedná se o dodavatelský úvěr a půjčku na financování haly ve Velešíně, která byla zařazena do majetku v roce 2008, ale již od roku 1999 docházelo k budování a potřebě finančních prostředků. Do roku 2001 činila úroková sazba od mateřské společnosti 7 %, od roku 2002 požaduje 5 % úrokovou sazbu. Nákladové úroky z těchto závazků jsou vykázány ve výkazu zisků a ztráty a ovlivňují finanční výsledek hospodaření. U půjčky na výstavbu haly dochází každým rokem ke splacení části

závazku, dodavatelský úvěr měl do roku 2010 také klesající tendenci, v roce 2011 došlo k dalšímu čerpání necelého 1 mil. Kč a jeho navýšení. Odložený daňový závazek je účtován v opačné situaci než odložená daňová pohledávka, tedy v případech, kdy je účetní zůstatková hodnota vyšší než daňová. V roce 2009 – 2011 byly odložené daňové závazky díky odlišné hodnotě dlouhodobého majetku vyšší než celkové odložené daňové pohledávky.

Stejně jako pro analýzu pohledávek i u závazků je důležité znát nejen celkové závazky, ale i závazky po splatnosti.

Tabulka 3: Krátkodobé závazky z obchodních vztahů v letech 2006 - 2011

Datum	Závazky celkem	Závazky po lhůtě splatnosti
stav k 31. 12. 2006	2 703 000 Kč	0 Kč
stav k 31. 12. 2007	2 380 000 Kč	9 000 Kč
stav k 31. 12. 2008	4 536 000 Kč	0 Kč
stav k 31. 12. 2009	3 900 000 Kč	0 Kč
stav k 31. 12. 2010	1 659 000 Kč	0 Kč
stav k 31. 12. 2011	1 442 000 Kč	0 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě účetních závěrek společnosti Taconova Production, s. r. o.

Oproti pohledávkám jsou závazky společnosti velice vysoké. Společnost tedy v podstatě využívá dodavatelských úvěrů ve velkém objemu. Pozitivem je fakt, že je schopna zaplatit tyto dluhy do lhůty splatnosti.

Veškeré závazky k zaměstnancům i závazky ze sociálního a zdravotního pojištění jsou ve splatnosti. Daňové závazky obsahují závazky z titulu záloh na daň z příjmů fyzických osob. Žádné dotace společnost nevyužívá.

Mezi základní analýzu patří zjištění stavu dluhů podniku, které jsou rozdílem cizího kapitálu a rezerv. Čisté dluhy pak představují rozdíl hrubých dluhů a krátkodobého finančního majetku. Při pohledu na rozvahu zjistíme, že obě skupiny dluhů od roku 2007 vykazují klesající tendenci v jejich absolutním vyjádření.

Z výkazů zisků a ztrát, které zobrazuje tabulka 34 v příloze je patrné, že firma nedosahuje obchodní marže. K prodeji dochází mezi mateřskou a dceřinou společností, žádné výnosy z těchto operací neplynou. Společnost má tržby z prodeje výrobků

a poskytovaných služeb externím odběratelům i mateřské společnosti, které účtuje transakce za běžné ceny a podmínky. Výkony od roku 2007 jsou zhruba stále na stejné úrovni a vzhledem k tomu, že nedochází ke změně stavu zásob, jsou ovlivněny pouze změnou tržeb. Rozdíly mezi výkony a výkonovou spotřebou jsou v průběhu analyzovaného období stále vyšší, což představuje pozitivní vývoj, neboť přidaná hodnota podniku v absolutním vyjádření stále roste.

Pro finanční analýzu jsou důležité celkové tržby za prodej zboží, prodej výrobků a služeb. Z výroční zprávy můžeme také zjistit, jak velké tržby z celkové hodnoty vznikly díky fakturaci mateřské společnosti. Dopočet tržeb od externích odběratelů obsahuje následující tabulka.

Tabulka 4: Přehled tržeb za zboží a služby v tis. Kč

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tržby za prodej zboží	0	1 797	1 271	946	213	1 346
Tržby za prodej výrobků a služeb	64 397	96 919	92 947	89 285	89 592	98 090
Tržby celkem	64 397	98 716	94 218	90 231	89 805	99 436
Tržby - Taconova Group AG	64 348	98 560	94 009	89 285	85 391	96 875
Tržby - externí odběratelé	49	156	209	946	4 414	2 561

Zdroj: Vlastní zpracování na základě účetních závěrek společnosti Taconova Production, s. r. o.

Pro analýzu ukazatelů provozní činnosti je nutné znát průměrný počet pracovníků v jednotlivých letech. Vývoj vedoucích pracovníků a zaměstnanců, na které připadají náklady uvedené ve výkazech zisků a ztrát uvádí tabulka 5:

Tabulka 5: Průměrný počet pracovníků v letech 2006 - 2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zaměstnanci	82	108	73	72	71	76
Vedoucí pracovníci	7	7	19	19	19	19
Celkem	89	115	92	91	90	95

Zdroj: Vlastní zpracování na základě účetních závěrek společnosti Taconova Production, s. r. o.

Položka týkající se změny stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období vyjadřuje v analyzované společnosti změny dvou pasivních účtů, a to účtu Ostatních rezerv a Rezerv dle zvláštních předpisů. Opravné položky ani komplexní náklady příštích období společnost nevykazuje. V této položce nenalezneme rezervu na daň z příjmů, neboť její účtování neprobíhá ve skupině 55, nýbrž tvorba této rezervy je zaúčtována na vrub účtu splatné daně z příjmů, tedy ve skupině 59.

Smysl existence firmy je dosahování zisku. Jeho vývoj v čase a faktory, které ho ovlivňují jsou pro firmu důležité. Z hlediska jeho tvorby je vhodné sledovat nejen vývoj dílčích výsledku hospodaření, ale také vývoj EBIT, EBT apod. Analyzovat vývoj jednotlivých složek, které tvoří EBIT, tedy zhodnotit dělení zisku, je vhodné pro analýzu produkční síly podniku. Přehled jednotlivých typů zisku a ostatních položek a jejich hodnot v absolutním vyjádření nám poskytuje následující tabulka 6.

Tabulka 6: Typy zisku a položky ovlivňující jejich velikost

Druh položky v tis. Kč	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Provozní výsledek hospodaření	3049	1039	733	3071	3146	3837
Finanční výsledek hospodaření	-614	-1395	-647	-534	-672	-763
Zisk před zdaněním (EBT)	2435	-356	86	2537	2474	3074
Daně	748	-439	79	587	488	618
Čistý zisk za úč. období (EAT)	1687	83	7	1950	1986	2456
Nákladové úroky	560	1350	483	445	407	369
Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)	2995	994	569	2982	2881	3443
Odpisy	2856	4464	6058	5380	4211	4368
Zisk před úroky, odpisy a zdaněním (EBIDTA)	5851	5458	6627	8362	7092	7811
Rezervy a opravné položky	458	-470	165	-554	274	633
EBT bez vlivu rezerv a opravných položek	2893	-826	251	1983	2748	3707

Zdroj: Vlastní zpracování na základě účetních závěrek společnosti Taconova Production, s. r. o.

Provozní výsledek hospodaření vykazuje vždy zisk a od roku 2008 má zvyšující se tendenci. Sumou provozního a finančního výsledku hospodaření získáme výsledek

hospodaření před zdaněním. Finanční oblast vykazuje vždy ztrátu, a to především díky vysokým nákladovým úrokům, které společnost hradí své mateřské společnosti za půjčku na výstavbu haly. Bohužel účetní závěrka nespecifikuje blíže ostatní finanční náklady, které také dosahují nemalých částek.

Odečtením daní z příjmů vznikne zisk za běžnou činnost, který je totožný s výsledkem hospodaření za účetní období, neboť společnost nevykazuje mimořádnou činnost. Zisk za účetní období je totožný se ziskem vykázaným v pasivech. Hrubý výsledek hospodaření se transformuje na daňový základ, od kterého je odečítána daň. Proto se může stát, že hrubý výsledek hospodaření bude vykazovat ztrátu a výsledek za účetní období zisk, jako je tomu v roce 2007. V tomto případě má firma např. náklady daňově neuznatelné, které se musí k hrubému výsledku hospodaření připočíst. Jedná se například o účetní odpisy, náklady na reprezentaci, účetní rezervy či opravné položky apod. Ve společnosti Taconova Production s. r. o. rozdíl mezi účetním a daňovým výsledkem hospodaření ovlivňují z velké části nejen účetní rezervy, ale i vyplacené odměny členům orgánů společnosti, které nejsou daňově uznatelné a například v roce 2007 činily 345 tis. Kč. Snadno se pak výsledek hospodaření společně s dalšími úpravami dostal do kladných čísel. Protože tvorba a čerpání rezerv může velice ovlivnit výsledek podniku, existují doporučení porovnávat zisk před zdaněním s hrubým výsledkem hospodaření bez vlivu rezerv a opravných položek, popř. dát mu přednost v dalších analýzách.

U zisku před úroky a zdaněním, resp. před úroky, odpisy a zdaněním je z tabulky patrné, jaké faktory a v jaké výši tento zisk ovlivňují, tedy velikost daní, nákladových úroků, odpisů a čistého zisku. Tyto druhy zisku jsou velice hojně používány například v poměrové finanční analýze. Z této je také patrné, že trendy jednotlivých druhů zisků jsou různé, čistý zisk od roku 2008 vykazuje rostoucí trend, zisk před zdaněním je v jiném trendu. Je vidět, že daňová politika ovlivňuje velikost zisku, jde o faktor, který účetní jednotka neovlivní, proto by neměla být zahrnuta v analýzách a používání hrubého zisku má smysl.

8 Horizontální a vertikální analýza

8.1 Horizontální a vertikální analýza rozvahy

Po prvním seznámení s firmou následuje základní analýza. Horizontální analýzu lze provést k běžnému období, tedy období předcházejícímu, nebo k základnímu období. Absolutní změny jsou vyjádřeny rozdíly daných položek v jednotlivých letech. Tempo růstu odpovídá na otázku, o kolik procent činí změna dané položky. Pokud tento ukazatel bude vykazovat například 30 %, znamená to, že položka se změnila o 30 %, vzrostla tedy na 130 % oproti srovnávanému období. Použité symboly v tabulce značící křížek představují nemožnost výpočtu díky výskytu nuly ve výkazech. Analýzu vztaženou k běžnému období považují za významnější, proto následující tabulky se týkají tohoto typu. Analýza vztažená k základnímu období nepostihuje vývoj a meziroční změny, má význam například pro porovnání současné situace s významným rokem či počátečním obdobím.

Tabulka 7: Horizontální analýza aktiv vztažená k běžnému období v letech 2007 - 2009

Horizontální analýza aktiv vztažená k běžnému období	2007		2008		2009	
	Rozdíl	Tempo růstu	Rozdíl	Tempo růstu	Rozdíl	Tempo růstu
AKTIVA celkem	28 607	77,57%	-18 184	-27,77%	-4 570	-9,66%
Dlouhodobý majetek celkem	20 401	74,21%	-5 668	-11,83%	-4 022	-9,53%
Pozemky	0	X	0	X	0	X
Stavby	15 891	92,64%	-1 765	-5,34%	-1 839	-5,88%
Movité věci	7 058	128,75%	-3 882	-30,96%	-1 617	-18,68%
Nedokončený dl. hm. majetek	-2 609	-100,00%	588	X	-566	-96,26%
Poskytnuté zálohy na majetek	61	11,13%	-609	-100,00%	0	X
Oběžná aktiva celkem	7 830	83,96%	-12 143	-70,78%	-548	-10,93%
Dlouhodobé pohledávky	370	X	-79	-21,35%	-291	-100%
Odložená daňová pohledávka	370	X	-79	-21,35%	-291	-100%
Krátkodobé pohledávky	-239	-11,93%	165	9,35%	-1 144	-59,27%

Pohledávky z obch. vztahů	121	756,25%	-126	-91,97%	-9	-81,82%
Stát - daňové pohledávky	-385	-26,53%	80	7,50%	-974	-84,99%
Krátkodobé poskytnuté zálohy	18	3,61%	218	42,25%	-165	-22,48%
Dohadné účty aktivní	-34	-100,00%	0	X	0	X
Jiné pohledávky	41	820,00%	-7	-15,22%	4	10,26%
Krátkodobý finanční majetek	7 699	105,15%	-12 229	-81,41%	887	31,77%
Peníze	23	135,29%	-20	-50,00%	3	15,00%
Účty v bankách	7 676	105,08%	-12 709	-84,83%	1 293	56,91%
Časové rozlišení	376	616,39%	-373	-85,35%	0	0,00%
Náklady příštích období	7	11,48%	-4	-5,88%	0	0,00%
Příjmy příštích období	369	X	-369	-100,00%	0	X

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 8: Horizontální analýza aktiv vztažená k běžnému období v letech 2010 a 2011

Horizontální analýza aktiv vztažená k běžnému období	2010		2011	
	rozdíl	tempo růstu	rozdíl	tempo růstu
AKTIVA celkem	-2 395	-5,60%	2 899	7,19%
Dlouhodobý majetek celkem	-351	-0,92%	1 216	3,21%
Pozemky	0	X	3 431	202,06%
Stavby	-1 951	-6,63%	-1 952	-7,10%
Movité věci	1 557	22,11%	-769	-8,94%
Nedokončený dl. hm. majetek	43	195,45%	467	718,46%
Poskytnuté zálohy na majetek	0	X	39	X
Oběžná aktiva celkem	-2 032	-45,51%	1 687	69,34%
Dlouhodobé pohledávky	0	X	0	X
Odložená daňová pohledávka	0	X	0	X
Krátkodobé pohledávky	871	110,81%	271	16,35%
Pohledávky z obchodních vztahů	-1	-50,00%	263	26300,00%

Stát - daňové pohledávky	209	121,51%	65	17,06%
Krátkodobé poskytnuté zálohy	663	116,52%	-57	-4,63%
Dohadné účty aktivní	0	X	0	X
Jiné pohledávky	0	0,00%	0	0,00%
Krátkodobý finanční majetek	-2 903	-78,91%	1 416	182,47%
Peníze	-7	-30,43%	-1	-6,25%
Účty v bankách	-2 805	-78,68%	1 417	186,45%
Časové rozlišení	-12	-18,75%	-4	-7,69%
Náklady příštích období	-12	-18,75%	-4	-7,69%
Příjmy příštích období	0	X	0	X

Zdroj: Vlastní zpracování

Meziročně celková bilanční suma vzrostla v roce 2007 oproti roku 2006 o necelých 78 %, tj. o 28, 607 tis. Kč, v roce 2008 následoval pokles o 28 % oproti předchozímu roku. Meziroční pokles vykazuje i tempo růstu v roce 2009 a 2010. V roce 2011 došlo k nárůstu celkových aktiv o více než 7 %. Dlouhodobý hmotný majetek v roce 2007 vzrostl o necelých 75 % oproti roku 2006, a to vlivem přírůstku staveb (hala ve Velešíně) a samostatných movitých věcí. Hodnota stavby má v následujících letech klesající tendenci, dochází k jejímu odepisování. Nákup pozemku v roce 2011 zapříčinil relativně vysoký nárůst této hodnoty. Oběžná aktiva vzrostla v roce 2007 oproti předchozímu roku zejména nepříznivou situací, protože došlo k velkému relativnímu nárůstu pohledávek, jak z obchodních vztahů, tak jiných pohledávek. Obchodní pohledávky měly až do roku 2011 klesající tendenci. V tomto roce došlo k výraznému nárůstu.

Sumou dílčích diferencí získáme celkový rozdíl dané položky. Podíváme-li se například na rok 2007 a jeho porovnání s rokem 2006, jednotlivé rozdíly podskupin, tedy dlouhodobého i oběžného majetku a časového rozlišení představují celkový rozdíl aktiv ve výši 28,607 mil. Kč. U indexů tento závěr udělat nelze, sečtením dílčích indexů nezískáme index celkový. Z tabulky je patrné, že i když celková relativní změna aktiv činila 77,57 %, změna stálých aktiv představovala nárůst o více jak 74 %, oběžný majetek vzrostl o 89 % a ostatní aktiva dokonce a 616 %. Při pohledu pouze na relativní změny lze udělat chybný závěr, že změnu celkových aktiv nejvíce ovlivnila změna v položkách časového rozlišení. Absolutní přírůstek této položky patří ale k jednomu z nejmenších a při

pohledu na podíl této položky na bilanční sumě, tedy při sestavení vertikální analýzy zjistíme, že tato položka je nevýznamná. Důvod, proč oběžná aktiva vykazují vyšší relativní změnu než je procentní změna celkových aktiv opět nalezneme ve vertikální analýze. Dlouhodobý majetek tvoří vyšší podíl na bilanční sumě, a proto jeho menší nárůst oproti oběžnému majetku zpomalí nárůst celkový. Díky těmto skutečnostem je patrné, že samotná horizontální analýza nepostačuje a může vést k ukvapeným závěrům. Procentní podíly položek na celkových aktivech ukazuje následující tabulka 9:

Tabulka 9: Vertikální analýza aktiv v letech 2006 - 2011

Vertikální analýza - podíl aktiv na bilanční sumě						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
AKTIVA celkem	100%	100%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Stálá aktiva	74,55%	73,13%	89,27%	89,40%	93,84%	90,36%
Pozemky	4,60%	2,59%	3,59%	3,97%	4,21%	11,86%
Stavby	46,52%	50,46%	66,13%	68,90%	68,15%	59,07%
Samostatné movité věci	14,87%	19,15%	18,30%	16,48%	21,32%	18,11%
Nedokončený dl. hm. majetek	7,07%	0,00%	1,24%	0,05%	0,16%	1,23%
Poskytnuté zálohy na majetek	1,49%	0,93%	0,00%	0,00%	0,00%	0,09%
Oběžná aktiva celkem	25,29%	26,20%	10,60%	10,45%	6,03%	9,53%
Dlouhodobé pohledávky	0,00%	0,57%	0,62%	0,00%	0,00%	0,00%
Odložená daň. pohledávka	0,00%	0,57%	0,62%	0,00%	0,00%	0,00%
Krátkodobé pohledávky	5,43%	2,70%	4,08%	1,84%	4,11%	4,46%
Pohledávky z obch. vztahů	0,04%	0,21%	0,02%	0,00%	0,00%	0,61%
Stát - daňové pohledávky	3,93%	1,63%	2,42%	0,40%	0,94%	1,03%
Krát. poskytnuté zálohy	1,35%	0,79%	1,55%	1,33%	3,05%	2,72%
Dohadné účty aktivní	0,09%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Jiné pohledávky	0,01%	0,07%	0,08%	0,10%	0,11%	0,10%
Krátkodobý finanční majetek	19,85%	22,94%	5,90%	8,61%	1,92%	5,07%
Peníze	0,05%	0,06%	0,04%	0,05%	0,04%	0,03%
Účty v bankách	19,81%	22,88%	4,80%	8,34%	1,88%	5,04%

Časové rozlišení	0,17%	0,67%	0,14%	0,15%	0,13%	0,11%
Náklady příštích období	0,17%	0,10%	0,14%	0,15%	0,13%	0,11%
Příjmy příštích období	0,00%	0,56%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Z vertikální analýzy je patrná struktura majetku účetní jednotky. Hodnotu podniku tvoří převážně stálá aktiva, která v analyzovaném období neklesla pod 73 % celkových aktiv. V roce 2010 se podílí dokonce necelými 94 %. Nejvýznamnější položkou v této podkategorii jsou stavby, dále samostatné movité věci. Na podílu oběžných aktiv se z největší části podílí krátkodobý finanční majetek. V prvních dvou letech byl vyšší než suma krátkodobých závazků, což z hlediska platební schopnosti je pozitivní. Na druhou stranu peníze na účtech nepřinášejí maximálně možný výnos.

Tabulka 10: Horizontální analýza pasiv vztážená k běžnému období v letech 2007 - 2009

Horizontální analýza pasiv vztážená k běžnému období	2007		2008		2009	
	Rozdíl	Tempo růstu	Rozdíl	Tempo růstu	Rozdíl	Tempo růstu
Pasiva celkem	28 607	77,57%	-18 184	-27,77%	-4 570	-9,66%
Vlastní kapitál	83	0,52%	7	0,04%	1 950	12,23%
Základní kapitál	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	85	22,85%	4	0,88%	0	0,00%
Zákonný rezervní fond	85	22,85%	4	0,88%	0	0,00%
VH min. let	1 602	50,19%	79	1,65%	7	0,14%
Nerozdělený zisk min. let	1 602	50,19%	79	1,65%	7	0,14%
VH běžného úč. období	-1 604	-95,08%	-76	-91,57%	1 943	27757,14%
Cizí zdroje	28 149	134,11%	-17 786	-36,20%	-6 671	-21,28%
Rezervy	-470	-39,50%	165	22,92%	-328	-37,06%
Rezerva dle zvláštních předpisů	-150	X	-100,00%	X	0	X
Rezerva na daň z příjmů	0	X	0	X	226	X
Ostatní rezervy	-320	-30,77%	165	22,92%	-554	-62,60%

Dlouhodobé závazky	28 780	198,21%	-20 662	-47,72%	-5 690	-25,13%
Závazky ke společníkům, členům družstva a účastníkům sdružení	28 780	198,21%	-20 662	-47,72%	-5 760	-25,44%
Odložený daňový závazek	0	X	0	X	70	X
Krátkodobé závazky	-161	-3,05%	2 711	52,96%	-653	-8,34%
Závazky z obchodních vztahů	-323	-11,95%	2 156	90,59%	-636	-14,02%
Závazky k zaměstnancům	302	29,75%	161	12,22%	-126	-8,53%
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	-273	-38,18%	152	34,39%	32	5,39%
Stát - daňové závazky a dotace	-56	-27,18%	-52	-34,67%	10	10,20%
Dohadné účty pasivní	173	28,31%	300	38,27%	53	4,89%
Jiné závazky	16	53,33%	-6	-13,04%	14	35,00%
Časové rozlišení	375	1013,51%	-405	-98,30%	151	2157,14%
Výdaje příštích období	375	1013,51%	-405	-98,30%	151	2157,14%

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 11: Horizontální analýza pasiv vztažené k běžnému období v letech 2010 a 2011

Horizontální analýza pasiv vztažená k běžnému období	2010		2011	
	rozdíl	tempo růstu	rozdíl	tempo růstu
Pasiva celkem	-2 395	-5,60%	2 899	7,19%
Vlastní kapitál	1 986	11,10%	2 456	12,36%
Základní kapitál	0	0,00%	0	0,00%
Základní kapitál	0	0,00%	0	0,00%
Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	98	21,26%	99	17,71%
Zákonný rezervní fond	98	21,26%	99	17,71%

VH min. let	1 852	37,95%	1 887	28,03%
Nerozdělený zisk min. let	1 852	37,95%	1 887	28,03%
VH běžného úč. období	36	1,85%	470	23,67%
Cizí zdroje	-4 255	-17,24%	459	2,25%
Rezervy	406	72,89%	486	50,47%
Rezerva dle zvláštních předpisů	0	X	0	X
Rezerva na daň z příjmů	132	58,41%	-147	-41,06%
Ostatní rezervy	274	82,78%	633	104,63%
Dlouhodobé závazky	-3 151	-18,59%	124	0,90%
Závazky ke společníkům, členům družstva a účastníkům sdružení	-3 281	-19,44%	155	1,14%
Odložený daňový závazek	130	185,71%	-31	-15,50%
Krátkodobé závazky	-1 510	-21,04%	-151	-2,66%
Závazky z obchodních vztahů	-2 241	-57,46%	-217	-13,08%
Závazky k zaměstnancům	121	8,95%	206	13,99%
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	99	15,81%	141	19,45%
Stát - daňové závazky a dotace	45	41,67%	36	23,53%
Dohadné účty pasivní	459	40,37%	-327	-20,49%
Jiné závazky	7	12,96%	10	16,39%
Časové rozlišení	-126	-79,75%	-16	-50,00%
Výdaje příštích období	-126	-79,75%	-16	-50,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Meziroční trend celkových pasiv je díky pravidlu rovnosti aktiv a pasiv identický s vývojem celkových aktiv. Pokles v letech 2008 – 2010 vykazuje stále pomalejší tempo.

V roce 2010 činil pokles pouze 5,6 %, naopak v roce 2008 necelých 28 %. Vzhledem k tomu, že objem vlastního kapitálu v analyzovaném období absolutně roste při konstantní výši základního kapitálu, společnost je v těchto letech zisková. V letech 2007 a 2008 šlo o pomalý růst vlastního kapitálu, od roku 2009 se tempo růstu pohybuje kolem 12 %. Dochází - li i k růstu výsledku hospodaření minulých let, vydělané zisky jsou ponechány ve společnosti pro její další rozvoj. Velká kolísavost výsledků hospodaření je způsobena mnoha vnitřními i vnějšími faktory.

K poklesu objemu cizích zdrojů dochází od roku 2008 a jeho tempo je stále pomalejší. Změny cizích zdrojů jsou ovlivněny převážně vývojem závazků ke společníkům a krátkodobým dluhům. Diference celkových cizích zdrojů mají velký vliv na celkové rozdíly v pasivech. Nevýznamný vliv má v absolutním vyjádření časové rozlišení, ovšem v relativním vyjádření dosahují tyto změny vysokých procentních hodnot. Opět může dojít ke zkresleným závěrům z této analýzy a je třeba provést i vertikální rozbor pasivní strany rozvahy. Vývoj rezerv je nepravidelný, v letech 2007 a 2009 vykazují diference zápornou hodnotu, znamená to, že čerpání bylo vyšší než jejich tvorba v těchto letech. Zajímavé je porovnat tento rozdíl z analýzy s velikostí výsledku hospodaření běžného účetního období vykázaného v pasivech. V roce 2007 činil výsledek hospodaření 83 tis. Kč a čerpání rezervy bylo o 470 tis. Kč vyšší než její tvorba. O tuto částku se tedy snížily náklady firmy, a pokud by k této změně v oblasti rezerv nedošlo, podnik by vykazoval záporný výsledek hospodaření v pasivech.

Tabulka 12: Vertikální analýza pasiv v letech 2006 - 2011

Vertikální analýza - podíl položek pasiv na bilanční sumě						
Položky pasiv	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pasiva celkem	100%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Vlastní kapitál	42,98%	24,33%	33,70%	41,87%	49,28%	51,65%
Základní kapitál	28,74%	16,19%	22,41%	24,81%	26,28%	24,52%
Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	1,01%	0,70%	0,97%	1,08%	1,39%	1,52%

Zákonný rezervní fond	1,01%	0,70%	0,97%	1,08%	1,39%	1,52%
Výsledek hospodaření minulých let	8,66%	7,32%	10,30%	11,42%	16,69%	19,94%
Nerozdělený zisk minulých let	8,66%	7,32%	10,30%	11,42%	16,69%	19,94%
VH běžného úč. období	4,57%	0,13%	0,01%	4,56%	4,92%	5,68%
Cizí zdroje	56,92%	75,04%	66,28%	57,76%	50,64%	48,31%
Rezervy	3,23%	1,10%	1,87%	1,30%	2,39%	3,35%
Rezerva dle zvláštních předpisů	0,41%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Rezerva na daň z příjmů	0,00%	0,00%	0,00%	0,53%	0,89%	0,49%
Ostatní rezervy	2,82%	1,10%	1,87%	0,77%	1,50%	2,86%
Dlouhodobé závazky	39,37%	66,12%	47,86%	39,66%	34,21%	32,20%
Závazky ke společníkům, členům družstva a účastníkům sdružení	39,37%	66,12%	47,86%	39,50%	33,71%	31,81%
Odložený daňový závazek	0,00%	0,00%	0,00%	0,16%	0,50%	0,39%
Krátkodobé závazky	14,32%	7,82%	16,55%	16,80%	14,05%	12,76%
Závazky z obchodních vztahů	7,33%	3,63%	9,59%	9,13%	4,11%	3,34%
Závazky k zaměstnancům	2,75%	2,01%	3,12%	3,16%	3,65%	3,88%
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	1,94%	0,67%	1,26%	1,46%	1,80%	2,00%
Stát - daňové závazky a dotace	0,56%	0,23%	0,21%	0,25%	0,38%	0,44%
Dohadné účty pasivní	1,66%	1,20%	2,29%	2,66%	3,96%	2,94%
Jiné závazky	0,08%	0,07%	0,08%	0,13%	0,15%	0,16%

Časové rozlišení	0,10%	0,63%	0,01%	0,37%	0,08%	0,04%
Výdaje příštích období	0,10%	0,63%	0,01%	0,37%	0,08%	0,04%

Zdroj: Vlastní zpracování

Díky rozdílnému výsledku hospodaření v jednotlivých letech dochází ke změnám podílu vlastního kapitálu na celkových pasivech. Nejvíce se vlastní kapitál na celkových pasivech podílí v roce 2011, a to 51,65 %, naopak v roce 2007 je vykazován nejvyšší podíl cizího kapitálu. V dalších letech zadluženost podniku klesá. Velikost vlastního kapitálu nejvíce ovlivňuje vysoký objem základního kapitálu, z cizích zdrojů jsou nejvýznamnějšími položkami závazky ke společníkům a krátkodobé závazky, které oproti podílu krátkodobých pohledávek na aktivech dosahují výraznějších hodnot. Vertikální analýzou pasivní strany bilance vyplývá struktura financování společnosti. Můžeme zjistit, zda je dodrženo jedno z pravidel financování–dlouhodobý majetek by měl být kryt dlouhodobými zdroji, krátkodobý majetek by měl být financován krátkodobým kapitálem. V případě vlastního kapitálu se jedná o dlouhodobý zdroj, neboť se nikomu nesplácí. Z cizích zdrojů se za dlouhodobý kapitál považují rezervy a dlouhodobé závazky. Poměřením procentuálního podílu dlouhodobých zdrojů na pasivech a dlouhodobého majetku na aktivech zjistíme, že v letech 2006 a 2007 postačuje dlouhodobý kapitál na financování stálých aktiv a dlouhodobých pohledávek, od roku 2008 je jeho výše nedostačující a dlouhodobý majetek je kryt i z krátkodobých zdrojů.

8.2 Horizontální a vertikální analýza výkazu zisku a ztráty

Tabulka 13: Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty vztažená k běžnému období v letech 2007 - 2009

Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty vztažená k běžnému období	2007		2008		2009	
	Rozdíl	Tempo růstu	Rozdíl	Tempo růstu	Rozdíl	Tempo růstu
Tržby za prodej zboží	1 797	X	-526	-29,27%	-325	-25,57%
Náklady vynaložené na prodané zboží	1 797	X	-526	-29,27%	-325	-25,57%
Výkony	32 522	50,50%	-3 972	-4,10%	-3 662	-3,94%
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	32 522	50,50%	-3 972	-4,10%	-3 662	-3,94%
Výkonová spotřeba	26 770	71,36%	-4 058	-6,31%	-6 134	-10,18%

Spotřeba materiálu a energie	24 765	89,56%	-1 894	-3,61%	-6 506	-12,88%
Služby	2 005	20,33%	-2 164	-18,23%	372	3,83%
Přidaná hodnota	5 752	21,40%	86	0,26%	2 472	7,56%
Osobní náklady	6 825	32,77%	-2 036	-7,36%	1 849	7,22%
Mzdové náklady	4 881	32,59%	-1 208	-6,08%	1 741	9,34%
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	1 719	33,10%	-808	-11,69%	9	0,15%
Sociální náklady	225	34,25%	-20	-2,27%	99	11,48%
Daně a poplatky	-19	-24,68%	24	41,38%	29	35,37%
Odpisy majetku	1 608	56,30%	1 594	35,71%	-678	-11,19%
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	64	56,14%	-116	-65,17%	50	80,65%
Tržby z prodeje majetku	56	49,12%	-108	-63,53%	50	80,65%
Tržby z prodeje materiálu	8	X	-8	-100,00%	0	X
Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu	0	X	61	X	-61	-100,00%
Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních N příštích období	-928	-202,62%	635	135,11%	-719	-435,76%
Ostatní provozní výnosy	-221	-36,29%	4	1,03%	198	50,51%
Ostatní provozní náklady	119	35,21%	2	0,44%	-38	-8,28%
Provozní výsledek hospodaření	-2 010	-65,92%	-306	-29,45%	2 338	318,96%
Výnosové úroky	73	1460,00%	19	24,36%	-94	-96,91%
Nákladové úroky	790	141,07%	-867	-64,22%	-38	-7,87%
Ostatní finanční výnosy	59	X	-58	-98,31%	0	0,00%
Ostatní finanční náklady	123	208,47%	80	43,96%	-169	64,50%
Finanční výsledek hospodaření	-781	(127,20%)	748	(-53,62%)	113	(-17,47%)
Daň z příjmů za běžnou činnost	-1 187	-158,69%	518	118,00%	508	643,04%
splatná	-817	-109,22%	69	100,00%	226	X
odložená	-370	X	449	121,35%	282	356,96%

Výsledek hospodaření za běžnou činnost	-1 604	-95,08%	-76	-91,57%	1 943	27757,14%
Výsledek hospodaření za účetní období	-1 604	-95,08%	-76	-91,57%	1 943	27757,14%
Výsledek hospodaření před zdaněním	-2 791	-114,62%	442	124,16%	2 451	2850,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 14: Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty vztážená k běžnému období v letech 2010 -2011

Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty vztážená k běžnému období	2010		2011	
	rozdíl	tempo růstu	rozdíl	tempo růstu
Tržby za prodej zboží	-733	-77,48%	1 133	531,92%
Náklady vynaložené na prodané zboží	-733	-77,48%	1 133	531,92%
Výkony	307	0,34%	8 498	9,49%
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	307	0,34%	8 498	9,49%
Výkonová spotřeba	-1 052	-1,94%	4 507	8,50%
Spotřeba materiálu a energie	-1 081	-2,46%	4 218	9,82%
Služby	29	0,29%	289	2,86%
Přidaná hodnota	1 359	3,86%	3 991	10,92%
Osobní náklady	1 211	4,41%	2 769	9,66%
Mzdové náklady	567	2,78%	1 857	8,86%
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	607	9,93%	851	12,66%
Sociální náklady	37	3,85%	61	6,11%
Daně a poplatky	-21	-18,92%	87	96,67%
Odpisy majetku	-1 169	-21,73%	157	3,73%
Tržby z prodeje dlouhodobého maj. a mat.	48	42,86%	-32	-20,00%
Tržby z prodeje majetku	48	42,86%	-32	-20,00%
Tržby z prodeje materiálu	0	X	0	X
Zůstatková cena prodaného maj. a mat.	0	X	0	X

Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	828	149,46%	359	131,02%
Ostatní provozní výnosy	-338	-57,29%	73	28,97%
Ostatní provozní náklady	145	34,44%	-31	-5,48%
Provozní výsledek hospodaření	75	2,44%	691	21,96%
Výnosové úroky	18	600,00%	-20	-95,24%
Nákladové úroky	-38	-8,54%	-38	-9,34%
Ostatní finanční výnosy	-1	-100,00%	1	X
Ostatní finanční náklady	193	207,53%	110	38,46%
Finanční výsledek hospodaření	-138	25,84%	-91	13,54%
Daň z příjmů za běžnou činnost	-99	-16,87%	130	26,64%
splatná	132	58,41%	291	81,28%
odložená	-231	-63,99%	-161	-123,85%
Výsledek hospodaření za běžnou činnost	36	1,85%	470	23,67%
Výsledek hospodaření za účetní období	36	1,85%	470	23,67%
Výsledek hospodaření před zdaněním	-63	-2,48%	600	24,25%

Zdroj: Vlastní zpracování

Nahlédneme-li do původních výkazů zisků a ztrát, zjistíme, že většinu výnosů představují tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb. Tržby za prodej zboží i ostatní tržby jsou minimální. Tržby za prodej zboží nebyly v roce 2006 vykázány, proto tempo růstu nelze vypočítat. Tempo růstu tržeb od roku 2008 až do roku 2010 vykazuje zápornou hodnotu, tržby klesají. V roce 2010 vidíme největší propad, v roce 2011 tržby poprvé vzrostly, a to o 532 % oproti roku 2010. Náklady na prodané zboží jsou totožné s tržbami, protože společnost nezískává žádnou marži z plnění pro mateřskou společnost. Tržby za prodej výrobků a služeb z hlediska vývoje mají zvyšující se tendenci jen do roku 2007, následuje jejich propad, a to do roku 2009. Od roku 2010 opět mírně rostou. Přidaná hodnota podniku vykazuje ve všech obdobích kladnou částku. Podíváme-li se na absolutní hodnoty uvedené ve výkazu, vidíme, že tržby dosahují vyšších hodnot než náklady na tento sortiment. Z horizontální analýzy lze vyčíst skutečnost, že klesající tržby jsou doprovázeny

poklesem nákladů, a to rychlejším tempem, jako je tomu v roce 2008, kdy výkonová spotřeba poklesla o více než 2 procentní body než výnosy. V roce 2009 je situace pro podnik ještě lepší. 4 % pokles tržeb je doprovázen 10 % poklesem spotřeby. V roce 2010 tržby vzrostly a náklady poklesly oproti minulému období. Rychlejší tempo růstu tržeb než nákladů v roce 2011 zapříčinil také kladnou přidanou hodnotu. Pouze v roce 2007 je tempo růstu výkonové spotřeby rychlejší než tempo růstu tržeb. Diference tržeb v tomto období ale vykazuje vyšší hodnotu než rozdíl ve spotřebě, proto i v tomto období podnik dosahuje také kladné přidané hodnoty. Z výše uvedeného lze učinit závěr, že ke kladné přidané hodnotě dochází vlivem dobrého řízení nákladů firmy, které sníží negativní dopad v případě propadu tržeb.

V ideálním případě by tempo růstu výnosů mělo být rychlejší než tempo růstu aktiv. Provedeme tedy horizontální analýzu celkových tržeb z hlavní činnosti, které jsou vyčísleny v tabulce č. 16 a porovnáme jejich tempo růstu s tempem růstu aktiv. Tohoto ideálního stavu nedosahuje rok 2007, kdy tempo růstu aktiv je 77,57 % a tempo růstu výnosů 53,29 %. V letech 2008 – 2010 dochází k poklesu aktiv i výnosů, aktiva klesají rychlejším tempem, což je pozitivní situace. Například v roce 2009 poklesly aktiva na 90 % hodnoty roku 2008, ale tržby poklesly na 95 % hodnotu minulého období. V roce 2011 se tempo růstu aktiv zvýšilo o 7,19 % a tempo růstu tržeb o 10,72 %.

Vyšší pozornost při analýze výkazu zisku a ztráty musí být věnována položkám, které vykazují zápornou hodnotu či přecházejí z červených čísel do černých či naopak. Změna stavu rezerv v roce 2007 byla záporná ve výši 928 tis. Kč, protože v roce 2006 činily 458 tis. a v roce 2007 byl výsledek záporný ve výši 470 tis. Kč. Tempo růstu se následně vypočte jako absolutní hodnota rozdílu položek dělená položkou v roce 2006. Tempo růstu v tomto analyzovaném roce vykazovalo tedy pokles o 202,62 %. V kulatých závorkách je uvedeno takové tempo růstu, kde jeho zvýšení znamená zvýšení položky do záporná. Tento případ nalezneme u finančního výsledku hospodaření. Vzhledem k tomu, že absolutní ukazatele vykazují zápornou hodnotu, tak to, že výsledek hospodaření se zvýšil o 120 % v roce 2007 oproti roku 2006 to znamená, že se prohloubila ztráta. Naopak v roce 2008 vykazuje tempo růstu zápornou hodnotu, což znamená, že ztráta se snížila o 53,62 % oproti minulému roku.

Pro zjištění procentního podílu jednotlivých položek na určitém celku opět využijeme vertikální analýzy. Jak již bylo řečeno, u vertikální analýzy není základna jednoznačná. Při těchto analýzách dochází například k rozdělení výkazu na náklady a výnosy

a následnému zjištění jednotlivých nákladových položek na celkových nákladech a podílu dílčích výnosů na celkových výnosech. Nebo je analýza vztažena k celkovým tržbám, tedy například jak se podílí výkonová spotřeba na celkových tržbách apod. Jelikož společnost Taconova s. r. o. nevykazuje obchodní marži a tržby z prodeje zásob nedosahují vysokých hodnot, jako základnu jsem zvolila pouze tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, jejichž vývoj vzhledem k vykazovaným hodnotám i charakteru podniku považuji za nejdůležitější. Finanční činnost podniku není hlavním cílem podnikání, proto jsem vertikální analýzu zúžila pouze na analýzu těch položek provozního činnosti, jejichž podíl na tržbách je alespoň v jednom roce jednoprocentní.

Tabulka 15: Vertikální analýza podílu položek hlavní činnosti na výkonech podniku

Vertikální analýza - podíl položek hlavní činnosti na výkonech podniku						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Výkony	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Tržby za prodej vl. výrobků a služeb	100,0%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Výkonová spotřeba	58,26%	66,33%	64,80%	60,59%	59,20%	58,67%
Spotřeba materiálu a energie	42,94%	54,08%	54,36%	49,30%	47,92%	48,07%
Služby	15,32%	12,25%	10,44%	11,29%	11,28%	10,60%
Přidaná hodnota	41,74%	33,67%	35,20%	39,41%	40,80%	41,33%
Osobní náklady	32,34%	28,53%	27,56%	30,76%	32,01%	32,06%
Mzdové náklady	23,26%	20,49%	20,06%	22,84%	23,39%	23,26%
Náklady na soc. zab. a zdrav. poj.	8,06%	7,13%	6,57%	6,85%	7,50%	7,72%
Sociální náklady	1,02%	0,91%	0,93%	1,08%	1,11%	1,08%
Odpisy majetku	4,43%	4,61%	6,52%	6,03%	4,70%	4,45%
Provozní výsledek hospodaření	4,73%	1,07%	0,79%	3,44%	3,51%	3,91%

Zdroj: Vlastní zpracování

Výkonová spotřeba je v analyzovaných letech zhruba stejná, pohybuje se v rozmezí 58 – 67 procentního podílu na výkonech podniku a dominantní postavení zde zaujímá spotřeba materiálu a energie. Vzhledem k tomu, že tato nákladovost tržeb nevykazuje jednoznačný trend, ani přidaná hodnota nemá určitý směr. Za pozitivní můžeme považovat

situaci, že rok 2006 a rok 2011 vykazuje stejný podíl mzdových nákladů na tržbách, a to i přes to, že počet zaměstnanců byl v roce 2011 vyšší o 6 pracovníků.

Protože analýza zisku patří k jedné z nejdůležitějších, následující tabulka sumarizuje podíl jednotlivých typů zisku a jejich činitele na výkonech podniku.

Tabulka 16: Podíl jednotlivých typů zisku a souvisejících položek na výkonech podniku

Druh položky v tis. Kč	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Výkony	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Provozní výsledek hospodaření	4,73%	1,07%	0,79%	3,44%	3,51%	3,91%
Finanční výsledek hospodaření	-0,95%	-1,44%	-0,70%	-0,60%	-0,75%	-0,78%
Zisk před zdaněním (EBT)	3,78%	-0,37%	0,09%	2,84%	2,76%	3,13%
Daně	1,16%	-0,45%	0,08%	0,66%	0,54%	0,63%
Čistý zisk (EAT)	2,62%	0,09%	0,01%	2,18%	2,22%	2,50%
Nákladové úroky	0,87%	1,39%	0,52%	0,50%	0,45%	0,38%
Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)	4,65%	1,03%	0,61%	3,34%	3,22%	3,51%
Odpisy	4,43%	4,61%	6,52%	6,03%	4,70%	4,45%
Zisk před úroky, odpisy a zdaněním (EBIDTA)	9,09%	5,63%	7,13%	9,37%	7,92%	7,96%
Rezervy a opravné položky	0,71%	-0,48%	0,18%	-0,62%	0,31%	0,65%
EBT bez vlivu rezerv a opravných položek	4,49%	-0,85%	0,27%	2,22%	3,07%	3,78%

Zdroj: Vlastní zpracování

Rentabilita tržeb, ať už měřená jakýmkoliv druhem zisku je nejvyšší v roce 2006. Nejnižší rentabilitu tržeb vykazují roky 2007 a 2008. Rentabilitou se mimo jiné bude blíže zabývat následující kapitola, která pro analýzu podniku používá rozdílové a poměrové ukazatele.

9 Analýza poměrových a rozdílových ukazatelů

Poměřením položek mezi sebou získáme další informace o finanční situaci podniku. Analýza je opět zaměřena na vývoj v čase. Cílem není pojmout veškeré poměrové ukazatele a jejich druhy, pak by se analýza stala nepřehlednou. Ve vzorcích budou použity základní položky bez modifikací. Výsledky jednotlivých ukazatelů v letech budou pro přehlednost interpretovány v tabulkách.

9.1 Analýza ukazatelů rentability

Tato analýza je vhodná pro zjištění, jakého efektu z majetku společnost dosáhla v daných letech. Poměruje zisk s určitými zdroji podniku, jichž bylo užito k jeho dosažení. V této práci je pozornost věnována rentabilitě aktiv, tržeb a rentabilitě vlastního kapitálu, jejichž výsledky jsou uvedeny níže.

Tabulka 17: Základní ukazatele rentability společnosti v letech 2006 - 2011

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ROA s EAT	4,57%	0,13%	0,01%	4,56%	4,92%	5,68%
ROA s EBIT	8,12%	1,52%	1,20%	6,98%	7,14%	7,96%
ROS s EAT	2,62%	0,08%	0,01%	2,16%	2,21%	2,47%
ROS s EBIT	4,65%	1,01%	0,60%	3,30%	3,21%	3,46%
ROE	10,64%	0,52%	0,04%	10,90%	9,99%	11,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vývoj výnosností podniku lze rozdělit na dvě etapy. V prvních třech letech dochází převážně k jejímu poklesu, v následujících letech vykazují ukazatele rentability buď rostoucí trend, nebo určitou stabilizaci, jako například rentabilita tržeb. V letech 2007 a 2008 byl zisk společnosti velmi nízký a současně vzrostla hodnota aktiv díky investování do budov. Výnosnost aktiv je v tomto období velmi nízká. Tržby v tomto roce vykazovaly vysokou hodnotu, proto i podíl zisku na tržbách je velmi nízký. V letech 2009 – 2011 je zisk oproti první etapě vysoký, velikost aktiv i tržeb relativně stabilní. ROS a ROA vykazuje v těchto letech vyšších procentních podílů, což je pozitivní situace.

Jaký výnos přináší vložený kapitál udává rentabilita vlastního kapitálu. Jde o velmi sledovaný ukazatel, je známkou výkonnosti podniku. Zajímá investory, protože požadují vyšší výnos, než by mohly získat z alternativního investování za stejného rizika.

V rámci vnitropodnikové analýzy lze provést rozklad ukazatele vlastního kapitálu za použití čistého zisku. Tato metoda je vhodná pro zjišťování, v jaké výši rentabilitu ovlivňuje marže podniku (rentabilita tržeb) či obrat aktiv, který udává, kolikrát se aktiva obrátí za dané účetní období. Dále je zde patrný vliv finanční páky, tedy vyjádření vlivu cizích zdrojů na výnosnost vlastního kapitálu. Pro komparaci s jinými podniky není tento rozklad doporučován, neboť nebere v úvahu vliv struktury financování podniku. Srovnávané podniky by musely mít stejný poměr vlastního a cizího kapitálu.

Tabulka 18: Rozklad ROE při použití čistého zisku

ROE pro majitele	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Finanční páka	2,33	4,11	2,97	2,39	2,03	1,94
ROS s EAT	2,62%	0,08%	0,01%	2,16%	2,21%	2,47%
Obrat aktiv	1,75	1,51	1,99	2,11	2,23	2,30
ROS * obrat = ROA	4,57%	0,13%	0,01%	4,56%	4,92%	5,68%
ROA * fin. páka = ROE	10,64%	0,52%	0,04%	10,90%	9,99%	11,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Celková výše zdrojů převyšuje objem vloženého kapitálu nejvýše v roce 2007. Čím vyšší je finanční páka, tím více podnik využívá cizích zdrojů k financování. V roce 2007 měla společnost nejvyšší nákladové úroky, z čehož plyne úvěrové financování od mateřské společnosti. Aby finanční páka působila kladně na rentabilitu vlastního kapitálu, musí výnosnost aktiv být vyšší než náklady na cizí kapitál, což v případě analyzovaného podniku není vždy dodrženo. Úroková míra od mateřské společnosti činí po celou dobu 5 %. Těto hodnoty ROA v případě použití čistého zisku u marže dosahuje pouze v posledním roce. Proto i při vysoké finanční páce má společnost většinou nízkou výnosnost vlastního kapitálu. Pokud není rentabilita tržeb v potřebné výši, je třeba vysoký obrat aktiv, aby jejich výnosnost dosahovala uspokojivých hodnot. V roce 2007 a 2008 dosahuje podnik nízké výnosnosti vlastního kapitálu díky nízké rentabilitě tržeb. Obrat

aktiv je od roku 2007 v rostoucím trendu, což je pozitivní situace. Podnik by měl pro zlepšení situace zvýšit ziskovou marži.

Pro větší využití existuje druhý typ rozkladu ROE pracující se ziskem před úroky a zdaněním. Vychází z toho, že dochází k poměřování celkové bilanční sumy, v čitateli musí být tedy zisk nejen pro majitele, ale i stát a věřitele.

Tabulka 19: Rozklad ROE při použití zisku před úroky a zdaněním

ROE pro majitele, věřitele, stát						
Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Daňové břemeno	69,28%	-23,31%	8,14%	76,86%	80,27%	79,90%
Zisková marže	4,65%	1,01%	0,60%	3,30%	3,21%	3,46%
Obrat aktiv	1,75	1,51	1,99	2,11	2,23	2,30
ROA	8,12%	1,52%	1,20%	6,98%	7,14%	7,96%
Úrokové břemeno	0,81	-0,36	0,15	0,85	0,86	0,89
Pákový ukazatel	2,33	4,11	2,97	2,39	2,03	1,94
Složená finanční páka	1,89	-1,47	0,45	2,03	1,74	1,73
ROE	10,64%	0,52%	0,04%	10,90%	9,99%	11,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Rentabilita vlastního kapitálu se rozpadá na 3 části. Jaký díl ze zisku před zdaněním zůstane firmě po zaplacení daní určuje daňové břemeno. V roce 2007 dosahuje záporné hodnoty, protože podnik dosáhl ztráty před zdaněním. Díky transformaci položek na daňový základ, zejména vynětím účetních rezerv dosahuje čistý výsledek hospodaření zisku. Při použití EBITU dosahuje ROA vyšších hodnot než v předchozím rozkladu. Skládá se opět ze ziskové marže, která je použitím jiného typu zisku také ovlivněna a obratu aktiv. Oproti předchozímu rozkladu na ROE působí nejen finanční páka, ale také úrokové břemeno, které poměřuje EBT a EBIT. Čím vyšší jsou nákladové úroky, tím nižší je tato hodnota a působí negativně na velikost ROE. Díky tomu je patrné, jak finanční struktura podniku ovlivňuje velikost ROE. Kdyby podnik používal k financování pouze vlastní kapitál, ukazatel ROA je roven ukazateli ROE. Složená finanční páka je tím vyšší, čím vyšší jsou oba ukazatele. Pokud její hodnota je vyšší než 1, finanční páka působí

pozitivně na ROE, v opačném případě ROE snižuje. Opět je důležitá velikost úrokové sazby a rentabilita aktiv. V roce 2007 a 2008 dochází k negativnímu působení pákového efektu a s rostoucí mírou zadluženosti ROE klesá. Snahou společnosti by měla být větší rentabilita aktiv a diference mezi touto výnosností a náklady na cizí kapitál, nižší daňové zatížení získané optimalizací kapitálové struktury a optimálně zvýšit zadluženost, ale bez zhoršení platební schopnosti.

9.2 Analýza ukazatelů zadluženosti

Na jednu stranu může zadluženost přispívat ke zvýšení rentability vlastního kapitálu, na druhou stranu se zvyšuje riziko předlužení podniku. Optimální zadluženost je dána působením finanční páky. Substitucí vlastního kapitálu za cizí zdroje dochází ke snižování nákladů na kapitál, ale pouze do určitého bodu. Při negativním působení finanční páky dluhy překročily optimální mez, náklady kapitálu se zvyšují z důvodu rostoucí úrokové míry díky rizikové přirážce a rentabilita firmy se snižuje. Mezi základní ukazatele patří celková zadluženost, míra zadluženosti, úrokové krytí i dlouhodobá zadluženost.

Tabulka 20: Ukazatele zadluženosti, finanční a majetkové struktury

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Celková zadluženost	56,92%	75,04%	66,28%	57,76%	50,64%	48,31%
Kvóta vlastního kapitálu	43,08%	24,96%	33,72%	42,24%	49,36%	51,69%
Míra zadluženosti	1,32	3,08	1,97	1,38	1,03	0,94
Míra finanční samostatnosti	0,76	0,32	0,51	0,72	0,97	1,07
Podíl dlouhodobých cizích zdrojů na dlouhodobých zdrojích	49,78%	73,42%	59,61%	49,45%	42,61%	40,77%
Podíl dlouhodobých cizích zdrojů na cizích zdrojích	74,85%	89,58%	75,03%	70,92%	72,26%	73,59%
Úrokové krytí	X	16,85	569,00	2982,00	X	3443,00
Krytí dlouhodobého majetku vlastním kapitálem	0,58	0,33	0,38	0,47	0,53	0,57
Krytí dlouhodobého majetku dlouhodobými zdroji	1,15	1,25	0,93	0,93	0,92	0,97

Zdroj: Vlastní zpracování

Vzhledem k nárůstu závazků k mateřské společnosti v roce 2007 vzrostla celková zadluženost podniku. Majetek je financován ze 75 % cizím kapitálem. Při této finanční struktuře měla finanční páka negativní dopad na rentabilitu vlastního kapitálu, byla překročena optimální mez a vysoký podíl cizích zdrojů je destabilizujícím prvkem. Cizí zdroje v tomto roce jsou třikrát větší než vlastní kapitál. Na druhou stranu vývoj míry zadluženosti v čase je pozitivní, riziko pro věřitele klesá s míra finanční samostatnosti je stále lepší. Dlouhodobé zdroje financování jsou z hlediska nákladů dražší variantou financování, ale méně rizikové, než financování krátkodobým kapitálem. Společnost dává přednost této méně rizikové formě, krátkodobé zdroje nepřesahují 30 % celkových dluhů. Schopnost podniku splácet dluhy je velice dobrá, pokud by úrokové krytí dosahovalo hodnoty 1, zisk podniku stačí na splácení úroků, ale stát a věřitelé by uspokojeni nebyly. Doporučovaná minimální hodnota úrokového krytí je 5. Ukazatel krytí dlouhodobého majetku vlastním kapitálem je ve sledovaném období vždy nižší než 1, což znamená používání cizího kapitálu a podnik tedy dává přednost výnosu před finanční stabilitou. Vzhledem k vývoji této veličiny není ohroženo podnikání firmy. Ukazatel krytí dlouhodobých aktiv dlouhodobými zdroji se pohybuje kolem 1, je tedy ve své strategii financování spíše neutrální, nepreferuje levnější rizikový kapitál, ani dražší méně rizikové zdroje. Pokud hodnota klesla pod 1, podnik je podkapitalizován, část dlouhodobých aktiv je kryta krátkodobými závazky a čistý pracovní kapitál bude v těchto letech záporný. Opačná situace je v prvních dvou letech, kdy část oběžného majetku financuje dlouhodobý zdroj. Z hlediska rizika je tato situace nejbezpečnější díky vzniklé rezervě.

9.3 Analýza ukazatelů likvidity a pracovního kapitálu

Z důvodu lepší vypovídací schopnosti o finanční stabilitě nebudou v ukazatelích likvidity zahrnuty pohledávky po lhůtě splatnosti

Tabulka 21: Ukazatele likvidity a finanční stability

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Běžná likvidita	1,77	3,33	0,64	0,62	0,43	0,75
Rychlá likvidita	1,77	3,25	0,60	0,62	0,43	0,75
Peněžní likvidita	1,39	2,93	0,36	0,51	0,14	0,40
Čistý pracovní kapitál	4046	11909	-2828	-2712	-3234	-1396
Krát. finanční stabilita	43,38%	69,94%	-56,54%	-60,74%	-132,92%	-33,88%

Čistý peněžně-pohledávkový fond	4046	11539	-3119	-2712	-3234	-1396
Čisté pohotovité prostředky	2042	9902	-5038	-3498	-4891	-3324

Zdroj: Vlastní zpracování

Podnik nevykazuje žádné zásoby a v určitých letech nemá ani dlouhodobé pohledávky. Běžná a pohotová likvidita se od sebe příliš neliší a nedostačující jsou jejich hodnoty menší než jedna. V těchto letech je čistý pracovní kapitál i peněžně-pohledávkový fond záporný, což vyjadřuje nesolventnost podniku. Od roku 2008 může mít společnost problémy vyrovnat své dluhy. Kladná výše čistého pracovního kapitálu znamená, že společnosti by po zaplacení krátkodobých závazků zbyl majetek na provoz podniku. Čím je hodnota vyšší, tím větší „finanční polštář“ společnost vlastní. Příliš vysoká likvidita vykázaná v roce 2007 je neefektivní a dochází k příliš drahému financování na nízké výnosnosti. Peněžní likvidita z hlediska doporučených hodnot je nižší pouze v roce 2010. Je třeba si uvědomit, že jde o hodnoty k určitému datu, nemuselo k platebním potížím vůbec dojít, firma má na konci roku zaplacené veškeré krátkodobé závazky do lhůty splatnosti. V následujícím roce je peněžní likvidita opět v normě. Od roku 2008 je krátkodobý finanční majetek společnosti nižší než krátkodobé závazky. Pro kvalitnější analýzu peněžního fondu by bylo potřeba znát okamžitě splatné závazky. V roce 2008 – 2011 finanční zázemí společnosti příliš dobré nebylo. Podíl velikosti „finančního polštáře“ by měl dosahovat minimálně 1/3, jinak je krátkodobá finanční stabilita ohrožena. Firma by měla v budoucích letech věnovat větší pozornost zejména řízení krátkodobého finančního majetku, provádět krátkodobé finanční plánování a porovnat přínosy vysoké rentability na úkor špatné krátkodobé finanční stability, která je důležitá nejen pro chod podniku, ale i investory a věřitele a odráží budoucí riziko platební neschopnosti.

9.4 Analýza ukazatelů aktivity

Tabulka 22: Analýza ukazatelů aktivity

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vázanost celkových aktiv	0,57	0,66	0,50	0,47	0,45	0,43
Obrat celkových aktiv	1,75	1,51	1,99	2,11	2,23	2,30
Doba obratu pohledávek	11,20	7,79	8,49	3,14	6,64	6,98
Doba obratu krátkodobých závazků	29,52	18,67	29,92	28,63	22,72	19,97

Obratový cyklus peněz	-18,31	-10,88	-21,43	-25,50	-16,07	-12,99
Doba obratu celkových pohledávek z obchodního styku	10,85	0,28	0,28	0,03	0,01	0,48
Doba obratu celkových závazků z obchodního styku	11,34	9,27	13,21	16,83	11,14	5,61
Doba obratu externích pohledávek z obchodního styku	0,19	0,49	0,35	0,01	0,00	0,05
Doba obratu externích závazků z obchodního styku	41,33	16,29	16,55	4,46	0,63	0,61

Zdroj: Vlastní zpracování

Čím nižší je vázanost aktiv, tím je situace v podniku lepší a s daným majetkem je dosahováno vyšších tržeb. Vývoj tohoto ukazatele je velmi pozitivní a dochází k expanzi podniku, aniž by musely být zvyšovány finanční zdroje. Celková aktiva se za účetní období obrátila nejméně v roce 2007, nejvyšší počet obrátek vykazuje rok 2011. V žádném analyzovaném období podnik nemá vysokou majetkovou vybavenost a nedochází k neefektivitě v užívání aktiv. Délku splatnosti celkových pohledávek charakterizuje jejich doba obratu. Úhrada pohledávky v roce 2007 trvá průměrně 11 dnů od jejího vzniku, v roce 2009 pouze 3 dny. Doba úhrady závazků se pohybuje v analyzovaných letech od 19 do 30 dnů.

Dle mého názoru je vhodnější použít vzorce, které se budou týkat pouze obchodního styku. Výše uvedené hodnoty jsou ovlivněny například odloženou daňovou pohledávkou či závazkem a ostatními položkami, u nichž se nečeká na jejich úhradu. Pro nedostatek informací z oblasti členění tržeb na tržby na obchodní úvěr a na tržby v hotovosti byly v tomto vzorci použity průměrné denní tržby za prodej zboží, výrobků a služeb. Pro zvýšení vypovídací schopnosti vzorec pracuje namísto se stavem pohledávek a závazků na konci účetního období s průměrnými pohledávkami a závazky. Pro zjištění průměrů položek v roce 2006 bylo nutné nahlédnout do účetní závěrky roku 2005, kde jsou vykázány krátkodobé pohledávky z obchodního styku ve výši 3865 tis. Kč, závazky 1355 tis. Kč a tržby 45311 tis. Kč. Pohledávky se v této situaci splatí za necelý den, vyjma roku 2006 díky vysoké hodnoty položky na začátku období. Pro úhradu krátkodobých závazků z obchodního styku společnost potřebuje 6 – 17 dnů.

Snahou každého podniku je, aby doba obratu pohledávek byla kratší než doba obratu závazků, protože využití obchodního úvěru s sebou nepřináší většinou náklady na kapitál. V případě společnosti Taconova Production je významnou obchodní protistranou její ovládající osoba, která jistě nemá důvod snažit se v těchto obchodech o totéž a tím ohrozit platební schopnost své jednotky. Proto považují za významné provést modifikovanou analýzu dob obratu, kde do tržeb budou vstupovat pouze tržby od externích odběratelů a průměrné krátkodobé pohledávky a závazky z obchodního styku se budou týkat také pouze externích obchodních partnerů. Krátkodobé pohledávky a závazky vůči Taconova Production AG byly vykázány pouze začátkem roku 2006, ostatní průměry dosahují stejných hodnot. Doba obratu pohledávek je stále na dobré nízké úrovni a v externím prostředí společnost využívá krátkodobých dodavatelských úvěrů v mnohem delším časovém okamžiku v prvních třech letech. I tuto analýzu považují pouze za orientační, protože srovnávat tržby, které jsou vykazovány bez DPH s pohledávkami a závazky v celkové hodnotě je diskutabilní. Pokud firma obchoduje pouze s tuzemskem a všechny její činnosti podléhají stejné sazbě DPH, doba obratu je na straně pohledávek i závazků ovlivněna jedním koeficientem a výsledná doba obratu má vypovídací schopnost správnou. Pokud činnosti budou různorodé, osvobozené od DPH či bude docházet k mezinárodním obchodům a do analýzy doby obratu budou vstupovat zásoby, je lepší položky pohledávek a závazků očistit od jednotlivých sazeb daně. V případě společnosti Taconova Production, s. r. o. nejsou k dispozici informace o obchodech pro tuto modifikovanou úpravu.

9.5 Ukazatele provozní činnosti

Z horizontální analýzy výkazu zisků a ztrát je patrné, že vyjma roku 2008 docházelo k růstu osobních nákladů, například v roce 2011 o 9,66 % oproti roku 2010. Protože docházelo i k růstu přidané hodnoty, tak nákladovost přidané hodnoty se v roce 2011 snížila ze 78,45 % na 77,56 %. Výkonnost ve vztahu k nákladům na zaměstnance vykazuje po analyzované období stabilní vývoj. Produktivita práce z přidané hodnoty od roku 2008 významně roste. V roce 2006 činí přidaná hodnota na jednoho zaměstnance 302 033 Kč, v posledním roce 426 750 Kč. Pro výpočet mzdové produktivity byla opět použita přidaná hodnota. Od roku 2009 převládá růst přidané hodnoty nad růstem mzdových nákladů a dochází k pozitivnímu vývoji tohoto ukazatele. V každém případě by měla platit zásada, že rostoucí osobní náklady na zaměstnance doprovází rostoucí přidaná hodnota na zaměstnance a produktivita práce.

Tabulka 23: Ukazatele provozní činnosti

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Výkonnost ve vztahu k nákladům na zaměstnance	77,47%	84,73%	78,29%	78,04%	78,45%	77,56%
Produktivita práce (v tis. Kč)	302,03	283,77	355,64	386,71	406,11	426,75
Roční průměrná mzda (v tis. Kč)	168,27	172,67	202,71	224,07	232,86	240,15
Mzdová produktivita	1,79	1,64	1,75	1,73	1,74	1,78
Výnosy podniku	65125	99419	94770	90937	90238	99891
Náklady podniku	63438	99336	94763	88987	88252	97435
Nákladovost výnosů	0,9741	0,9992	0,9999	0,9786	0,9780	0,9754
Odepisovaný dlouhodobý majetek v pořizovacích cenách	53 980	80 851	77 476	78 858	82 101	80 532
Odepisovaný dlouhodobý majetek v zůstatkové ceně	22 636	45 585	39 938	36 482	36 088	33 367
Stupeň odepsanosti	41,93%	56,38%	51,55%	46,26%	43,96%	41,43%
Celkový dlouhodobý majetek v pořizovacích cenách	58835	83158	79762	80578	83864	86232
Produktivita dlouhodobého hmotného majetku	1,11	1,20	1,19	1,13	1,08	1,16

Zdroj: Vlastní zpracování

Zatíženost výnosů celkovými náklady je velice vysoká, ale v čase dochází v posledních letech k poklesu. Ukazatel stupně odepsanosti majetku vyjadřuje, na kolik procent v průměru je dlouhodobý majetek odepsán. Vzhledem k tomu, že v aktivech společnost vykazuje i dlouhodobý majetek, který není předmětem odepisování (zálohy na majetek, pozemky), považují za přesnější hodnoty tohoto majetku nezahrnovat do výpočtů. Ukazatel stupně opotřebovanosti vyjadřuje stárnutí majetku a je závislý na metodách odepisování a změnách ve velikosti stálých aktiv. Produktivita dlouhodobého majetku, která signalizuje velikost výnosů na jednu korunu vloženou do stálých aktiv pracuje s celkovými výnosy podniku. Pro přesnější vyjádření bych doporučovala za výnosy použít přidanou hodnotu či pracovat pouze s výnosy, které souvisí se stálými aktivy, vyčlenit výnosy z mimořádné činnosti apod. Snahou je o co nejvyšší hodnotu.

10 Altmanův model a Index důvěryhodnosti IN05

Pro hodnocení finanční situace podniku byl použit nejprve Altmanův model s vahami pro ostatní podniky. Čtvrtý ukazatel by měl obsahovat velikost tržní hodnoty vlastního kapitálu. Vzhledem k problému určit tuto položku lze použít modifikaci, která bude obsahovat účetní hodnotu vlastního kapitálu.

Tabulka 24: Altmanův model

Altmanův model		Součín ukazatele a vah v jednotlivých letech					
Ukazatel	Váhy	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ČPK/A	0,717	0,08	0,13	-0,04	-0,05	-0,06	-0,02
Ner.zisk/A	0,847	0,07	0,06	0,09	0,10	0,14	0,17
EBIT/A	3,107	0,25	0,05	0,04	0,22	0,22	0,25
VK/CZ	0,42	0,32	0,14	0,21	0,30	0,41	0,45
T/A	0,998	1,74	1,50	1,99	2,11	2,22	2,30
Výsledná hodnota		2,46	1,88	2,28	2,68	2,94	3,14

Zdroj: Vlastní zpracování

První ukazatel Z-skóre se týká informace o čistém pracovním kapitálu, tedy kolik prostředků má firma k dispozici po úhradě krátkodobých závazků, který je poměřen s celkovým majetkem. Výsledkem je odpověď na otázku, jaká část z majetku firmy skutečně pracuje. Podíl nerozděleného zisku na celkových zdrojích vyjadřuje druhý ukazatel. Ukazatel rentability aktiv je důležitý, proto jeho váhy jsou vysoké.

U firmy s výslednou hodnotou nad 2,9 není pravděpodobnost bankrotu. Je-li hodnota menší než 1,23, má subjekt silné finanční problémy a vysokou pravděpodobnost bankrotu. Firma mající výsledek v intervalu mezi těmito mezními hodnotami se nacházejí v tzv. šedé zóně, není možné provést jednoznační závěr, a proto je potřeba sledovat vývoj hodnot v čase. Společnost Taconova Production, s. r. o. je dle tohoto modelu od roku 2010 bez finančních obtíží. Ani v jednom období nebyl index pod minimální hranicí. Rok 2007 vykazuje nejnižší hodnotu, ale další vývoj je pozitivní.

Index IN05 se stejně jako Altmanův model skládá z dílčích částí, tedy ukazatelů a jejich koeficientů. Rozdílem oproti předchozímu modelu je skutečnost, že IN05 se zabývá také

vytvořenou hodnotou pro vlastníky. V České republice má jeho hodnota často vyšší význam.

Tabulka 25: Index důvěryhodnosti IN05

Index IN05		Součin ukazatele a vah v jednotlivých letech					
Ukazatel	Váhy	2006	2007	2008	2009	2010	2011
A/Cizí zdroje	0,13	0,23	0,17	0,20	0,23	0,26	0,27
EBIT/N úroky	0,04	0,21	0,03	0,05	0,27	0,28	0,37
EBIT/A	3,97	0,32	0,06	0,05	0,28	0,28	0,32
T/A	0,21	0,37	0,32	0,42	0,44	0,47	0,48
OA/KZ	0,09	0,16	0,30	0,06	0,06	0,04	0,07
Výsledná hodnota		1,29	0,88	0,77	1,27	1,33	1,51

Zdroj: Vlastní zpracování

Vzhledem k tomu, že platí bilanční pravidlo, první ukazatel nám napoví, jaká část celkových zdrojů je tvořena cizími zdroji, tedy zjistíme míru rizika vlastníků. Ukazatel poměřující EBIT s nákladovými úroky má přidělenou nejnižší váhu a vypovídá o vyjednávací síle vůči věřitelům. Jak aktiva dokáží generovat zisk je ukazatel rentability aktiv, který hraje v tomto modelu nejpodstatnější roli. Obrat aktiv, neboli kolik prostředků přináší zdroje majetku, je posledním kritériem. Pokud se firma nachází pod minimální hranicí 0,9, firma s 97% pravděpodobností spěje k bankrotu a se 76 % pravděpodobností žádnou hodnotu pro věřitele nevytváří. Společnost, jejíž hodnota je vyšší než 1,6 nejen že s 92 % pravděpodobností nezkrachuje, ale navíc s pravděpodobností ve výši 95 % vytváří hodnotu. Subjekt, který spadá do šedé zóny s 50 % může zbankrotovat a se 70 % pravděpodobností tvoří hodnotu.

11 Shrnutí výsledků a návrhy možných řešení

Z hlediska stavu majetku je patrné, že stálá aktiva hrají významnou roli z hlediska podílu na celkových aktivech firmy. Jelikož za analyzované období se netto hodnota dlouhodobého majetku zvýšila, došlo k investicím. Nejvyšší podíl na tomto růstu měly položky staveb a samostatných movitých věcí. Produktivita dlouhodobého majetku vykazuje ve všech obdobích hodnotu vyšší než jedna, majetek vytváří hodnotu. Nízký podíl oběžného majetku je částečně zapříčiněn také účtováním zásob od ovládané osoby na účty podrozvahové evidence. Stálá i oběžná aktiva vykazují stejný trend, po růstu těchto položek následuje v letech 2008 – 2010 jejich pokles, ve 2011 vykazují kladné tempo růstu. Na celkovou změnu aktiv působí nejen tempo růstu podpoložek, ale i jejich podíl na celkové bilanční sumě. Menší nárůst dlouhodobého majetku oproti růstu oběžných aktiv zapříčiní zpomalení celkového nárůstu aktiv, neboť jeho podíl na celku je výrazně nižší.

V rámci oběžných aktiv vykazuje krátkodobý finanční majetek vysoký podíl, ale od roku 2008 existuje převis krátkodobých závazků nad sumou krátkodobých pohledávek a finančního majetku, proto firma vykazuje horší ukazatele likvidity a čistý pracovní kapitál dosahuje záporných hodnot. Firma si tohoto problému nebyla vědoma nebo z určitých důvodů nemohla provést nápravu, neboť ukazatel likvidity ani v roce 2011 nedosahoval příznivých výsledků. Firma by se měla věnovat více řízení pracovního kapitálu, oblasti závazků a krátkodobého finančního majetku. I přes nepříznivou likviditu vykazuje firma závazky po lhůtě splatnosti jen v jednom období a v zanedbatelné výši a při použití bankrotních modelů nebyla ani v tomto roce pod šedou zónou.

Z hlediska struktury financování cizí zdroje podniku převyšují po celé analyzované období vlastní kapitál, ale dochází k postupnému nahrazování dluhů vlastními zdroji, což je z hlediska platební schopnosti pozitivní. Čisté dluhy vykazují stále nižší hodnotu. I přes celkový pokles pasiv v letech 2009 a 2010 se vlastní kapitál zvyšuje. Absolutní růst vlastních zdrojů při konstantní výši základního kapitálu prozrazuje, že firma vykazuje zisk. Při rozboru zisku byla věnována pozornost také zisku očištěnému o rezervy, které patří mezi faktory ovlivňující výši výsledku hospodaření. Při členění zdrojů z hlediska času a jejich porovnání s majetkem podniku je vidět, že zlaté pravidlo financování týkající se dlouhodobého majetku a dlouhodobých zdrojů je splněno pouze do roku 2007. V dalších letech je podnik mírně podkapitalizován.

Podnik nevykazuje obchodní marži, přidanou hodnotu tvoří rozdíl mezi výkony a výkonovou spotřebou a v analyzovaných letech je vždy kladná. Výkony jsou ovlivněny pouze změnou tržeb, protože nedochází ke změně zásob. I přes to, že tržby z prodeje výrobků a služeb vykazují nejen pomalejší tempo růstu či dokonce pokles, přidaná hodnota stále roste, a to díky rychlejšímu tempu poklesu nákladů. Společnost tedy vhodným způsobem řídí náklady a tím snižuje negativní dopad propadu tržeb.

Z hlediska ukazatelů rentability i zadluženosti jsou nejhoršími léty pro podnik rok 2007 a 2008, a to z důvodu negativního působení finanční páky, které nastává v případě, když výnosnost kapitálu je pod hranicí úrokové míry placené za cizí kapitál. V těchto letech je podnik více předlužen, než dovoluje optimální finanční struktura. V ostatních letech vykazuje složená finanční páka hodnotu vyšší než jedna, pozitivně působí na rentabilitu vlastního kapitálu. Rentabilitu také ovlivňuje velikost likvidity, která v roce 2007 je příliš vysoká a neefektivní z hlediska výnosnosti ve všech stupních. Na druhou stranu v tomto období je velice dobrá finanční stabilita a čistý pracovní kapitál dosahuje vysoké kladné hodnoty, podnik má vysokou rezervu v podobě „finančního polštáře“. Ani z hlediska analýzy aktivity není rok 2007 příliš příznivý, neboť vykazuje nejvyšší vázanost aktiv a nejnižší jejich obrat. I přes to, že v roce 2008 došlo ke snížení likvidity i zvýšení obratu celkových aktiv, tyto pozitivní skutečnosti pro zlepšení rentability vlastního kapitálu nestačily, neboť zisková marže a rentabilita aktiv vykazují velmi nepříznivé hodnoty.

Od roku 2009 dochází k nepatrnému zvyšování všech analyzovaných výnosností, vyjma rentability vlastního kapitálu, která v roce 2010 oproti předchozímu roku poklesla. Vysoký nárůst ROE v roce 2009 byl způsoben zlepšením rentability aktiv, a to jak vlivem zvýšení ziskové marže, tak zlepšením obratu aktiv a také vyšší velikostí složené finanční páky. V tomto roce se snížila celková zadluženost o téměř 10 procentních bodů a pozitivní trend vykazovala i vázanost celkových aktiv. Odplátou je nepříznivá situace v oblasti likvidity, kdy oběžná aktiva nestačí na pokrytí krátkodobých závazků, běžná a pohotová likvidita je nižší než jedna, čistý pracovní kapitál záporný a společnost je finančně nestabilní. Rok 2010 je z hlediska krátkodobé finanční stability nejhorší. Podnik má o 3,234 tis. Kč vyšší krátkodobé závazky než oběžného majetku. Vzhledem k tomu, že i v tomto období má společnost delší splatnost závazků než pohledávek, problém s likviditou reálně nemusel nastat.

Rok 2011 je z hlediska rentabilit, ukazatelů aktivity velice příznivý. Vázanost aktiv vykazuje nejnižší hodnotu, obrat aktiv vzrostl. Rentabilita tržeb i rentabilita aktiv

se zvýšila, úrokové břemeno i pákový ukazatel dosahují vysokých hodnot, výnosnost kapitálu je vyšší než náklady na cizí kapitál, proto i finanční páka dosahuje pozitivních hodnot a rentabilita vlastního kapitálu je nejvyšší v analyzovaném období. Likvidita, čistý pracovní kapitál a finanční stabilita vykazují stále nepříjemné výstupy, na druhou stranu je zde veliké zlepšení oproti předchozímu období. I v případě souhrnných ukazatelů je výsledná hodnota nejvyšší, Altmanův model vykazuje hodnotu 3,14 a index IN05 1,51.

Při rozboru pracovníků by mělo platit, že růst osobních nákladů na zaměstnance by měl být doprovázen rostoucí přidanou hodnotou na zaměstnance. Jednotkové osobní náklady po celé období rostly, ale přidaná hodnota na zaměstnance v roce 2007 poklesla. V tomto roce i mzdová produktivita vykazuje nejnižší hodnoty. Produktivita práce vykazuje v posledním roce 426,75 tis. Kč, mzdová produktivita hodnotu 1,78, což jsou nejlepší výsledky v analyzovaných letech. Osobní náklady se podílí na výkonech zhruba ve výši 30 %. Jelikož jde o nezanedbatelnou položku, považuji za správné provést v rámci podniku analýzu v personální oblasti. Například zhodnotit analýzu a vytíženost pracovních pozic apod. a dle výsledků optimalizovat počty pracovních míst. V úvahu stojí srovnání, zda by nebylo efektivnější některé nevýrobní profese přenechat externím dodavatelům. Snížením přebytečných zaměstnanců klesají nejen mzdové náklady, ale i povinné odvody v rámci zdravotního a sociálního pojištění aj.

Nikdy nelze, docílit toho, aby všechny ukazatele finanční analýzy vykazovaly nejlepších hodnot. Vysoká výnosnost s sebou přináší vysoké riziko, vysoká likvidita a platební schopnost přináší nízký výnos apod. Záleží na strategii podniku, zda preferuje agresivní či raději konzervativní přístup v podnikání. U firmy Taconova Production, s. r. o. se díky realizované investici v roce 2007 a zřejmě i kvalitnější analýze zlepšila situace. Problémem je nízká likvidita, na druhou stranu nedochází k vázání peněžních prostředků v oběžném majetku. Vysoká likvidita kvůli drahému financování také není dobrá. Je patrné, že společnost nemá příliš vysoké tržby od externích dodavatelů. Domnívám se, že úvaha o záměru vstoupit na nové trhy, alespoň v rámci okolí výrobního podniku by byla prospěšná. Lepším marketingem by mohly být navýšeny v budoucnu tržby, došlo by po určité období ke snižování nákladů díky efektu rozsahu z výroby a přidaná hodnota podniku by vzrostla. Došlo by ke zvýšení zisku a zlepšení ukazatelů, který s nim pracují. Zisková marže je dle mého názoru příliš nízká, pro podnik je sice hlavním partnerem ovládaná osoba, na druhou stranu plnění má být poskytováno za běžných obchodních podmínek.

12 Závěr

Cílem této práce bylo analyzovat položky účetních výkazů a následně provést rozbor dosažených výsledků, tedy finanční analýzu. Výsledky jednotlivých ukazatelů společnosti Taconova Production, s. r. o. byly srovnávány za jednotlivá období a zkoumaly se jejich vývojové tendence. Přednost časovému srovnání před komparací s konkurencí jsem dala z důvodu charakteristiky firmy. V dnešním podnikatelském prostředí neexistují identické firmy, které by byly pro komparaci vhodné, pokud nejde například z hlediska činnosti o oligopolistickou konkurenci. Dalším důvodem je skutečnost, že hlavní náplní činnosti společnosti Taconova s. r. o. je vyrábět pro mateřskou společnost. Konečné odběratele, marketing, distribuci a propagaci provádí zejména mateřská společnost ve Švýcarsku. Existují podniky s podobnou činností, například Aqua Industrial, s. r. o. v Olomouci či Windy s. r. o. z Liberce, ale z hlediska prostorového mají jiné cílové trhy.

Pro aplikaci finanční analýzy bylo nutné teoreticky zdůvodnit podstatu jednotlivých ukazatelů. Podrobná charakteristika modelů byla důležitá pro správnou aplikaci v praktické části. Finanční analýza absorbuje nedostatky účetního výkaznictví, a proto nemůže být o nic pravdivější. Nejen že účetní výkazy jsou zpracovány na bázi historického účetnictví, jsou ovlivněny legislativou a přípustnými účetními metodami, ale také nezohledňují např. kvalitu pracovní síly, změnu technologií apod. Interní analytik nemá přesné a podrobné informace k tomu, aby jeho rozbor podával věrné informace bez určitého rizika chybovosti. Proto interní analýza musí být považována za orientační stejně jako optimální hodnoty ukazatelů uváděné v literaturách, neboť existuje velké množství faktorů, které tyto hodnoty mohou výrazně změnit. Vzhledem k tomu, že analyzovaná společnost podléhá externímu auditu, při kterém se provádějí například testy na nadhodnocení a podhodnocení účetních položek, je u ní větší pravděpodobnost vyšší vypovídací schopnosti následné finanční analýzy.

V praktické části byla zjištěna majetková i finanční struktura podniku, její vývoj a ovlivňující faktory. Pro pochopení vzájemných vztahů mezi hodnotami byla použita poměrová i rozdílová analýza. Snahou bylo některé ukazatele upravit, aby výstižněji zobrazovaly realitu. Cílem nebylo použití veškerých rozborů všech ukazatelů, pak by se finanční analýza stala nepřehlednou. Důraz byl kladen na rozbor rentability vlastního kapitálu, neboť patří k nejsledovanějším ukazatelům. Byly u něj provedeny dva pyramidové rozklady. Pro zjištění možnosti bankrotu v blízké budoucnosti byly vybrány dva souhrnné indexy, Index IN05, který je velice vhodný pro české prostředí a Altmanův

index, ze kterého IN05 vychází. Poslední kapitola praktické části obsahuje shrnutí výsledků Vlastní shrnutí a návrhy na možná zlepšení.

Vývoj jednotlivých druhů výnosností lze rozdělit na dvě etapy. Do roku 2008 vykazovaly pokles, od roku 2009 docházelo k růstu či stabilizaci. Byly analyzovány faktory působící na rentabilitu vlastního kapitálu. Podnik by se měl snažit, aby složená finanční páka vykazovala vždy hodnotu vyšší než 1. Toho je dosaženo v případě pozitivního působení finanční páky a nízkými úroky. Pro zlepšení rentability vlastního kapitálu je zapotřebí zvýšit rentabilitu aktiv, získat nižší daňové zatížení optimalizací kapitálové struktury a zvětšit rozdíl mezi výnosností vlastního kapitálu a náklady na cizí kapitál. Z hlediska vývoje míry zadluženosti je také patrný pozitivní trend a klesá věřitelské riziko. Podnik expanduje, aniž by musely být zvyšovány finanční zdroje, neboť vázanost aktiv v čase klesá. Dobrý trend vykazuje i produktivita práce z přidané hodnoty.

Ne příliš pozitivní stav vykazují v posledních letech hodnoty čistého pracovního kapitálu a ukazatele likvidity. Došlo k mírném podkapitalizování a podnik nemá rezervy. Management podniku dává přednost výnosu před krátkodobou finanční stabilitou. Vzhledem k tomu, že splatnost závazků je delší než splatnost pohledávek, dokázal tento problém s likviditou ustát.

Dle mého názoru trend jednotlivých ukazatelů v posledních letech je adekvátní a pokud nedojde k negativním změnám či situacím, společnost nemusí mít v blízké budoucnosti obavy týkající se bankrotu. To ovšem neznamená, že by se finanční analýza nemusela provádět, naopak. Čím dříve s určitou přesností firma získá informace o určitých ukazatelích, tím pružněji může reagovat na stávající stav a částečně se přizpůsobit neustále se měnícím podmínkám v dnešním konkurenčním prostředí.

Summary

The goal of this thesis was to perform the accounts analyses, to analyze the achieved results and to suggest changes to improve the position in a specific accounting unit. The issue concerned the Taconova Production s. r. o. company and its accounting statements within the years 2006 to 2011.

The first part of the theory deals with final accounts and describes the accounting entry. The second part of the theory deals with financial analysis and methods, economic indicators and information value.

The methodology precedes practical part and it is crucial for understanding the analysis outcomes. It describes particular indicators used in evaluation of the company situation.

The practical part of this thesis deals with financial statements and their analysis and subsequently with financial analysis. The financial analysis includes some known and used indicators. The final chapter of the practical part includes results and proposed solutions to improve the position of the company.

Keywords

accounts analysis

account statement

account entry

financial analysis

economic indicator

mutual bond

accounting unit

Seznam použité literatury

- [1] **LANDA, Martin.** 2008. *Jak číst finanční výkazy.* Brno : Computer Press. ISBN 978-80-251-1994-5.
- [2] **I. PILAŘOVÁ, J. PILÁTOVÁ.** 2001. *Účetní závěrka, základ daně a finanční analýza podnikatelkých subjektů roku 2011.* Praha : VOX. ISBN 978-80-874-8002-1.
- [3] **Adriana KNÁPKOVÁ, Drahomíra PAVELKOVÁ.** 2010. *Finanční analýza komplexní průvodce s příklady.* Praha : Grada. ISBN 978-80-247-3349-4.
- [4] **Eva KISLINGEROVÁ, Jiří HNILICA.** 2008. *Finanční analýza krok za krokem.* 2. Praha : C. H. Beck. ISBN 978-80-7179-713-5.
- [5] **SEDLÁČEK, Jaroslav.** 2011. *Finanční analýza podniku.* 2. Brno : Computer Press. ISBN 978-80-251-3386-6.
- [6] **BURDEK Ladislav a kolektiv.** 2013. *ÚZ 935 - Účetnictví podnikatelů 2013, Audit.* Ostrava : Sagit. ISBN: 978-80-7208-959-8 .
- [7] **BĚHOUNEK, Pavel.** 2010. Zveřejňování účetní závěrky a souvisejících informací (16.2.2010). *JOKA-audit.* [Online] 16. 2 2010. [Citace: 14. 2 2013.] <http://www.joka-audit.cz/aktuality/zverejnovani-ucetni-zaverky-a-souvisejicich-informaci.html>.
- [8] **Rolf GRÜNWARD, Jaroslava HOLEČKOVÁ.** 2009. *Finanční analýza a plánování.* Praha : Ekopress. ISBN 978-80-86929-26-2.
- [9] **Miloslav SYNEK a kolektiv.** 2011. *Manažerská ekonomika.* 5. Praha : Grada. ISBN 978-80-247-3494-1.
- [10] **Eva KISLINGEROVÁ a kolektiv.** 2007. *Manažerské finance.* 2. Praha : C. H. Beck. ISBN 978-80-7179-903-0.
- [11] **SEDLÁČEK, Jaroslav.** 2010. *Cash Flow.* 2. Brno : Computer Press. ISBN 978-80-251-3130-5.
- [12] **RYNEŠ, Petr.** 2009. *Cash flow v účetní závěrce.* 3. Olomouc : Anag. ISBN 978-80-7263-490-3.
- [13] **Jiří STROUHAL, Renata ŽIDLICKÁ, Bohuslava KNAPOVÁ, Zdenka CARDOVÁ.** 2012. *Účetnictví 2012, Velká kniha příkladů.* Brno : BizBooks. ISBN 978-80-265-0008-7.

[14] **VOCHOZKA, M.** 2011. *Metody komplexního hodnocení podniku*. Praha : Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3647-1.

[15] **ipodnikatel.** 2012. Finanční analýza podniku v praxi. *ipodnikatel.cz*. [Online] 22. 3 2012. [Citace: 14. 2 2013.] <http://www.ipodnikatel.cz/Financni-rizeni/financni-analyza-podniku-v-praxi.html>.

[16] **Businessinfo.cz.** 2009. Techniky a metody finanční analýzy. [Online] Businessinfo.cz, 11. 6 2009. [Citace: 14. 2 2013.] <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/techniky-a-metody-financni-analyzy-3384.html>.

[17] **RŮČKOVÁ, Petra.** 2008. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 2.* Praha : Grada. ISBN 978-80-247-2481-2.

[18] **ZIKMUND, Martin.** 2010. Ukazatelé rentability. [Online] Business Vize, 16. 3 2010. [Citace: 14. 2 2013.] <http://www.businessvize.cz/financni-analyza/ukazatele-rentability>.

[19] **ZIKMUND, Martin.** 2010. Méně známé finanční ukazatele. [Online] Business Vize, 3. 8 2010. [Citace: 14. 2 2013.] <http://www.businessvize.cz/financni-analyza/mene-zname-financni-ukazatele>.

[20] **ZIKMUND, Martin.** 2010. Ukazatelé likvidity. [Online] Business Vize, 3. 1 2010. [Citace: 14. 2 2013.] <http://www.businessvize.cz/financni-analyza/ukazatele-likvidity>.

[21] **JADVIŠČÁK, Daniel.** 2011. Ukazatelé likvidity. *Finanční analýza*. [Online] Daniel Jadviščík, 2011. [Citace: 14. 2 2013.] http://financni-nalyza.webnode.cz/ukazatele-likvidity/?utm_source=copy&utm_medium=paste&utm_campaign=copypaste&utm_content=http%3A%2F%2Ffinancni-analyza.webnode.cz%2Fukazatele-likvidity%2F.

[22] **ZIKMUND, Martin.** 2010. Ukazatelé aktivity. [Online] Business Vize, 13. 4 2010. [Citace: 14. 2 2013.] <http://www.businessvize.cz/financni-analyza/ukazatele-aktivity>.

[23] **ZIKMUND, Martin.** 2010. Altmanův index vám řekne, jestli zkrachujete. *businessvize.cz*. [Online] Business Vize, 14. 12 2010. [Citace: 14. 2 2013.] <http://www.businessvize.cz/financni-analyza/altmanuv-index-vam-rekne-jestli-zkrachujete>.

[24] **ZIKMUND, Martin.** 2011. IN05 – Bankrotní index z Česka, který funguje na české firmy . *businessvize.cz*. [Online] Business Vize, 3. 2 2011. [Citace: 14. 2 2013.]

<http://www.businessvize.cz/financni-analyza/in05-bankrotni-index-z-ceska-ktery-funguje-na-ceske-firmy>.

[25] **SOUKUPOVÁ, Klára**. 2009. Odložená daň nemá vliv na placení daně z příjmů. *Podnikatel.cz*. [Online] Internet Info, s.r.o., 14. 4 2009. [Citace: 14. 2 2013.] <http://www.podnikatel.cz/clanky/odlozena-dan-nema-vliv-na-placeni-dane-z-prijmu/>.

Seznam tabulek a schémat

TABULKA 1: ZÁKLADNÍ KATEGORIE ZISKU A JEJICH OBSAH VE VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY.....	13
TABULKA 2: KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY Z OBCHODNÍCH VZTAHŮ V LETECH 2006 - 2011.....	48
TABULKA 3: KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY Z OBCHODNÍCH VZTAHŮ V LETECH 2006 - 2011.....	51
TABULKA 4: PŘEHLED TRŽEB ZA ZBOŽÍ A SLUŽBY V TIS. KČ.....	52
TABULKA 5: PRŮMĚRNÝ POČET PRACOVNÍKŮ V LETECH 2006 - 2011.....	52
TABULKA 6: TYPY ZISKU A POLOŽKY OVLIVŇUJÍCÍ JEJICH VELIKOST.....	53
TABULKA 7: HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA AKTIV VZTAŽENÁ K BĚŽNÉMU OBDOBÍ V LETECH 2007-2009.....	55
TABULKA 8: HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA AKTIV VZTAŽENÁ K BĚŽNÉMU OBDOBÍ V LETECH 2010 A 2011.....	56
TABULKA 9: VERTIKÁLNÍ ANALÝZA AKTIV V LETECH 2006 - 2011.....	58
TABULKA 10: HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA PASIV VZTAŽENÁ K BĚŽNÉMU OBDOBÍ V LETECH 2007 - 2009.....	59
TABULKA 11: HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA PASIV VZTAŽENÉ K BĚŽNÉMU OBDOBÍ V LETECH.....	60
TABULKA 12: VERTIKÁLNÍ ANALÝZA PASIV V LETECH 2006 - 2011.....	62
TABULKA 13: HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY VZTAŽENÁ K BĚŽNÉMU OBDOBÍ V LETECH 2007 - 2009.....	64
TABULKA 14: HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY VZTAŽENÁ K BĚŽNÉMU OBDOBÍ V LETECH 2010 -2011.....	66
TABULKA 15: VERTIKÁLNÍ ANALÝZA PODÍLU POLOŽEK HLAVNÍ ČINNOSTI NA VÝKONECH PODNIKU.....	70
TABULKA 16: PODÍL JEDNOTLIVÝCH TYPŮ ZISKU A SOUVISEJÍCÍCH POLOŽEK NA VÝKONECH PODNIKU.....	71
TABULKA 17: ZÁKLADNÍ UKAZATELE RENTABILITY SPOLEČNOSTI V LETECH 2006 - 2011.....	72
TABULKA 18: ROZKLAD ROE PŘI POUŽITÍ ČISTÉHO ZISKU.....	73
TABULKA 19: ROZKLAD ROE PŘI POUŽITÍ ZISKU PŘED ÚROKY A ZDANĚNÍM.....	74
TABULKA 20: UKAZATELE ZADLUŽENOSTI, FINANČNÍ A MAJETKOVÉ STRUKTURY.....	75
TABULKA 21: UKAZATELE LIKVIDITY A FINANČNÍ STABILITY.....	76
TABULKA 22: ANALÝZA UKAZATELŮ AKTIVITY.....	77
TABULKA 23: UKAZATELE PROVOZNÍ ČINNOSTI.....	80
TABULKA 24: ALTMANŮV MODEL.....	81
TABULKA 25: INDEX DŮVĚRYHODNOSTI IN05.....	82
TABULKA 26: AGREGOVANÝ TVAR AKTIVNÍCH POLOŽEK ROZVAHY.....	I
TABULKA 27: AGREGOVANÝ TVAR PASIVNÍCH POLOŽEK ROZVAHY.....	II
TABULKA 28: AGREGOVANÝ TVAR PROVOZNÍ ČÁSTI VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY V DRUHOVÉM ČLENĚNÍ.....	III

TABULKA 29: AGREGOVANÝ TVAR PROVOZNÍ ČÁSTI VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY V ÚČELOVÉM ČLENĚNÍ	IV
TABULKA 30: POLOŽKY AKTIV K ROZVAHOVÉMU DNI V LETECH 2006 A 2007	V
TABULKA 31: POLOŽKY AKTIV K ROZVAHOVÉMU DNI V LETECH 2008 A 2009	VI
TABULKA 32: POLOŽKY AKTIV K ROZVAHOVÉMU DNI V LETECH 2010 A 2011	VII
TABULKA 33: POLOŽKY PASIV K ROZVAHOVÉMU DNI V LETECH 2006 - 2011	VIII
TABULKA 34: VÝKAZY ZISKŮ A ZTRÁT V LETECH 2006 - 2011	X
SCHÉMA 1: RENTABILITA VLASTNÍHO KAPITÁLU (ROE)	41
SCHÉMA 2: ROZKLAD ROE PRO KOMPARACI	41

Seznam zkratek a symbolů

A	Celková aktiva
CZ	Cizí zdroje
ČPK	Čistý pracovní kapitál
DHM	Dlohodobý majetek
DHM v PC	Dlohodobý majetek v pořizovací ceně
DHM v ZC	Dlohodobý majetek v zůstatkové ceně
DO	Doba obratu
DO KZ	Doba obratu krátkodobých závazků
DO P	Doba obratu pohledávek
EAT	Čistý zisk
EBIT	Zisk před úroky a zdaněním
Hl. T	Hlavní tržby
KFM	Krátkodobý finanční majetek
KP	Krátkodobé pohledávky
KZ	Krátkodobé závazky
MZ. N	Mzdové náklady
N	Náklady
N úroky	Nákladové úroky
OA	Oběžná aktiva
OS. N	Osobní náklady
P	Celkové pohledávky
PH	Přidaná hodnota
ROA	Rentabilita aktiv
ROE	Rentabilita vlastního kapitálu
ROS	Rentabilita tržeb
V	Výnosy
VK	Vlastní kapitál

Seznam příloh

Tabulka 26: Agregovaný tvar aktivních položek rozvahy	I
Tabulka 27: Agregovaný tvar pasivních položek rozvahy	II
Tabulka 28: Agregovaný tvar provozní části výkazu zisku a ztráty v druhovém členění	III
Tabulka 29: Agregovaný tvar provozní části výkazu zisku a ztráty v účelovém členění	IV
Tabulka 30: Položky aktiv k rozvahovému dni v letech 2006 a 2007	V
Tabulka 31: Položky aktiv k rozvahovému dni v letech 2008 a 2009	VI
Tabulka 32: Položky aktiv k rozvahovému dni v letech 2010 a 2011	VII
Tabulka 33: Položky pasiv k rozvahovému dni v letech 2006 - 2011	VIII
Tabulka 34: Výkazy zisků a ztrát v letech 2006 - 2011	X

Přílohy

Tabulka 26: Agregovaný tvar aktivních položek rozvahy

Označení	AKTIVA	Běžné účetní období			Minulé období
		Brutto	Korekce	Netto	
	AKTIVA CELKEM				
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál				
B.	Dlouhodobý majetek				
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek				
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek				
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek				
C.	Oběžná aktiva				
C. I.	Zásoby				
C. II.	Dlouhodobé pohledávky				
C. III.	Krátkodobé pohledávky				
C. IV.	Krátkodobý finanční majetek				
D. I.	Časové rozlišení				

Zdroj: Příloha č. 1 vyhlášky č. 500/2002 Sb., vlastní zpracování.

Tabulka 27: Agregovaný tvar pasivních položek rozvahy

Označení	PASIVA	Stav v běžném účetním období	Stav v minulém účetním období
A.	Vlastní kapitál		
A. I.	Základní kapitál		
A. II.	Kapitálové fondy		
A. III.	Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku		
A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let		
A. V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období		
B.	Cizí zdroje		
B. I.	Rezervy		
B. II.	Dlouhodobé závazky		
B. III.	Krátkodobé závazky		
B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci		
C. I.	Časové rozlišení		

Zdroj: Příloha č. 1 vyhlášky č. 500/2002 Sb, vlastní zpracování.

Tabulka 28: Agregovaný tvar provozní části výkazu zisku a ztráty v druhovém členění

Označení	Mat. úprava	Položka	Běžné období	Minulé období
I.	+	Tržby za prodej zboží		
A.	-	Náklady na prodej zboží		
+	=	Obchodní marže		
II.	+	Výkony		
B.	-	Výkonová spotřeba		
+	=	Přidaná hodnota		
C.	-	Osobní náklady		
D.	-	Daně a poplatky		
E.	-	Odpisy		
III.	+	Tržby z prodeje majetku a materiálu		
F.	-	Zůstatková cena prodaného majetku		
G.	-	Změna stavu rezerv a opravných položek		
IV.	+	Ostatní provozní výnosy		
H.	-	Ostatní provozní náklady		
*	=	Provozní výsledek hospodaření		

Zdroj: Příloha č. 2 k vyhlášce č. 500/2002 Sb., vlastní zpracování.

Tabulka 29: Agregovaný tvar provozní části výkazu zisku a ztráty v účelovém členění

Označení	Mat. úprava	Položka	Běžné období	Minulé období
I.	+	Tržby z prodeje výrobků a služeb		
A.	-	Náklady prodeje		
*	=	Hrubý zisk		
B.	-	Odbytové náklady		
C.	-	Správní režie		
II.	+	Jiné provozní výnosy		
D.	-	Jiné provozní náklady		
*	=	Provozní výsledek hospodaření		

Zdroj: Příloha č. 3 k vyhlášce č. 500/2002 Sb, vlastní zpracování.

Tabulka 30: Položky aktiv k rozvahovému dni v letech 2006 a 2007

Položky aktiv v tis. Kč	2006	2007		
	Netto	Brutto	Korekce	Netto
AKTIVA celkem	36 878	100 751	-35 266	65 485
Dlouhodobý majetek celkem	27 491	83 158	-35 266	47 892
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	27 491	83 158	-35 266	47 892
Pozemky	1 698	1 698		1 698
Stavby	17 154	41 005	-7 960	33 045
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	5 482	39 846	-27 306	12 540
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	2 609			
Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	548	609		609
Oběžná aktiva celkem	9 326	17 156		17 156
Dlouhodobé pohledávky		370		370
Odložená daňová pohledávka		370		370
Krátkodobé pohledávky	2 004	1 765		1 765
Pohledávky z obchodních vztahů	16	137		137
Stát - daňové pohledávky	1 451	1 066		1 066
Krátkodobé poskytnuté zálohy	498	516		516
Dohadné účty aktivní	34			
Jiné pohledávky	5	46		46
Krátkodobý finanční majetek	7 322	15 021		15 021
Peníze	17	40		40
Účty v bankách	7 305	14 981		14 981
Časové rozlišení	61	437		437
Náklady příštích období	61	68		68
Příjmy příštích období		369		369

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výkazů společnosti Taconova Production, s. r. o.

Tabulka 31: Položky aktiv k rozvahovému dni v letech 2008 a 2009

Položky aktiv v tis. Kč	2008			2009		
	Brutto	Korekce	Netto	Brutto	Korekce	Netto
AKTIVA celkem	84 839	-37 538	47 301	85 107	-42 376	42 731
Dlouhodobý majetek celkem	79 762	-37 538	42 224	80 578	-42 376	38 202
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	79 762	-37 538	42 224	80 578	-42 376	38 202
Pozemky	1 698		1 698	1 698		1 698
Stavby	41 089	-9 809	31 280	41 199	-11 758	29 441
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	36 387	-27 729	8 658	37 659	-30 618	7 041
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	588		588	22		22
Oběžná aktiva celkem	5 013		5 013	4 465		4 465
Dlouhodobé pohledávky	291		291			
Odložená daňová pohledávka	291		291			
Krátkodobé pohledávky	1 930		1 930	786		786
Pohledávky z obchodních vztahů	11		11	2		2
Stát - daňové pohledávky	1 146		1 146	172		172
Krátkodobé poskytnuté zálohy	734		734	569		569
Jiné pohledávky	39		39	43		43
Krátkodobý finanční majetek	2 792		2 792	3 679		3 679
Peníze	20		20	23		23
Účty v bankách	2 272		2 272	3 656		3 565
Časové rozlišení	64		64	64		64
Náklady příštích období	64		64	64		64

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výkazů společnosti Taconova Production, s. r. o.

Tabulka 32: Položky aktiv k rozvahovému dni v letech 2010 a 2011

Položky aktiv v tis. Kč	2010			2011		
	Brutto	Korekce	Netto	Brutto	Korekce	Netto
AKTIVA celkem	86 349	-46 013	40 336	90 400	-47 165	43 235
Dlouhodobý majetek celkem	83 864	-46 013	37 851	86 232	-47 165	39 067
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	83 864	-46 013	37 851	86 232	-47 165	39 067
Pozemky	1 698		1 698	5 129		5 129
Stavby	41 199	-13 709	27 490	41 199	-15 661	25 538
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	40 902	-32 304	8 598	39 333	-31 504	7 829
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	65		65	532		532
Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek				39		39
Oběžná aktiva celkem	2 433		2 433	4 120		4 120
Krátkodobé pohledávky	1 657		1 657	1 928		1 928
Pohledávky z obchodních vztahů	1		1	264		264
Stát - daňové pohledávky	381		381	446		446
Krátkodobé poskytnuté zálohy	1 232		1 232	1 175		1 175
Jiné pohledávky	43		43	43		43
Krátkodobý finanční majetek	776		776	2 192		2 192
Peníze	16		16	15		15
Účty v bankách	760		760	2 177		2 177
Časové rozlišení	52		52	48		48
Náklady příštích období	52		52	48		48

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výkazů společnosti Taconova Production, s. r. o.

Tabulka 33: Položky pasiv k rozvahovému dni v letech 2006 - 2011

Položky pasiv v tis. Kč	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pasiva celkem	36 878	65 485	47 301	42 731	40 336	43 235
Vlastní kapitál	15 851	15 934	15 941	17 891	19 877	22 333
Základní kapitál	10 600	10 600	10 600	10 600	10 600	10 600
Základní kapitál	10 600	10 600	10 600	10 600	10 600	10 600
Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	372	457	461	461	559	658
Zákonný rezervní fond	372	457	461	461	559	658
Výsledek hospodaření minulých let	3 192	4 794	4 873	4 880	6 732	8 619
Nerozdělený zisk minulých let	3 192	4 794	4 873	4 880	6 732	8 619
Výsledek hospodaření běžného úč. období	1 687	83	7	1 950	1 986	2 456
Cizí zdroje	20 990	49 139	31 353	24 682	20 427	20 886
Rezervy	1 190	720	885	557	963	1 449
Rezerva dle zvláštních předpisů	150					
Rezerva na daň z příjmů				226	358	211
Ostatní rezervy	1 040	720	885	331	605	1 238
Dlouhodobé závazky	14 520	43 300	22 638	16 948	13 797	13 921
Závazky ke společníkům, členům družstva a účastníkům sdružení	14 520	43 300	22 638	16 878	13 597	13 752
Odložený daňový závazek				70	200	169
Krátkodobé závazky	5 280	5 119	7 830	7 177	5 667	5 516

Závazky z obchodních vztahů	2 703	2 380	4 536	3 900	1 659	1 442
Závazky k zaměstnancům	1 015	1 317	1 478	1 352	1 473	1 679
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	715	442	594	626	725	866
Stát - daňové závazky a dotace	206	150	98	108	153	189
Dohadné účty pasivní	611	784	1 084	1 137	1 596	1 269
Jiné závazky	30	46	40	54	61	71
Časové rozlišení	37	412	7	158	32	16
Výdaje příštích období	37	412	7	158	32	16

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výkazů společnosti Taconova Production, s. r. o.

Tabulka 34: Výkazy zisků a ztrát v letech 2006 - 2011

Výkaz zisku a ztráty	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tržby za prodej zboží	0	1 797	1 271	946	213	1 346
Náklady vynaložené na prodané zboží	0	1 797	1 271	946	213	1 346
Výkony	64 397	96 919	92 947	89 285	89 592	98 090
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	64 397	96 919	92 947	89 285	89 592	98 090
Výkonová spotřeba	37 516	64 286	60 228	54 094	53 042	57 549
Spotřeba materiálu a energie	27 652	52 417	50 523	44 017	42 936	47 154
Služby	9 864	11 869	9 705	10 077	10 106	10 395
Přidaná hodnota	26 881	32 633	32 719	35 191	36 550	40 541
Osobní náklady	20 826	27 651	25 615	27 464	28 675	31 444
Mzdové náklady	14 976	19 857	18 649	20 390	20 957	22 814
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	5 193	6 912	6 104	6 113	6 720	7 571
Sociální náklady	657	882	862	961	998	1 059
Daně a poplatky	77	58	82	111	90	177
Odpisy majetku	2 856	4 464	6 058	5 380	4 211	4 368
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	114	178	62	112	160	128
Tržby z prodeje majetku	114	170	62	112	160	128
Tržby z prodeje materiálu		8				
ZC prodaného DHM a materiálu			61			
Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku			61			

Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	458	-470	165	-554	274	633
Ostatní provozní výnosy	609	388	392	590	252	325
Ostatní provozní náklady	338	457	459	421	566	535
Provozní výsledek hospodaření	3 049	1 039	733	3 071	3 146	3 837
Výnosové úroky	5	78	97	3	21	1
Nákladové úroky	560	1 350	483	445	407	369
Ostatní finanční výnosy		59	1	1		1
Ostatní finanční náklady	59	182	262	93	286	396
Finanční výsledek hospodaření	-614	-1 395	-647	-534	-672	-763
Daň z příjmů za běžnou činnost	748	-439	79	587	488	618
splatná	748	-69		226	358	649
odložená		-370	79	361	130	-31
Výsledek hospodaření za běžnou činnost	1 687	83	7	1 950	1 986	2 456
Výsledek hospodaření za účetní období	1 687	83	7	1 950	1 986	2 456
Výsledek hospodaření před zdaněním	2 435	-356	86	2 537	2 474	3 074

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výkazů společnosti Taconova Production, s. r. o.